

TIIVISTELMÄ

LAMK / MUOTOILUINSTITUUTTI

Muotoilun koulutusohjelma

Sisustusarkkitehtuuri

Tutkintoon johtava

aikuiskoulutus

Opinnäytetyö, 108 sivua

Kevät 2007

Asta Granberg

Tämän opinnäytetyön tavoitteena oli tehdä KPSS

Finlandin asiakkaille perusohjeistus parturi-kampaamotilasta.

Aloitin työni tutustumalla parturi-kampaamoiden liiketoimintaan ja heidän ammatteihinsa. Tutkin missä ja mitä parturi-kampaamoissa tehdään, mitä työtiloja tarvitaan ja mistä tilat koostuvat.

Etsin painettuja teoksia, joissa olisi mitoituksellisia ohjeita, mutta tuloksetta.

Keräsin tietoa kaupunkien ja kuntien ympäristöviranomaisilta, työterveyslaitokselta ja hiusalan ammattilaisilta.

Tutustuin alan eri kalustetoimittajiin ja heidän mallistoihinsa.

Vieraillessani erilaisissa parturi-kampaamoissa huomasin selkeän jakautuman parturi-kampaamoiden välillä.

Tutkin mitkä niiden erot ovat ja jaoin kampaamot kuuteen eri ryhmään.

Tutkimusteni ja tietojeni perusteella tein KPSS Finlandille suunnittelutyön parturi-kampaamon tiloista Maarianhaminaan.

Suunnittelutehtäviini kuuluivat liikkeen tilaohjelma, pinta-materiaali- ja kalustevalinnat. Työ oli mielestäni siitä harvinainen, koska tilaa oli käytettävissä reilusti.

Tutkimusteni perusteella kyläkampaamot olivat lähes poikkeuksetta ainoat kampaamot joilla oli tilaa reilusti käytössä.

Suunnittelutyö tehtiin kolmessa viikossa, jonka jälkeen luovutin sen KPSS Finlandin edustajalle. Lopussa esittelen suunnittelutyöni lopputuloksen.

Keräsin lopuksi tutkimukseni tärkeimmät tiedot tiivistelmäksi ammattiharjoittajille ja suunnittelijoille. Tämä liite on Parturi-kampaamotilojen perusohjeistus.

.....

Avainsanat:

Parturi-kampaamo, parturi-kampaamokalusteet, työturvallisuus, ergonomia, työtilat.

ABSTRACT

LPT / INSTITUTE OF DESIGN
Degree Programme of Design
Interior Architecture
Adult Education Leading to
Degree

Final Work, 108 pages
Spring 2007

Asta Granberg

The basic guideline for designing the barber/hairdressers to KPSS Finland.

Purpose of this dissertation is to make basic instructions to the clients of KPSS Finland for designing of barber/hairdressers.

I began my study by getting to know the barber/hairdressers and their profession. I examined what activities there are and where they are performed in the barber/hairdressers, which spaces are needed and what do they consist of.

I looked for printed information with some

measurement instructions but could not find any.

Information was collected from environment and health authorities of several cities and counties. National Institute of Occupational Health and hair professionals where also used as source for valid information. I studied different manufacturers of fittings and their product lines.

By visiting different types of barber/hairdressers I noticed that they can be very clearly categorized. By studying the differences it was possible to put them into six different segments.

Based on my research and previous knowledge I made a design to KPSS Finland for a barber/hairdresser located in Marienhamn. Designing task consisted of furniture layout, surface materials and selecting furniture. This case was very unique because there was a lot of floor space available. This study showed that the village barber/hairdressers where the only ones with lots of space available for their activities.

Design work was completed in three weeks and then handed over to the representative of the KPSS

Finland. This particular design work is more thoroughly presented at the end of this report. As a conclusion of this study the most important findings have been summarized to be used as a basic guideline for barber/hairdresser professionals and designers of their working spaces. The basic guideline for designing the barber/hairdressers can be found from the attachments of this report.

.....

Keywords: barber/hairdresser, barber/hairdresser fittings, occupational health, ergonomics, working spaces

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	1	6	SUUNNITTELUTYÖ JA TAVOITTEET	67
				6.1 Suunnittelutehtävä	67
2	PARTURI-KAMPAAMOT LIIKETOIMINNAN ALUEENA	3		6.2 Toiminnalliset tavoitteet	68
				6.3 Esteettiset tavoitteet	68
				6.4 Taloudelliset tavoitteet	68
3	PARTURI-KAMPAAJAN TYÖ	7			
	3.1 Koulutus	7	7	SUUNNITTELUTYÖN KOHDE	69
	3.2 Työn vaiheet	8		7.1 Tilan esittely	69
	3.3 Työtilat	11		7.2 Mahdollisuudet	69
	3.4 Työterveys	21		7.3 Rajoitukset	70
4	PARTURI-KAMPAAMO TOIMINTAYMPÄRISTÖNÄ	25			
	4.1 Viranomaisten vaatimukset ja suositukset	25	8	SUUNNITTELUPROSESSI	71
	4.1.1 Huoneisto	26		8.1 Tilaohjelma	71
	4.1.2 Tekniset vaatimukset	26		8.2 Tekniset ratkaisut	72
	4.1.3 Työturvallisuus	29		8.3 Materiaali- ja kalustevalinnat	80
	4.1.4 Ergonomia	32		8.4 Mitoitukset	89
	4.2 Kalustetoimittajien suosituksia	37			
	4.3 Viihtyvyys	39	9	TILASUUNNITELMA	91
5	NYKYTILOJEN ANALYYSEJÄ	53			
	5.1 Erilaiset kampaamot	53	10	ARVIOINTI	105
	5.2 Kalustetarjonta	58		LÄHTEET	106
	5.3 Kehitystarpeet	63		LIITTEET	

Kuva 2.

1 JOHDANTO

Kaupungit ja kylät tuntuvat täyttyvän kampaamoista. Millaisia ne ovat, toimivatko tilat ja keitä niissä asioi?

Kiinnostuin parturi-kampaamoista tavattuani kollegani kautta KPSS Finlandin henkilökuntaa. KPSS Finlandin toimialana on kampaamotuotteiden ja kalusteiden maahantuonti ja myynti.

Kollegani oli suunnitellut KPSS Finlandille useita kampaamoita ja on nyt jäänyt eläkkeelle. Hänen kauttaan sain mahdollisuuden jatkaa hänen aloittamaansa yhteistyötä yrityksen kanssa.

Aloittaakseni mahdollisen yhteistyön tarvitsin tietoa alasta ja parturi-kampaamoiden suunnittelusta.

Etsin kaikkialta painettua kirjallisuutta ja sähköistä tietoa, mutta sitä ei ollut saatavilla. Totesin, että alalle tarvittaisiin selkeä perusohjeistus parturi-kampaamotiloista, jota voisivat käyttää ammatinharjoittajat sekä suunnittelijat.

Tutkimuksessani lähdin liikkeelle parturi-kampaamoiden perustoiminnoista. Tutkin miten, mitä ja missä siellä tehdään työtä. Tutkin alan kalustemarkkinoita Suomessa ja ulkomailla. Kävin KPSS Finlandin edustaman Olymp kalustetehtaan

myynti- ja suunnittelutiloissa Saksassa ja vierailin alan Helsinki Hair Open-tapahtumassa.

Näiden tietojen perusteella suunnittelin KPSS Finlandin asiakkaalle parturi-kampaamotilat Maarianhaminaan.

Työ oli haastava, sillä suunnittelutyöhön oli varattu aikaa vain kolme viikkoa. Suunnittelutehtäviini kuuluivat tilaohjelma, materiaali- ja kalustevalinnat.

Lopuksi keräsin ohjeistuksen tutkimusteni perusteella, jossa käsitellään asioita, joita ammattinharjoittajan ja suunnittelijan tulee ottaa huomioon liikettä suunniteltaessa.

Parturi-kampaamotilojen perusohjeistus on tarkoitettu KPSS Finlandin asiakkaiden käyttöön.

Kuva 3.

*Olympin
suunnittelema
parturi-kampaamo*

Kuva 4.

2 PARTURI- KAMPAAMOT LIIKETOIMINNAN ALUEENA

"Kähertäjän" ammatti oli alkujaan pääosin miesten elinkeino. Nopea kehitys toi kuitenkin myös naiset kotoa kampaamoihin töihin ja opiskelemaan alaa.

Nykyään alalla työskentelee Suomessa noin 14 000 henkilöä ja heistä vain neljä prosenttia on miehiä. Tällä hetkellä miesten osuus alalla on kuitenkin taas kasvamassa. Parturi- ja kampaamoyrityksiä on Suomessa reilut 8 000.

Vidal Sassoon oli maailman tunnetuimpia partureita.

Tästä voimme päätellä, että ala on hyvin yrittäjätarpeellinen ja pääosa yrityksistä on keskimäärin 2-4 henkilön yrityksiä.

Helsinki Hair Open 2007, SM-kilpailut.

Kuva 5.

Alalle tyypillistä on että, suuremmissakin parturikampaamoissa omistaja itse työskentelee liikkeessä. Yrittäjyyteen on suuresti vaikuttanut myös sopimusyrittäjyyden yleistyminen.

Sopimusyrittäjyydessä hiusammattilainen vuokraa tuolinsa parturi-kampaamosta, mutta tekee töitä omalla toiminimellään. (Kannisto-Junka & Kokko 2006, 129.)

Hiusala on liiketoiminnan alueena varma ja jatkuva ala, koska hiukset ovat tärkeä osa ihmisen persoonaa ja siksi niistä tullaan varmasti aina pitämään huolta.

Hiusalalle ominaista on tällä hetkellä voimakas kansain-

välistyminen, jatkuva kouluttautuminen ja itsensä kehittäminen. Koulutus Suomessa onkin moneen muuhun maahan verrattuna korkeatasoista. (Kannisto-Junka & Kokko 2006, 129.)

Hiusalalla järjestetään aktiivisesti erilaisia kilpailuja ympäri maailmaa. Kilpailijoilla on omat valmentajansa ja he hakevat sponsoreita kustantamaan kilpailumatkoja ympäri maailmaa. Ala on alkanut lähentyä jo huippuurheilua.

Suomessa järjestetään vuosittain **Helsinki Hair Open- tapahtuma**, jonka yhteydessä pidetään hiusalan Suomen mestaruuskilpailut. Tänä vuonna tapahtuma pidettiin jo 20. kerran.

Helsinki Hair Open 2007, esitys.

Kuva 6.

Kuva 7.

Helsinki Hair Open 2007, kalusteutuuksia.

Jotta Suomesta ulkomailla lähtevien edustuskilpailijoiden taso pysyy korkeana, suorittaa kilpailijoiden valinnan Suomen Hiusyrittäjät ry ja Parturikerho. Suomen Hiusyrittäjät Ry on liitto, joka on perustettu turvaamaan yrittäjien toimintaa ja kehittämään alan toiminta- ja yrittämisympäristöä.

Suomen Hiusyrittäjien aikaisempi nimi oli Kähertäjiliitto ja se perustettiin vuonna 1917. (Kannisto-Junkka & Kokko 2006, 127 - 128.)

Hyvä esimerkki yhdistyksen aktiivisesta toiminnasta on parturi-kampaamoiden pääsy arvonlisäveroprosentin alentamiskokeiluun. Suomen eduskunta teki päätöksen

vuonna 2006, että arvonlisäveroprosentti lasketaan väliaikaisesti (vuoteen 2010 asti) 22 prosentista 8 prosenttiin vuoden 2007 alusta.

Yhdistyksen toiminnalla on muutenkin suuri merkitys pienyrittäjävoittoiselle ammattikunnalle. Se järjestää tapahtumia, joissa kampaajat tapaavat kollegoitaan.

Koska hiusala on osa kauneudenhoidon alaa, ympärillä olevalla tilalla on suuri merkitys. Kauneudenhoitoala haluaa luoda ihmisille elämyksiä ja hyvää oloa eikä se onnistu ilman esteettistä ympäristöä.

Vaikka Parturi-kampaajien taso on Suomessa korkealla,

ei mielestäni parturi-kampaa-
moiden taso ole vielä noussut
ergonomisesti ja esteettisesti
samalle tasolle työn loppu-
tuloksen kanssa. Tähän
vaikuttaa suurelta osin alan
kalusteiden ja tuotteiden
korkeat hinnat.

Aloittelevalla yrittäjällä on
tavallisesti hyvin pieni alku-
pääoma käytettävissään
liikkeen perustamiseen.
Esimerkiksi alan kaluste-
toimittajilta hankitun yhden
pesupisteen hinta on
tavallisesti 1500 € (alv 0 %)
ja siitä ylöspäin.

Tämä houkuttelee usein tee-
se-itse ratkaisuihin ja loppu-
tuloksesta harvoin tulee
ergonomista ja kestävää.
Niin sanottujen vuokratuolien
lisääntyminen on kuitenkin

mahdollistanut myös amma-
tin harjoittamisen ilman
suurta alkupääomaa.

Pidempään alalla olleet voivat
näin perustaa toimivia liik-
keitä ja vuokrata työpisteitä.
Näin saadaan varmasti
hiusalan liikkeiden ilmettä ja
toimivuutta kohennettua
myös tulevaisuudessa.

Kuva 8.

Helsinki Hair Open 2007, Hakanit esittelee uusia hiustuotteitaan malleilla.

3 PARTURI-KAMPAAJAN TYÖ

3.1 Koulutus

Hiusalalle hakeutuvat ovat monesti luovia, ihmisten kanssa työskentelystä pitäviä ihmisiä. Heidän täytyy osata kuunnella asiakkaitaan, antaa realistisia ja luovia ideoita ja pystyä toteuttamaan ideansa.

Onnistunut lopputulos vahvistaa asiakkaan mielikuvaa itsestään ja molemmat kokevat lopputuloksesta mielihyvää. Myönteinen elämys tuo asiakkaan uudestaan samalle kampaajalle. Asiakas alkaa kokea kampaajan hyvinkin läheisenä ihmisenä.

Tätä vahvistaa myös fyysinen kosketus päähän ja hiuksiin. Parturi-kampaaja onkin lähityöntekijä, jolla on oltava kykyä intiimiin kanssakäymiseen. (Vilpas 1995, 13)

Ollakseen luova ja taiteellinen tulee hiusalalan ammattilaisen tuntee värioppia, suunnittelua, mittasuhteita ja hahmottaa kokonaisuuksia. Nämä kaikki asiat huomioidaan alan koulutuksessa ja ne sisältyvät opintosuunnitelmiin.

Suomessa peruskoulutus haetaan alan ammattioppilaitoksista (kesto kolme vuotta) tai yksityisistä kouluista (kesto vuoden). Tämän jälkeen voidaan hakeutua lisäkoulutukseen

alan liikkeeseen, jossa myydään edullisempia ”oppilastoita”. Kokeneet ammattilaiset käyvät myös itse koko ajan kouluttautumassa Euroopassa ja markkinoiden johtavien tuotemerkkien, kuten KPSS Finland Oy:n, L’Oréalin ja Hakanitin järjestämissä koulutuksissa Suomessa.

Koulutukset sisältävät paljon tuotekoulutuksia, koska alan tuotteet kehittyvät ja markkinoille tulee uusia tuotteita huimaa vauhtia. (Åhman 2007.)

3.2 Työn vaiheet

Liikkeen tarjonnasta riippuen saattavat työvaiheet vaihdella eri liikkeissä, mutta tavallisimpia töitä ovat hiusten leikkaus, värjäys, värin poisto, permanentti, suoristus, pidennys, hiuspohjan hoito ja kampaus.

Työ alkaa jo siinä vaiheessa, kun asiakas tekee ajan varauksen. Hän päättää yhdessä ammattilaisen kanssa mitä hänen hiuksilleen mahdollisesti tehdään.

Asiakas varaa liikkeestä sen pituisen ajan, kun työhön arvioidaan kuluvan aikaa. Asiakkaalle saatetaan tehdä kolmekin työtä samalla kertaa.

1. Ajanvaraus vastaanottopisteessä.

2. Työpisteessä keskustellaan asiakkaan toiveista.

3. Välinehuollossa sekoitetaan hiusvärit.

4. Hiusväri levitetään hiuksiin työpisteessä.

5. Hiusväri pestään pois pesupisteessä.

Kuva 9.

Parturi-kampaajan on osattava arvioida, paljonko työhön kuluu aikaa. Asiakkaan saapuessa hänelle varattuna aikana, ohjataan hänet odottamaan. Odottaessa voi lueskella ja rauhoittua päivän kiireiltä hetkeksi. Parturi-kampaajan ja paikan

vapautuessa, asiakas ohjataan työpisteeseen. Työpisteessä keskustellaan tarkemmin mitä hiuksille tehdään.

Sen jälkeen hiukset pestään ja kenties värjätään. Väriin annetaan vaikuttaa ja sillä

välillä asiakas saa taas hetken hengähtää työpisteessä. Väri pestään pois ja vasta tämän jälkeen hiukset leikataan ja muotoillaan. Viimeisenä hiukset vielä kuivataan ja viimeistellään. Tällaiseen toimenpiteeseen kuluu aikaa noin kaksi tuntia.

Kuva 10

Parturityössä palvellaan yhtä asiakasta kerrallaan. Kamppaamistyötä voidaan lomittaa siten, että kahta asiakasta palvellaan samanaikaisesti. Tämä johtuu siitä, että työt ovat pitkäkestoisia ja niissä käytetään enemmän kemiallisia aineita, joille varataan vaikutusaikaa. Tehokkaasti toimiva työntekijä käyttää hyväkseen työn lomitussajan. (Turpeinen 1995, 16.)

6. Hiukset leikataan ja kuivataan työpisteessä.

7. Asiakas ostaa tuotteita myymälästä ammattilaisen suositusten mukaan.

8. Työn ja tuotteiden maksu tapahtuu vastaanottotiskillä.

Kuva 11.

3.3 Työtilat

Jotta parturi-kampaajan työ sujuu luontevasti ja helposti, tarvitsee hän työssään erityyppisiä tiloja ja kalusteita itselleen ja asiakkaalleen. Tarpeet voivat vaihdella parturi-kampaamoiden asiakaskuntien mukaan.

Oleellisimmat parturi-kampaajan työtilat:

- Vastaanottotila
- Odotustila
- Asiakkaiden sosiaalitila
- Työpiste
- Pesupiste
- Välinehuolto/työainekaapit
- Henkilöstötilat
- Siivouskomero
- Liinavaatehuoltotila

Muita mahdollisia tiloja ovat

- Myymälä
- Tuotevarasto
- Toimisto

Vastaanottotila

Vastaanottotilassa työskennellään, kun asiakas joko soittaa tai tulee käymään liikkeessä ja varaa ajan parturi-kampaajalle sekä asiakaspalvelutilanteen loppuessa ja maksutilanteessa.

Vastaanottotilasta löytyy usein vastaanottotiski, naulakko, peili ja muutama tuotehylly. Suositeltavia olisivat myös lukollinen kaappi asiakkaan arvotavaroille ja erillinen sateenvarjoteline. Naulakko voidaan sijoittaa myös lähelle

Kuva 12.

Vastaanottotila

peilipaikkoja, vastaanotto-tiskin taakse. Varsinkin vilkkailla liikepaikoilla tämä on suositeltava ratkaisu.

Vastaanottotiskiinkin sijoitetaan puhelin, kassajärjestelmä, varauskirja ja usein myös muovikassit ja kokeilupak-kauset.

Koska kassajärjestelmä sisältää nykyään pankkikortin- ja viivakoodinlukulaitteita, tarvitaan tiskille runsaasti laskutilaa. Myös riittävä sähköjen ja atk-liitännöiden tulo on varmistettava.

Suuremmissa liikkeissä tiskin takana tulee olla tilaa kahdelle tai useammalle työntekijälle, jotta asiakas-palvelu saadaan päätettyä myös rauhallisesti.

Vastaanottotila sijoitetaan yleensä liikkeen etuosaan, jotta asiakas saa katsekontaktin parturi-kampaajaan. Tiski ei saa kuitenkaan olla aivan oven edessä, jotta asiakas uskaltaa astua sisälle ja saa samalla hetken ajatella asiaansa.

Odotustila

Odotustilaan asiakas ohjataan odottamaan omaa vuoroaan. Odotustilasta tulee löytyä ainakin paikka, jossa voi istua. Siellä on usein myös pöytä, lehtiteline, kahvitarjoilu ja nykyään myös usein TV, jossa pyöritetään eri tuotevalmistajien mainosvideoita.

Odotustila

Kuva 13.

Odotusistuimena voi olla yksittäiset tuolit, sohva tai penkki. Suomalaisessa kulttuurissa kuitenkin sohvasta jää usein puolet tyhjäksi, koska ihminen kaipaa ympärilleen yksityistä tilaa. Yksittäisillä tuoleilla saadaan tila parhaiten hyödynnettyä. Mikäli kahvi- tarjoilu sijoitetaan odotustilaan, tulee huomioida sille sähkövaraus ja veden saanti sekä säilytystilaa astioille.

Odotustila sijoitetaan pienissä liiketiloissa myymälän etuosaan, vastaanottotilan läheisyyteen. Suuremmissa liiketiloissa, joissa on iso myymälä, odotustila voi olla vastaanottotiskin takana. Näin saadaan erotettua työskentely- ja myymälätila toisistaan ja asiakas saa

istua rauhassa odottamassa ja lukemassa lehtiä.

Asiakkaiden sosiaalitila

Asiakkaiden sosiaalitila tarkoittaa lähinnä WC-tiloja.

Mikäli liike on parturi-kampaamo, tulisi miehille ja naisille olla erilliset WC-tilat. Liikuntaesteisille on joko erillinen WC tai toinen WC-tiloista on varusteltu ja mitoitettu myös erityisryhmien käyttöön.

Jos liikkeessä tarjotaan solarium-, hieronta- tai muita vartalonhoitopalveluita, tulee

asiakkaiden sosiaalituloissa olla myös suihku ja lukolliset vaatekaapit. Kuitenkin käytännössä nämä tilat jäävät usein puuttumaan.

Odotustila

Kuva 14.

Tilat ovat usein pieniä, rakennukset vanhoja ja uuden toteutus kävisi liian kalliiksi. Näistä siis usein tingitään ja asiakkaat käyttävät työntekijöiden WC-tiloja. Siksi on tärkeää että, työntekijöiden tilat ovat siistejä.

Työpiste

Asiakas ohjataan odotustilasta työpisteeseen. Tämä sama piste säilyy koko hänen asiointinsa ajan, vaikka hän siirtyisi välillä pesupisteeseen. Tämä on ns. tukikohta asiakkaalle, jonne hän usein jättää henkilökohtaiset tavaransa, jos lukittavia kaappeja ei ole.

Työpisteessä ovat peili, taso, jalkatuki, asiakastuoli, työtuoli ja aputaso tai apukärry.

Työpisteessä saattaa olla myös naulakko peilin takana.

Peilin tulee olla riittävän suuri ja vääristämätön, koska se toimii myös kampaustyön hahmottamisessa. Olemassa olevien kampaamopeilien edessä on usein olemassa taso, johon asiakas saa laskettua esimerkiksi puhelimensa. Tason koosta riippuen, siinä voidaan myös säilyttää hiustuotteita.

Myös jalkatuki, hiustenkuivaajapidike ja sähköpistorasiat löytyvät usein nykyisistä peleistä kiinteinä. Mikäli niitä ei ole, tulee ne huomioida erillisinä hankintoina.

Työpisteen päällä olisi hyvä olla kohdeilmanpoisto, koska aineista vapautuu ilmaan

Kuva 15.

Työpiste

haitallisia aineyhdisteitä. Työpisteen läheisyyteen on myös syytä jättää tilaa ns. keskuspölyimurille ja kuiva-lämpökojeelle.

Tärkeintä on, että työntekijällä ja asiakkaalla on varattu riittävästi tilaa.

Työpisteen sijoituksessa tulee huomioida asiakkaan yksityisyys. Miehet haluavat usein "piiloon", koska suomalaisessa kulttuurissa on "noloa", jos mies laittaa esimerkiksi raitoja hiuksiinsa. Toisaalta eivät naisetkaan halua istua kuin näyteikkunassa. Pienillä paikkakunnilla asiakkaat toivovat, että vieressä istuva asiakas ei kuulisi hänen puhettaan.

Parturi-kampaamoissahan yleisesti kerrotaan viimeisim-

mät juorut ja omat kuuluisuudet. Yksityisyyden rakentamiseen on harvoin tilaa, mutta sijoittamalla paikat liikkeen takaosiin ja valitsemalla oikean tyyllisiä kalusteita saadaan asiakkaille rakennettua hieman yksityisyyttä. (Koskinen 2006.)

Pesupiste

Pesupisteessä asiakkaan hiukset pestään ja mahdollisesti myös värjätään. Pesupiste on pelkkä lavaari tai lavaari asiakastuolilla ja jonkinlainen taso työaineille. Lavaari on säädettävä ja siinä on hana

sekä käsisuihku. Asiakastuolit eivät edullisimmissa versioissa ole säädettäviä, mutta tällä hetkellä suuntauksena on, että parturi-kampaamot panostavat pesupisteisiin.

Kuva 16.

Pesupiste

Halutaan, että asiakas rentoutuu ja nauttii pesutapahtumasta. Pesupaikkojen asiakstuoleissa on raheja ja hieromalaitteita. Näissä voidaan toteuttaa mm. intialaisia päähierontoja.

Pesupiste voidaan sijoittaa työpisteeseen, jos tilaa on vähän. Se voi olla kahden työpisteen välissä oleva nivelvarrellinen lavuaari tai kiinteä

Kuva 17.

Välinehuolto

lavuaari. Tällöin asiakkaan ei tarvitse nousta tuolistaan vaan tuoli viedään lavuaarin luokse. Asiakstuolissa on oltava tässä ratkaisussa pyörät. Tämä pesupiste-ratkaisu on myös toimiva pyörätuoliasiakkaille.

Työpisteissä sijaitsevissa pesupisteissä tulee huomioida vesien tulo- ja poistoputkien kuljetukset jokaiseen pisteeseen. Tyypillisempi ratkaisu on erillinen pesupiste asiakstuolilla. Tuoleja on vierekkäin rivissä liikkeen tarpeen mukaan. Tämä on helpompi ratkaisu vesien tulopoistoputkien sijoittelun kannalta.

Liiketila on saattanut aikaisemmin olla toisenlaisessa käytössä ja siksi

Kuva 18.

Pesupiste

lattiaa joudutaan esimerkiksi korottamaan pesupaikkojen kohdalta. Näin korotus tulee vain yhdelle alueelle. (Åhman 2007.)

Tyypillistä on, että välinehuolto on sijoitettu pesupis-

Henkilöstötila

teiden selän taakse, mutta usein se antaa epäsiistin vaikutelman. Pesupisteissä riittää, että on tasoa hius- tuotteille ja hyllytilaa pyyhkeille. Työntekijä työskentelee aina lavuaarin takana ja hänelle on varattava riittä-

västi tilaa. Hänen on myös hyvä nähdä vastaanotto- tilaan, mikäli uusi asiakas astuu sisään. Pesupisteiden sijoittelussa on syytä välttää tilannetta, jossa asiakas joutuu istumaan jalat ovelle päin. Asiakas saattaa käydä pesupisteessä useamman kerran asiointinsa aikana, joten sinne pääsyn tulee olla helppoa.

Välinehuolto ja työainekaapit

Välinehuolto on tarkoitettu työntekijöiden käyttöön ja sitä käytetään koko asiakas- tapahtuman ajan.

Välinehuollossa säilytetään ja sekoitetaan kemikaalit, pestään ja kuivataan työvälineet sekä säilytetään erilaisia muita työvälineitä.

Välinehuollossa siis sekoitetaan esimerkiksi värjäyk- sessä käytettävät aineet. Välinehuoltona toimii usein keittiökalustevalmistajan toimittama kaapisto ja allas.

Välinehuollossa tulisi olla myös kohdeilmanpoisto. Pintojen helppohoitoisuus on tärkeää ja riittävä kaappitila, jotta välinehuolto saadaan pidettyä siistinä. Välinehuol- lon ympärille on varattava tilaa reilusti, koska siellä saattaa työskennellä kaksikin työntekijää samanaikaisesti.

Välinehuolto on usein sijoitettu suoraan pesupaik- kujen taakse tai sivulle. Siistimpi ratkaisu on sijoittaa välinehuolto esimerkiksi seinän taakse pesupaikkojen kohdalle.

Välinehuollossa syntyy kaikesta huolimatta aina sotkua.

Henkilöstötilat

Sosiaalitila on työntekijöiden taukopaikka ja henkilökohtaisten tavaroiden säilytystila. Siellä pukeudutaan, siistiydytään, juodaan kahvia ja syödään. Sosiaalitulassa tulee olla kaapit vaatteille, pieni keittiö ja ruokailupöytä. Henkilökunnalla tulee olla myös WC- ja pesutilat. Sosiaalitilan koko riippuu henkilökunnan määrästä, mutta viihtyvyyteen on syytä kiinnittää huomiota, sillä täällä käyvät työntekijät virkistäytymässä.

Päivänvalo ja riittävä valaistus ovat tärkeitä tekijöitä. Sosiaalitilan tulee olla myös

siisti, työntekijöiden siisteyttä edistävä, kulutusta kestävä ja hyvin ilmastoitu.

Henkilöstötilat on sijoitettava niin, että niihin pääsee työtiloista helposti ja turvallisesti. Yleisimmin ne ovat sijoitettu myymälöiden takaosiin.

Siivouskomero

Siivouskomerossa säilytetään liikkeen siivousvälineitä, koneita, siivousaineita ja saniteettitarvikkeita.

Siivouskomerossa on kaatoallas ja telineitä sekä hyllyjä tavaroille. Siivouskomerota käyttävät usein sekä henkilökunta sekä ulkopuolinen palkattu siivooja. Siksi on tärkeää, että se on selkeä ja siisti, jotta kaikki löytävät tarvitsemansa ja laittavat sen myös

takaisin paikoilleen.

Siivouskomero on usein sijoitettu henkilöstötilan yhteyteen.

Usein myös näkee siivouskaappeja välinehuollon yhteydessä. Tällöin sen käyttö on jo hygieniasyistä epämukavaa.

Liinavaatehuoltotila

Liinavaatehuoltotila on tarkoitettu tekstiilien pesuun, kuivattamiseen, silittämiseen ja säilyttämiseen.

Kampaamoissa kertyy suuret määrät pestäviä pyyhkeitä.

Muita pestäviä tekstiilejä ovat kapat ja työvaatteet. Osa kampaamoista käyttää tekstiilinsä pesulassa, mutta moni kokee sen kalliiksi. Liinavaatehuoltotilassa

Kuva 20.

Kuva 21.

tarvitaan pesukone, kuivausrumpu, kuivauskaappi, allas, taso ja kaapistoja puhtaille ja likaisille tekstiileille.

Huomioitava on myös riittävä tuuletus. Jokaiselle asiakkaalle on taattava puhtaat ja hygieeniset liinavaatteet. Liinavaatehuolto on usein välinehuollon läheisyydessä.

Myymälä

Myymälästä asiakas ostaa ammattilaisen opastuksella hiusalan tuotteita myös kotiin. Yleensä asiakkaalle tarjotaan myymälästä tuotteita, kun työ on valmis.

Hän tuntee itsensä itsevarmemmaksi, haluaa säilyttää olotilansa ja ostaa tuotteita. Näin parturi-kampaamo saa lisätuloja nopeasti ja

asiakaskin on tyytyväinen, koska saa lisäpalvelua. Myymälän koko riippuu liiketilan koosta ja liikeideasta. Joillakin liikkeillä on vain muutama tuote hyllyssä ja tavaran kierto on hidasta. Hyllytkin ovat usein tuotemerkin toimittamia hyllyjä ja ne saattavat kaikki olla erilaisia. Suurimmissa liikkeissä myymälän koko on noin puolet liiketilasta.

Myymälöihin panostetaan tyylikkäillä yhtenäisillä kalusteilla, valaistuksella ja monipuolisella tuote tarjonnalla. Myymälöiden määrä on selkeästi kasvussa ja liikkeet pyrkivätkin siihen, että asiakas tulisi ostamaan tuotteita muulloinkin kuin esim. hiusten hoidon yhteydessä.

Myymälät sijoitetaan aina liikkeen etuosaan, jotta sieltä voidaan helposti ostaa tuotteita itsepalveluna. Myyntipisteen kohdalla ovat usein näyteikkunat. Tällöin tulee huomioida, että tuotteet eivät saa olla ikkunalla, koska ne pilaantuvat kuumuudessa. Myymälöihin panostuksen ovat antaneet myös tuote-toimittajat. Sen sijaan, että jokainen tarjoaisi omaa tuotehylyyään, ovat tuote-toimittajat yhdessä osallistuneet yhtenäisen myymälätilan kalustuskustannuksiin. (Turunen 2006.)

Tuotevarasto

Tuotevaraston tarkoitus on pitää ylimääräiset tuote-laatikot poissa näkyviltä. Liikkeen omiin tarpeisiin tilatut tuotteet saattavat

tarvita varastotilaa, jos liike on suuri.

Liikkeessä, jossa on erillinen myymälä, on tuotevarasto välttämätön. Tuotteet tilataan laatikoittain ja harvoin kaikki mahtuvat kerralla hyllyyn. Niille on siis varattava erillinen tila, jossa on hyllyjä laatikoille. Liian usein niitä näkee sosiaalitilojen nurkkauksissa.

Toimisto

Pienet liikkeenharjoittajat pitävät usein toimistoa kotonaan, mutta suuremmissa liikkeissä on hyvä olla toimistotila liikkeen yhteydessä. Toimistosta hoidetaan yhteydenpidot, kirjanpito ja neuvottelut. Välttämättä siellä ei istuta koko ajan, mutta on paljon miellyt-

tävämpää tehdä toimistotyöt liikkeessä kuin kotona.

Toimistossa on sijoitettuna työpiste, atk-laitteet ja puhelin. Toimiston sijainti voi olla kauempana muusta työtilasta, koska siellä ei tarvitse käydä koko ajan.

3.4 Työterveys

Moni parturi-kampaaja työskentelee entistä kovempien taloudellisten ja henkisten paineiden alla ja tämä vaikuttaa työpaikan ilma-piiriin ja säästöihin hankinnoissa.

Työn terveydellisiä vaaratekijöitä ei aina tunnisteta tai niitä vähätellään. Kuitenkin työperäiset vaivat ovat yleisiä ja osalla parturi-kampaajista ne johtavat ammattitautiin ja jopa pysyvään työkyvyttömyyteen.

Monelta parturi-kampaajalta puuttuu työterveyden huolto- ja ammattitaudit kattava vakuutus. (Leino 1995a, 3)

Kuva 22.

Välinehuoltotila, jossa on kohdeilmanpoisto.

Tavallisimpia Työterveyslaitoksen tutkimuksissa parturi-kampaajille todettuja vaivoja ovat ihon, silmien ja hengitysteiden limakalvojen ärsytysoireet sekä allergiset oireet ja sairaudet.

Näitä aiheuttavat mm. valkaisuaineet, hiusvärit, permanenttiaineet ja lakat. Parturi-kampaajilla todettiin keuhkoputken tulehdusta viisinkertaisesti ja nuhaoireita puolitoistakertaisesti päivittäistavaran myyjiin nähden.

Liikkeiden pienuudesta johtuen ei työskentelyoloja voida aina saada ihanteellisiksi. Taloudellisten paineiden vuoksi panostetaan ensisijaisesti liikkeen ulkonäköön eli kalusteisiin ja muuhun ulkoiseen imagoon. Näin jää

usein hoitamatta se tärkein eli liikkeen ilmastointi ja ergonomia. (Leino 1995b.)

Valitettavasti useat liikkeet on perustettu liiketiloihin, joita ei ole tarkoitettu parturi-kampaamokäyttöön.

Ilmanvaihdon hoitaa monissa liikkeissä useimmiten vain taloyhtiön heikkotehoinen yleisilmastointi tai tuuletus tapahtuu pitämällä ovea tai ikkunaa auki. Kun paikalliskoivostoa ei ole ja aineita sekoitetaan takahuoneen WC-tiloissa tai asiakkaan vieressä, pöly ja kaasumaiset epäpuhtaudet leviävät koko työtilaan.

Hyvällä ilmanvaihdoilla ja kohdeilmanpoistolla saadaan minimoitua riski sairastua

hengityselinsairauksiin. Ihon herkistymisen ja ihosairauksien välttämiseksi on parturi-

Kuva 23.

Parturi-kampaamon välinehuolto, joka toimii myös henkilöstötilana

kampaajan syytä käyttää kaikissa kosteissa työvaiheissa suojäkäsineitä. Käsineet voivat olla kertakäyttökäsineitä, mutta niistäkin tulee valita oikea materiaali työtehtävien mukaan. Kaikki käsineet eivät kestä erilaisia kemikaaleja. (Leino 1996.)

Huonosta ergonomiasta johtuvia ongelmia ovat niskahartiaseudun ja alaselän vaivat. Näihin ajaututaan kun työtuolien ympärille ei varata riittävästi tilaa, pesupisteet ovat hankalissa paikoissa ja kalusteet ovat vääränlaisia, puutteellisia tai väärin mitoitettuja.

Tällaisiin ongelmiin voivat johtaa myös huoltamattomat työvälineet. Työtuolin liian

vähäinen käyttö, joustamaton lattia ja huonot työjalkineet johtavat myös alaselkä- ja jalkaongelmiin. Muita työterveydellisiä haittoja koituu huonosta valaistuksesta, liiallisesta melusta ja työilmapiiristä.

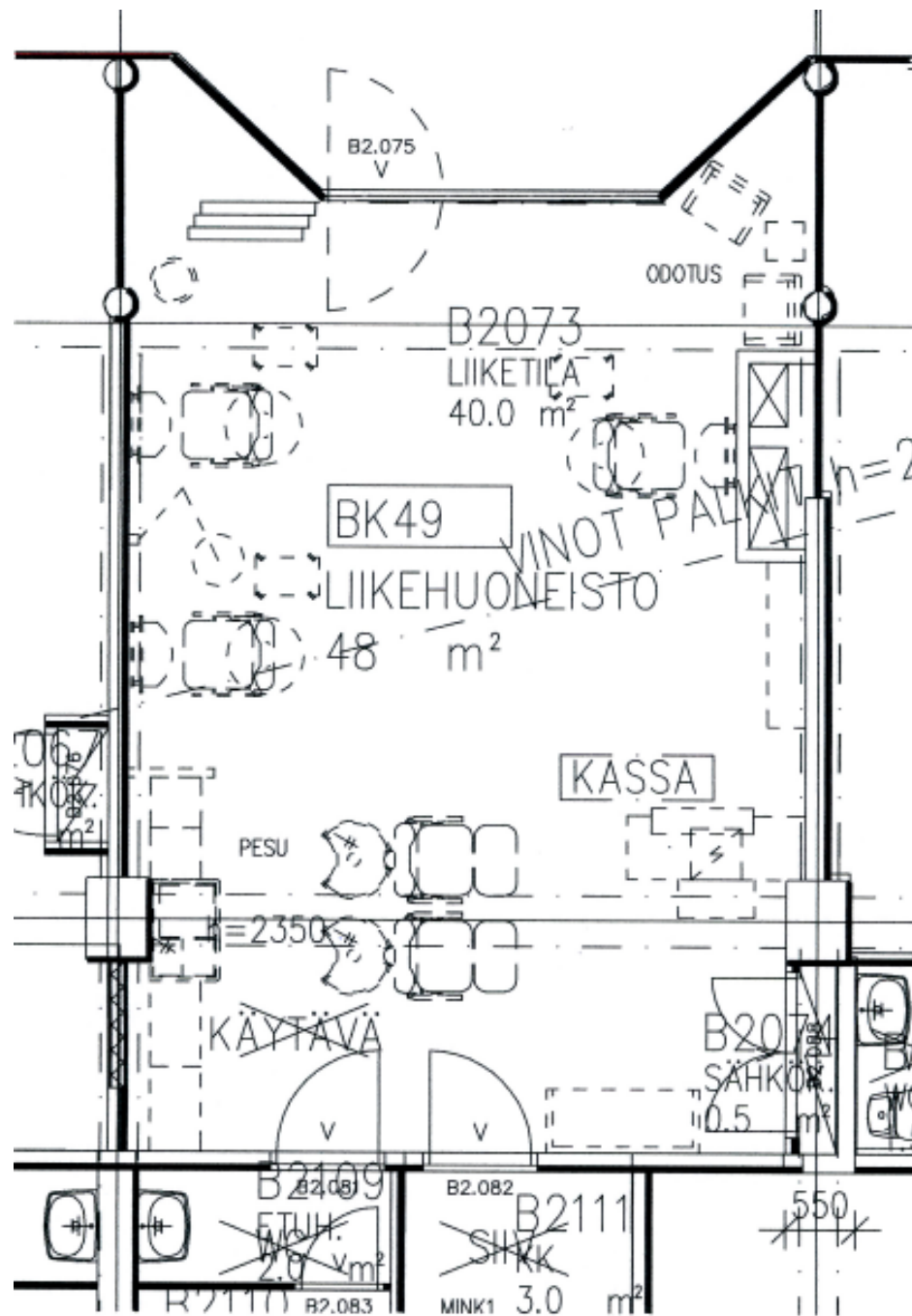
Joskus parturi-kampaajalle käy henkisesti raskaaksi jatkuva kanssa-käyminen erilaisten ja joskus hankalienkin asiakkaiden kanssa. Asiakkaat saattavat tuoda esiin vaikeitakin asioita ja kaikilla parturi-kampaajilla ei ole halua eikä valmiuksia tällaiseen "puoliterapeuttiseen" kanssakäymiseen. (Leino 1995c, 9)

Työntekijän työterveys ei ole yksinkertainen asia. Ergonomisesti ihmisen huomioon

ottava, toiminnallisesti mahdollisimman vähän kuormittava työpaikka on työkyvyn säilymisen perusta. Ergonomia- ja hygieniavaatimukset täyttävä työpiste on hintansa väärtti.

Kustannukset kannattavat, kun sairauspoissaoloja on vähän, työntekijät ovat virkeitä ja palveluhalukkuus korkealla. Työntekijöille jää voimia välittää omasta työympäristöstään ja kehittää sitä. (Turpeinen 1995, 29-30)

Kuva 24.

Huoneisto on rakennuspiirustuksissa merkittynä liikehuoneistoksi.

4 PARTURI-KAMPAAMO TOIMINTAYMPÄRISTÖNÄ

4.1. Viranomaisten vaatimukset ja suositukset

Ennen toiminnan aloittamista toiminnanharjoittajan tulee tehdä terveystieteellisen lain 13§:n mukainen ilmoitus terveystieteellisyksikölle.

Ilmoitus uudesta toiminnasta tulisi tehdä vähintään 14 - 30 vuorokautta ennen toiminnan aloittamista. Aika vaihtelee kunnittain ja kaupungeittain. Ilmoituksesta on käytävä ilmi:

- toiminnanharjoittajan yhteystiedot
- selvitys toimintaan varatun paikan sijainnista

- liikehuoneistoa koskeva pohjapiirustus ja kalustepiirustus
- selvitys vedenhankinnasta, ilmanvaihdosta, viemäroinnistä ja jätehuollosta
- selvitys harjoitettavasta toiminnasta
- muut terveyshaitan ehkäisemiseksi tarpeelliset tiedot

Ilmoituskaavake on saatavana paikkakunnan ympäristökeskuksesta.

(Ohjeita kampaamon, kauneus- tai jalkahoitolan sekä hierontapisteen perustamiselle ja hoitamiselle 2006, 1.)

Varsinaisia lakeja, jotka koskevat parturi-kampaamahuoneistoja ei Suomessa ole. Kunnilla ja kaupungeilla on tiettyjä vaatimuksia ja suosituksia koskien terveyden- ja kauneudenhoitoon tarkoitettuja huoneistoja.

Yleiset julkitilan vaatimukset koskevat myös parturi-kampaamoita julkitilana. Parturi-kampaamot on suunniteltava, sijoitettava, rakennettava ja varustettava sekä niitä on kunnossa pidettävä ja hoidettava siten, ettei siellä käyville asiakkaille aiheudu terveyshaittaa.

(Terveyden- ja kauneuden-

hoitoon tarkoitettujen huoneistojen suunnitteluohjeet 2005,1). Liikkeen harjoittajat voivat kysyä apua myös Työterveyslaitokselta, joka on julkaissut turvallisuuden tarkistuslistan kampaamoille.

4.1.1 Huoneisto

Vuokrattavan tai ostettavan huoneiston on oltava merkittynä rakennuspiirustuksiin liike- tai myymälähuoneistoksi. Huoneistolle voidaan tarvittaessa hakea käyttötarkoituksen muutosta.

Sisäänkäyntiä varten tarvitaan tuulikaappi tai lämmöneristävyydeltään sitä vastaava ovi- tai ilmaverho. Huoneiston pinta-alan on vastattava liikeideassa päätettyä asiakaspaikkamäärää.

Lattiapinta-alaa tarvitaan parturi-kampaamoissa 5 m² työpaikkaa kohden ja kauneushoitolassa 7 m² työpaikkaa kohden.

Pesupisteitä tulee varata yksi neljää asiakaspaikkaa kohden.

Jotta valoa saadaan riittävästi ja työpaikka on viihtyisä, ikkunapinta-alan tulee olla vähintään 1/10 lattiapinta-alasta. (Terveyden- ja kauneudenhoitoon tarkoitettujen huoneistojen suunnitteluohjeet 2005,2).

4.1.2 Tekniset vaatimukset

Liikehuoneiston ilmanvaihto on eräs tärkeimmistä seikoista, joka tulee huomioida työntekijöiden ja asiakkaiden viihtyvyyden kannalta. Ilmanvaihdon suunnittelussa huomioidaan toiminnan

laatu, asiakasmäärät, huoneiston koko, kemikaalien aiheuttamat päästöt ja energiatehokkuus.

Ilmanvaihtosuunnittelussa tavoitetasona tulisi olla ilmanvaihto, jossa epäpuhtaudet poistetaan työpisteestä ja puhdasilma tuodaan tilalle. Sama sääntö pätee välinehuoltotilaan. Ilman tulo- ja poistumistiet on voitava osoittaa.

Ilmanvaihdon tulee olla riittävä, vähintään 4 l/s/m². Parturi-kampaamot, joissa on enintään kaksi asiakaspaikkaa, voidaan hyväksyä painovoimaisella ilmanvaihdolla. Näissäkin olisi syytä huomioida erikseen välinehuollon ilmanvaihto. (Terveyden- ja kauneuden-

hoitoon tarkoitettujen huoneistojen suunnitteluohjeet 2005,2.)

Jotta ilman laatu säilyy hyvänä, ilmanvaihtokanavat on muistettava puhdistaa säännöllisesti. Suositeltava lämpötila työskentelyyn on noin 18-20 astetta. Parturi-kampaamoissa laitteet tuottavat vielä lisälämpöä päivän aikana. (Turpeinen 1995, 27.)

Auringon aiheuttamaa lämpöä ja häikäisyä voidaan vähentää sälekaihtimilla, teknisillä kankailla ja erilaisilla lämpökälvoilla. Lämmitysteknisiin ratkaisuihin liiketiloissa harvoin pääsee vaikuttamaan. Joissakin vanhoissa tiloissa lämmitystä on kuitenkin mahdollista lisätä lattia-

lämmitysratkaisuilla tai lämpöilmapumpuilla.

Parturi-kampaamoissa aiheuttavat melua hiustenkuivaajat ja erilaiset tukanleikkuukoneet. Koska parturi-kampaamot sijaitsevat vilkkaasti liikennöidyillä ostospaikoilla, taustamelua lisäävät usein myös liikenne ja ihmishälinä.

Parturi-kampaamoiden pintamateriaalit ovat kovia ja tilat ostoskeskuksissa korkeita, jolloin kaikumelua tarvitsee usein yrittää vähentää. Tähän voidaan hakea ratkaisua erilaisilla akustiikkalevyillä ja muulla oheisisustuksella.

Huono idea ei ole myöskään rajoittaa asiakkaiden

kännykän käyttöä äänitason vähentämiseksi.

Sähköistyksessä tulee ensin huomioida huoneiston sulaketaulun kapasiteetti ja sen lisääminen. Myös liian vanhat johdot on syytä uusida, jotta vahingoilta vältytään. Pistorasioiden sijainnit mietitään peilipaikkojen mukaan. Niitä on oltava riittävästi.

Jokaisessa työpisteessä on hyvä olla neljä pistorasiaa. Sähkötekniinen turvavaatimus on, että työpaikkakohtaisille pistorasioille on turvakytin, joka sijoitetaan liikehuoneistossa sellaiseen paikkaan, että vaaratilanteessa sen voi joka puolelta tavoittaa yhtä nopeasti. Atk- ja puhelinliitännät tulee varmistaa kassatiskin kohdalle ja

mahdolliseen toimistoon. Jos odotustilaan tai muualle huoneistoon halutaan TV, sekin on huomioita erikseen.

Myös turvahälytyslaitteet on päätettävä. Valaistusta suunniteltaessa kannattaa valaisinvälinoissa kiinnittää huomiota valaisimen hinnan lisäksi niiden valonlähteiden energiakustannuksiin ja polttoikään. Kalliimpi valaisin saattaa muuttua piankin edullisemmaksi kuin halvimmat valaisimet. Valaisimissa, jonne tavallisesti asennetaan hehkulamppu, kannattaa käyttää säästölamppua.

Loistelampun ja säästölamppun ikä hehkulamppuun verrattuna on 6-15 kertaa pidempi ja energiankulutus on 80 % pienempi.

Pesupisteet ja altaat vaativat vesien tulo- ja poistoputket. Ne ovat harvoin valmiina liiketilan oikeassa kohdassa, jonne pesupisteet halutaan sijoittaa. Jos niitä ei pystytä tuomaan pesupaikoille lattiarakenteiden alla, on rakennettava lattiakoroke. Lattian korotuksen korkeus riippuu siitä, kuinka kaukaa putkia johdetaan. Jos se nousee korkeammaksi kuin 180 mm, on syytä tehdä porrasaskelma.

Hapettavat ja syövyttävät permanentti- ja väriaineet voivat syövyttää myös viemäriputkia ja niiden haarakappaleita. Syöpyminen voi aiheuttaa jopa vesivaurion. Putkien sijoitus on huomioitava siten, että niiden korjaaminen ja vaihtaminen on

Kuva 25.

helppoa. Yleistä on, että hiukset tukkivat vesilukkoja ja siksi niihin tulee päästä helposti käsiksi. (Turpeinen 1995, 27.)

Kosteissa tiloissa tarvitaan asianmukainen veden- ja kosteudeneristys. Tehtäessä muutoksia tilojen ilmanvaihto-,

Pesupisteiden alle on rakennettu lattiakorotus tulo- ja poistoputkille.

sähkö-, lämpö-, vesi- tai viemärirakennelmiin on aina oltava kiinteistön omistajan ja rakennusvalvontaviranomaisten lupa. Suunnitelmista ja toteutuksista saavat vastata ainoastaan alan ammattilaiset.

4.1.3 Työturvallisuus

Työturvallisuutta edistävät puhtaus, hyvä järjestys ja turhien tavaroiden poistaminen. Pelkästään jo näillä ehkäistään työtaturmia ja niitä asioita korostetaankin alan oppilaitoksissa. (Levonen 2007).

Ilmanvaihto kuuluu osana työturvallisuuteen. Ilman asianmukaista ilmanvaihtoa ei hengitysilmä pysy puhtaana. Parturi-kampaamoille on myynnissä

niitä varten suunniteltuja paikallispoistojärjestelmiä. Laitteita on periaatteessa kahden tyyppisiä: niitä joissa epäpuhdas ilma kiertää suuritehoisen aktiivihiiisuodattimen kautta takaisin liikkeeseen ja laitteita, joissa poistoilma johdetaan liikkeestä suodattimen kautta ulkoilmaan. Laite voi olla kiinteä tai pyörien päällä liikuteltava.

Valaistuksen riittävä määrä ja laatu vaikuttavat näkemi-
seemme. Kampaamoissa suositeltava valon määrä työpisteessä on 500 – 750 luxia. On hyvä muistaa, että 60-vuotiaan terveysilmäisen henkilön valontarve on keskimäärin kymmentertainen 20-vuotiaan valontarpeeseen verrattuna. (Sisätilojen sähkövalaistus

1995) Työskentelyn kannalta valaisin on hyvä sijoittaa työntekijän ja asiakkaan väliin. Kuitenkin siten, että ei synny häikäisyä peilin kautta eikä varjoja työntekijästä asiakkaaseen. Valoa tulee olla myös työpisteiden sivuilla vähintään 300 luxia, jotta ei tule liian isoa kontrastia vaaleamman ja tumman pinnan välille.

Kulkureitit on valaistava hyvin. Ne ohjaavat ihmisiä ja estävät kompuroimasta. (Nurmi 2007.) Valaisimien optiikalla on suuri merkitys varsinkin pesupisteiden kohdalla. Siinä asiakas joutuu lähes makaamaan ja katse on kattoa kohden. Häikäisyä ei saa syntyä. Jos työpisteessä tehdään meikkejä, voidaan peilin

Kuva 26.

Meikkauspisteen valaistus.

ympärille asentaa hehkulamppuja. Hehkulampuilla on hyvä värintoisto ja valon väri on lämmin (2700 K).

Meikkausvalaisimilla on syytä olla erillinen katkaisija, sillä ne tuottavat turhaa lämpöä ja kuluttavat energiaa, kun niitä ei tarvita. Loistelampujen valon värin on hyvä olla valkea (5000 K) ja värintoistoarvojen erittäin hyviä, Ra 90. Loistevalaisimissa loistelampun arvo merkitään 950.

Liikkeessä on oltava valaistuna myös hätäpoistumisreitti asianmukaisin opastein. Materiaaleja valittaessa on huomioitava niiden helppo puhdistettavuus. Turvallisuutta ajatellen tämä tulee esiin

varsinkin lattiamateriaaleissa. Lattiaa valittaessa on vältettävä käyttämästä liukkaista materiaaleja tai materiaaleja, jotka tulevat liukkaiksi kastuessaan. Tällaisia ovat mm. kiiltävät laatat ja kivet.

Vanhojen lattioiden tulee olla ehjiä. (Lankinen 2007.) Liukastavia pesuaineita ei tulisi käyttää. Irtomattojen käyttöä muualla kuin sisäänkäynnissä on vältettävä, koska ne aiheuttavat kompastumisia ja niiden puhtaana pito on hankalaa.

Lattiassa olevat korokkeet ja korkojen vaihtelut on syytä merkitä hyvin, jotta asiakas ja työntekijä pystyvät ennakkoimaan ne. Koron vaihtelut voi merkitä lattiamateriaalin tai värin vaihdolla.

Jos korotus on tilassa, jossa pyörätuoli-asiakkaat käyvät, on rakennettava luiska. Huomioitava on, että pyörätuolille jää vapaa pyörähdysympyrä korokkeelle, jonka halkaisija on 1500 mm.

Kalusteiden on oltava ehjiä ja tukevia. Heiluvat hyllyt ja tasot eivät edistä turvallisuutta. Jos laitteissa on pistorasioita, kuten joissakin peili- paikoissa, on ne syytä tarkistaa säännöllisin väliajoin.

Huoneiston kaikkien pistorasioiden on oltava täysin kunnossa. Niitä ei saa sijoittaa vesipisteiden kohdalle tai kohtiin, joissa niiden on mahdollista kastua. Parturikampaamossa käytettävien sähkölaitteiden on oltava kunnossa ja niissä on oltava

CE - merkintä. Kaikki johdot ja letkut on korjattava pois lattialta.

Kalusteiden sijoittelussa tulee huomioida vaaratekijät, jotka tulevat myymälän ulkopuolelta. Työpisteet ja vastaanottotila on hyvä sijoittaa siten, että niiden molemmilta puolilta pääsee poistumaan. Liian korkeita välisermiratkaisuja ei kannata avoimeen tilaan rakentaa, jotta näkyvyys toisiin työntekijöihin ja kadulle säilyy. Tällöin työntekijä ei joudu kurkistelemaan muualle vaan saa keskittyä työntekoon.

Työturvallisuuslaki edellyttää henkilöstötiloja asianmukaisin WC-tiloin ja henkilökunnalle kunnan

työtuoleja. Henkilöstötilalle, jossa on vaatekaapit tulee varata tilaa 1,3 m² / työntekijä. Valon määräksi riittää 100 luxia. (Pysyvien työpaikkojen puku-, pesu ja WC tilat 1979.)

Henkilöstötiloihin on ulkopuolisten pääsy estettävä lukolla tai opasteella. Siellä on oltava tilaa hyvin varustetulle lääkekaapille, jota ei ole lukittu. Suunnittelijan tulee muistaa tarkistaa kunnan tai kaupungin paloviranomaiselta tarvittava sammutusvälineistö. Paloviranomaista kiinnostaa myös huoneistoon valitut pintamateriaalit ja kalustepohjapiirros.

Työntekijä voi myös itse vaikuttaa työturvallisuuteen käyttämällä oikeanlaisia

jalkineita ja kertakäyttökäsineitä. Hänen kuuluu perehtyä tuotteiden ominaisuuksiin ja oikeaan käyttötapaan, jotta vahinkoja ei synny.

4.1.4 Ergonomia

Ergonomia tutkii ihmisen, työn ja ympäristön vuorovaikutusta ja tuottaa tietoja ja menetelmiä, joiden avulla järjestelmät, tehtävät ja ympäristö sovitetaan ihmisten tarpeiden mukaisiksi. Ergonomian tavoitteena on ihmisten turvallisuus, terveys ja hyvinvointi sekä toiminnan tehokkuus ja sujuvuus.

Ihmiset ovat erikokoisia ja erilaisia. Kaikkia mitoituksia ei voida aina säätää, mutta voidaan toteuttaa keskiarvo.

Pistorasiat asennetaan noin 800mm korkoon lattiasta, työpisteiden sivuille.

Työskentelytason korkeus on noin 900 mm ja asiakkaan kirjoitustason noin 1100 mm.

Toisissa kalusteissa taas on säätömahdollisuus ja näin kaikille saadaan oikea käyttömitoitus.

Pistorasiat hiustenkuivaajia ja muita sähköä tarvitsevia työvälineitä varten tulee sijoittaa sellaiselle etäisyydelle, että säästyään turhalta kurottamiselta. Ne on hyvä sijoittaa työpisteen peilin viereen noin 800 mm korkeuteen lattianrajasta. On muistettava huomioida vasenkätiset ihmiset ja asentaa pistorasioita molemmille puolille.

Työtasot, joissa tehdään seisomatyötä, kuten välinehuollossa ja vastaanottotiskillä, tason tulisi olla korkeudella 850 - 950 mm. Jos tasot ovat liian korkealla,

joutuu työntekijä kohottaamaan hartioitaan tai työtason ollessa liian alhaalla, joutuu hän kumartumaan.

Vastaanottotiskin asiakkaan puoleinen taso on oltava ainakin osittain korkeammalla. Yleisesti asiakas allekirjoittaa tasolla maksukuitin. Tällä kohdalla tason korkeus on oltava 1100 mm.

Säilytyskaappien tai hyllyjen yläraja saisi olla 1800 - 1900 mm ja alaraja 350 mm. Näiden mittojen ulkopuolelta tavaroihin ulottuminen on usein hankalaa ja niiden löytyminenkin vaivanloista.

Asiakastuoleissa tarvitaan hydraulisella pumpulla toimiva korkeudensäätö, jotta

Säilytys ja myyntihyllyjen tuotteet sijoitetaan 350-1900 mm välille lattiasta, jotta tuotteiden saanti ei ole liian hankalaa.

työntekijä saa säädettyä tuolin oikealle korkeudelle hänen omien mittojensa mukaan. Säätovaran korkeudet ovat yleisesti 45 - 60 cm. Erillisissä parturituoleissa korkeus saadaan säädettyä 51 - 80 cm välillä, riippuen

Kuva 27.

Ergonominen asiakastuoli on säädettävä.

tuolin jalkatuen rakenteesta. Lapsi-asiakkaille on omat tuolinsa. Pienten tilojen vuoksi yleistä kuitenkin on, että käytetään lastenistuinta, joka on kehitetty asiakastuolin käsinojien päälle. Käsinojat asiakastuoleissa antavat sivuttaistuen asiakkaalle. Valitettavan usein ne ovat sellaisella korkeudella, että asiakas joutuu jännittämään hartioitaan.

Selkänöjan kaltevuudensäätö ja päänoja ovat välttämättömiä, jos tuolilla tehdään parranajoa tai ripsien värjäystä. Työtuoli on välttämätön työntekijälle. Siinä ei tarvitse istua koko ajan, mutta välillä on syytä antaa jalkojen levätä. Tuolissa on oltava korkeuden säätömahdollisuus ja istuinpeh-

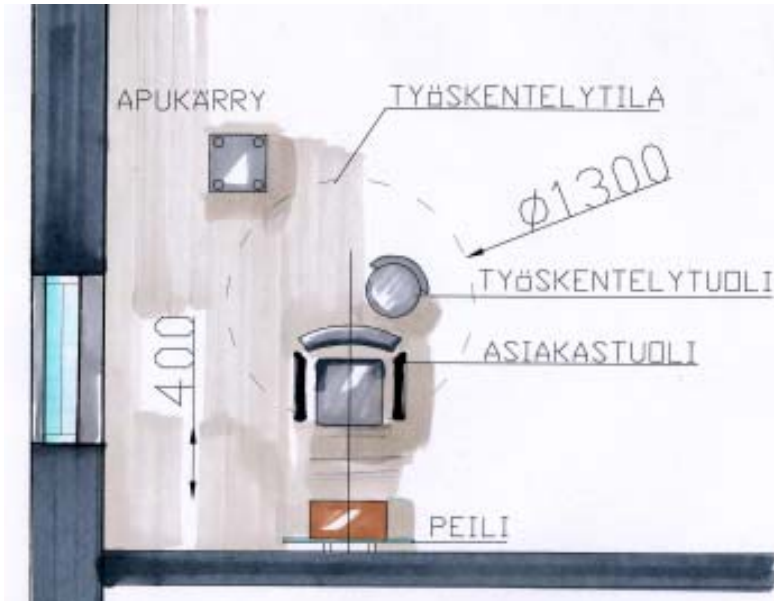
Kuva 28.

muste. Selkänöja ei ole välttämätön, koska tuolissa ei työskennellä koko ajan (mutta toisille se tuntuu sopivan). Pyörät jaloissa antavat vapauden liikkumiselle työskentelyn aikana. Työtuolissa voi olla myös

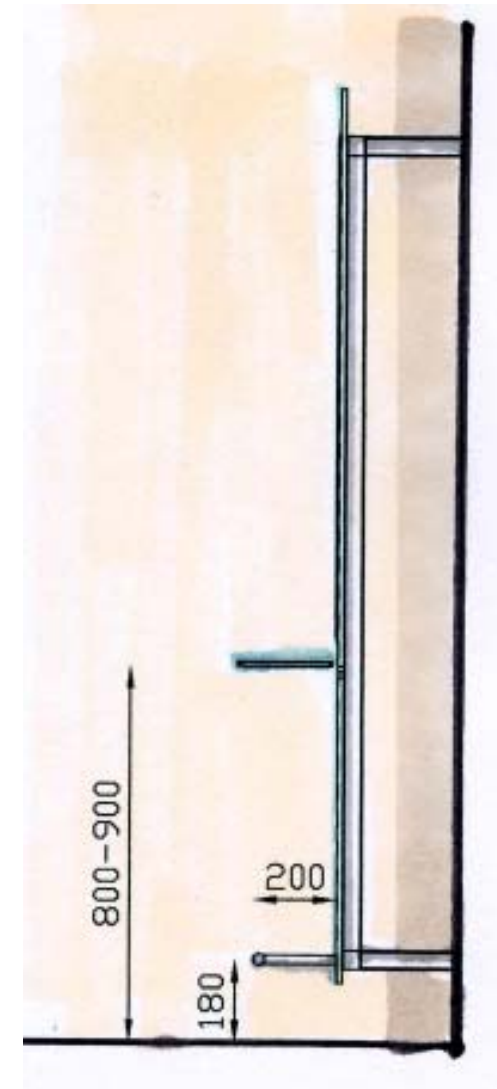
jalkarengas. Työtuoleina käytetään perinteisesti satulatuoleja. Satulatuoleja on erimallisia - ja kokoisia erilaisille ihmisille, joten sitä kannattaa kokeilla ennen ostopäätöstä.

Työpisteen peilipaikan on oltava riittävän suuri. Siinä tulee olla jalkatuki, jotta asiakkaan jalat voivat levätä tuen päällä. Tuen korkeus on noin 180 mm lattiasta ja tuki on irti peilirakenteesta tai seinästä 200 mm.

Työntekijän työskentelytilan halkaisija on 1300 mm tuolin etureunasta taaksepäin mitattuna. Asiakkaan ja peilintason väliin on jätettävä 400 mm kulkutila.

Työpisteen aputason korkeus on 800-900 mm ja jalkatuen 180 mm lattiasta.

Jos peilin edessä tai sivulla on laskutaso, tason korkeus on 800- 900 mm lattiasta. Työpisteen ympärille on jätettävä riittävästi työskentelytilaa. Työskentelytila mitataan siten, että piirretään ympyrä, jonka halkaisija on 1300 mm. Ympyrän etureuna on asiakastuolin etureunassa.

Asiakkaan pääsyn tuolille istumaan on oltava helppoa. Tuolin ja peilipaikan tason väliin on jätettävä 400 mm kulkutila. Seinän vieressä olevan peilipisteen seinän puoleiselle sivulle pitää jättää vähintään 700 mm tilaa (mittaus tuolin keskeltä). Jos seinällä on ikkuna, on jätettävä 1000 mm tilaa.

Työntekijä työskentelee pesu-

pisteissä aina asiakkaan takana. Pesu ei saa tapahtua sivulta, koska siinä asennossa tulee kiertoa kylkiin. Pesupisteen ja takana olevan kalusteen tai seinän väliin on jätettävä riittävä kulkutila. Pesupisteen eteen on jätettävä 1200 mm kulkutilaa ennen seuraavaa kalustetta, jotta siitä pääsee kulkemaan ohitse tai työntekijä mahtuu työskentelemään työpisteeseen.

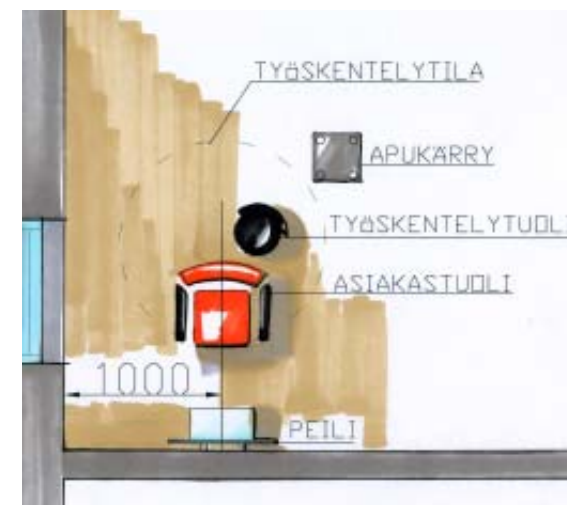
Pesupisteen malli on hyvä tietää ennen suunnittelua. Mikäli pesupisteessä on jalkarahi, vaaditaan vapaata tilaa jalkarahin syvyyden verran enemmän.

Vastaanottotiskin taakse on jätettävä vähintään 700 mm

Työpiste seinän vieressä: seinän ja työpisteen välille jätettävä 700 mm tilaa. Mittaus tuolin keskeltä seinään

Työpiste ikkunallisen seinän vieressä: seinän ja työpisteen välille jätettävä 1000 mm tilaa. Mittaus tuolin keskeltä seinään.

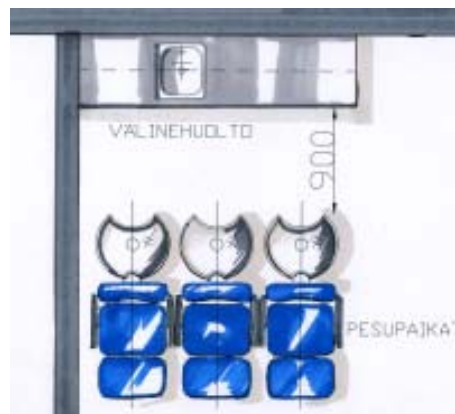
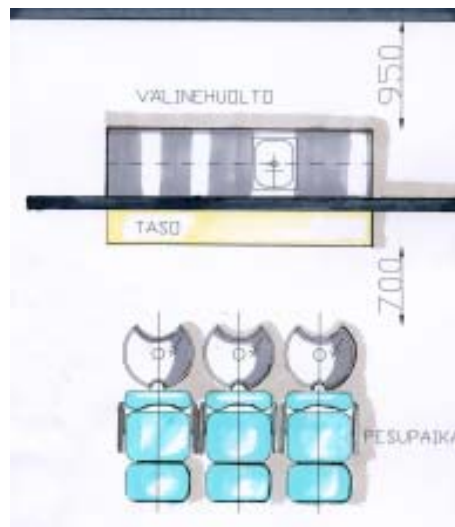

vapaata tilaa. Kahden ihmisen työskennellessä vastaanotossa tarvitaan 900 mm, jotta työntekijät pääsevät ohittamaan toisensa.

4.2. Kalustetoimittajien suositukset

Peilipaikkoja on erikokoisia ja jokaisella toimittajalla tulisi olla mitoitusohjeet kahden vierekkäisen peilipaikan tarvitsemalle välille. Tällaisia ei valitettavasti ollut yhdenkään toimittajan kuvastoissa.

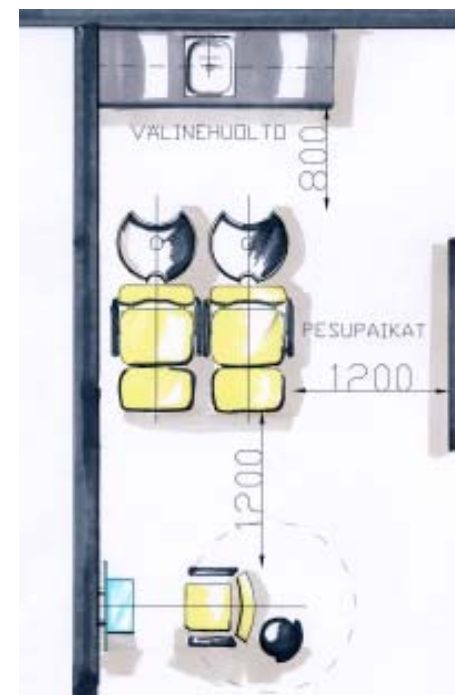
Olympin kalustetehtaan omat suunnittelijat käyttävät heidän tuotteillaan vähimmäismittana 1300 mm. Suositeltava välimitta on kuitenkin 1500 mm.

3 pesupistettä, kulku molemmilta sivuilta/ välinehuolto sijoitettu muualle: taakse 700 mm työskentelytilaa.

3 pesupistettä, kulku toiselta sivulta: taakse 900 mm työskentelytilaa.

2 pesupistettä, kulku toiselta sivulta: eteen ja sivuille 1200 mm, taakse 800 mm työskentelytilaa.

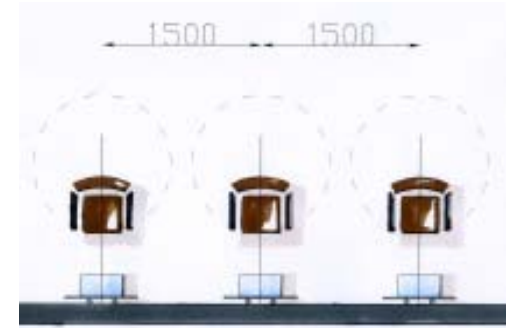
Vierekkäisissä pesupisteissä on yhtäläillä huomioitava pesupisteen mitat. Näille löytyi kalustetoimittajilta jo mitoitusohjeita. Mitat vaihtelivat 600 – 750 mm välillä. Suurimmissa hierovissa pesupisteissä välin tulee olla 750 mm.

Jos pesupiste tulee seinän viereen eikä ole kulkua, on tilaa oltava 450 mm (mittaus tuolin keskeltä). Nivelvartinen pesupiste asennetaan kahden työpisteen väliin. Se on mitoitettava siten, että se ylittää molempiin pisteisiin.

Olympin ohjeen mukaan vastaanottotiski on hyvä sijoittaa kahden metrin päähän tai sitä kauemmas sisäänkäynnistä, jotta asiakkaan siirtyminen kadulta

vastaanottoon tapahtuu luonnollisesti. Kuivalämpökoje eli hair master, joka on kiinni seinässä tai katossa, on tavallisesti asennettuna kahden työpisteen väliin. Katossa oleva kuivalämpökoje voi olla myös neljän työpisteen yhteiskäytössä, siten että se asennetaan niiden keskelle. Hair mastereita löytyy eripituisilla nivelillä. Jos hair master asennetaan kattoon, korkeutta tarvitaan vähintään 2100 mm ja enintään huonekorkeus saa olla 2600 mm. Seinäasennuksessa laitteen alareuna asennetaan 2000 mm:n lattiasta. Kuivalämpökojeen paino on noin 20 kg ja pitkän varren vuoksi tulee seinän kestää suuri vääntövoima. Tavallinen kipsilevyseinä ei tällaista

Kahden työpisteen välimatka toisistaan on vähintään 1300 mm, mutta mielellään 1500 mm. Mittaus tapahtuu tuolin keskeltä keskelle.

Kahden pesupisteen välimatka toisistaan vaihtelee 600-750 mm välillä, koska pesupisteissä on mallieroja. Mittaus tapahtuu tuolin keskeltä keskelle. Jos pesupiste sijaitsee seinän vieressä, on seinän ja pesupisteen välille jätettävä vähintään 450 mm. Mittaus tapahtuu tuolin keskeltä seinään.

kestä vaan seinään joudutaan rakentamaan vahvistetut rakenteet esimerkiksi vanerilevyillä.

4.3 Viihtyisyys

Materiaalit

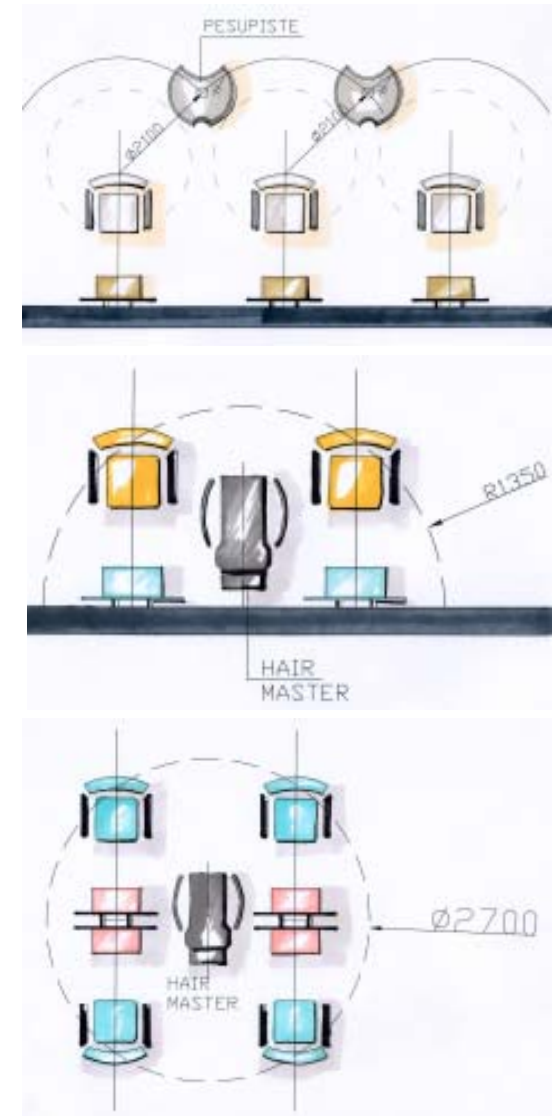
Hiusalan ollessa osa kauneudenhoitoalaa odotetaan parturi-kampaamolta siisteyttä, puhtautta ja raikautta. Kuluneilla, rikkiäisillä ja likaisilla materiaaleilla tällaista mielikuvaa on melko mahdotonta saavuttaa.

Tehtäessä materiaalivalintoja kalusteisiin ja muihin pintoihin on muistettava millaiselle käytölle ja rasitukselle ne joutuvat. Käytetäänkö vettä, kemikaaleja, kuljetaanko sisään suoraan kadulta jne.

- Nivelvartinen
- pesupiste sijoitetaan
- kahden pesupisteen
- väliin siten, että allas
- sijoittuu suoristettuna
- tuolin takareunaan.
- Mitta on hyvä tarkistaa
- kalustevalmistajalta.

- Kuivalämpökoje, joka
- kiinnitetään seinään,
- asennetaan kahden
- työpisteen väliin.
- Tyypillinen kiinnitys-
- korkeus on 2000 mm
- lattiasta.

- Kuivalämpökoje, joka
- kiinnitetään kattoon,
- voidaan asentaa neljän
- työpisteen käyttöön.

On myös syytä miettiä kauanko materiaalien halutaan kestävän. Tein kokeita eri materiaaleilla laittamalla parturi – kampaamoiden käyttämiä hiusväriä niiden pinnoille.

Vastaanotto-, myymälä- ja odotustilan kalusteet eivät joudu kemiallisten aineiden kanssa tekemisiin. Ne kekevat enemmänkin käytössä tulevia kolhuja ja peruskulutusta. Hyviä kestäviä materiaaleja ovat metalli, puu, laminaatit, melamiinit, kivi ja muut uudet kovat materiaalit kuten Corian ja Durat.

Melamiini on hyvä edullinen materiaali pystypinnoilla, mutta tasoilla on laminaatti kestävämpi ratkaisu. Jos kalusteissa on sokkeli, on

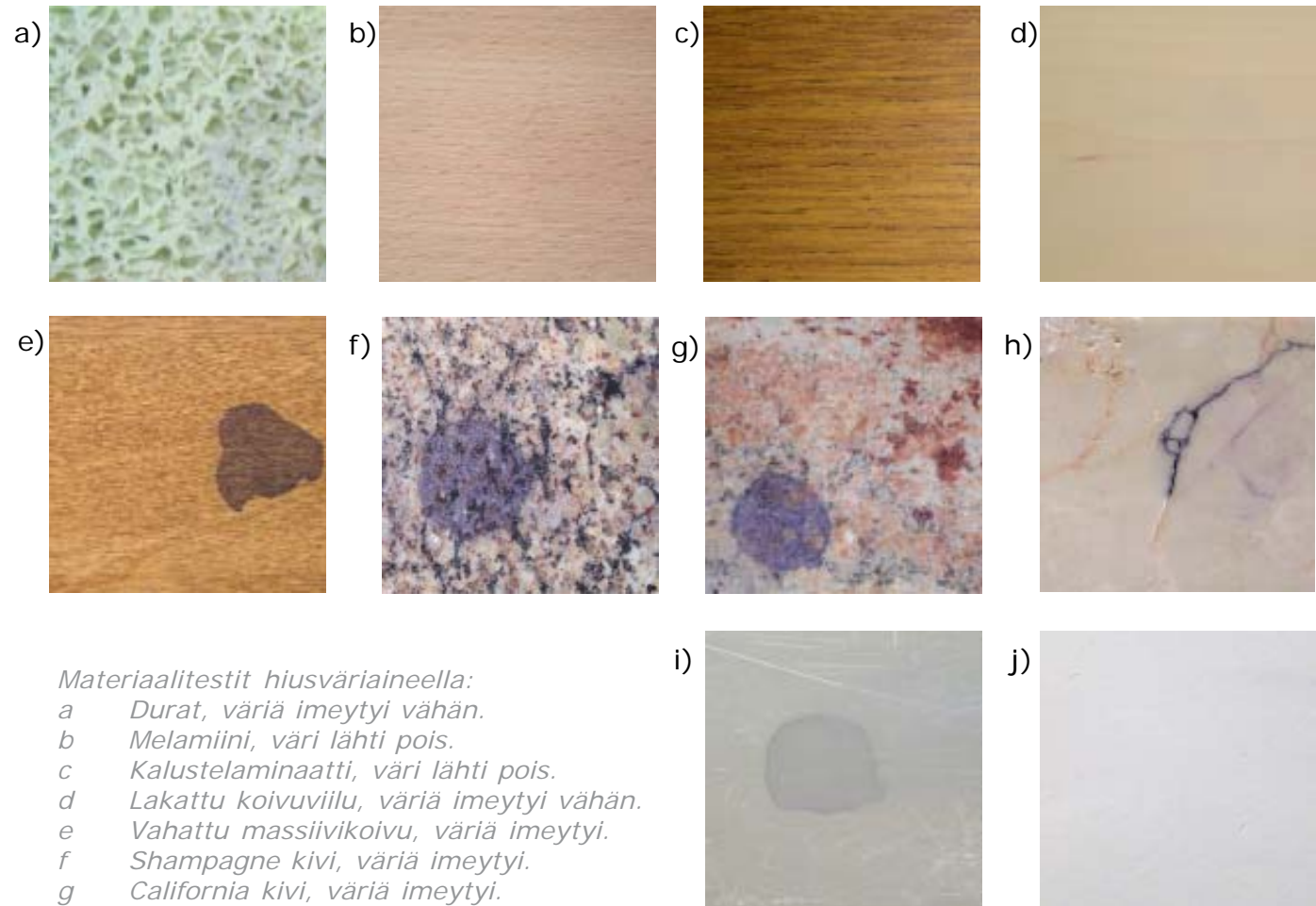
sokkelin ympärillä hyvä olla metallikuori. Lattioita pestäessä kosteus pilaa puusta, melamiinista tai laminaatista tehdyn sokkelin. Välinehuollon materiaalit joutuvat kaikkein kovimmalle koetukselle, koska siellä eri aineet sekoitetaan keskenään. Työtasojen pintamateriaalin tulee olla vettä, permanentti- ja värjäysaineita sekä valkaisuaineita hylkivää. Laminaatti kekeää veden ja värjäysaineet, mutta valkaisuaine turmelee sen pinnan.

Kivimateriaalit ovat liian huokoisia ja imevät väriaineet itseensä. Työtasojen ja altaiden on oltava välinehuollossa aina ruostumatonta terästä, koska

Kuva 29.

Testasin eri materiaalien kestävyyttä kampaamon mustalla kekevärituotteella. Jätin värit 40 minuutiksi materiaalin päälle ja pyyhin pois paperilla.

Materiaalitestit hiusväriaineella:

- a Durat, väriä imeytyi vähän.*
- b Melamiini, väri lähti pois.*
- c Kalustelaminaatti, väri lähti pois.*
- d Lakattu koivuviilu, väriä imeytyi vähän.*
- e Vahattu massiivikoivu, väriä imeytyi.*
- f Champagne kivi, väriä imeytyi.*
- g California kivi, väriä imeytyi.*
- h Crema Marfil marmori, väriä imeytyi.*
- i Pelti, väriä imeytyi.*
- j Polttomaalattu teräs, väri lähti pois.*

a)

b)

c)

d)

Materiaalitestit hiusväriaineella:

a Lasi, väri lähti pois.

b Kaakeli, väri lähti pois.

c Ruostumaton teräs, väri lähti pois.

d Maalattu MDF, väri imeytyi.

se on ainoa materiaali, joka täyttää kaikki nämä ominaisuudet. Hyvä ratkaisu on jatkaa samalla materiaalilla kaappien välitilaan. Toinen helposti puhdistettava materiaali välitilassa on lasi.

Välitila voidaan myös perinteisesti kaakeloida, mutta silloin on syytä käyttää tummaa saumalaastia. Kaapistojen rungoissa on harvemmin tarjolla muuta kuin melamiinia tai puuta. Melamiinin kestoikä vaikuttaa kampaamoiden välitilakalusteissa olevan lyhyt. Siksi tuleekin huolehtia siitä, että kalusteiden rungot eivät joudu liiallisen kosteuden kanssa tekemisiin.

Etusarjojen eli ovien ja laatikkojen materiaalina

toimivat lasi ja laminaatti. Maalattu MDF, melamiini sekä lakattu puu imevät hiusväriä itseensä. Hyvä ajatus välinehuollossa on myös elektroninen hana. Näin kukaan ei joudu koskemaan hanaan käsillä, joissa on väriainetta.

Työpisteen materiaalien tulee olla pyyhittäviä ja likaa hylkiviä. Koska työpisteet eivät yleensä ole ruostumatonta terästä, tulee materiaalivalinnoissa pyrkiä parhaaseen mahdolliseen ratkaisuun.

Väri-, permanentti- ja valkaisuaineita käsitellään myös työpisteessä. Peili on materiaalina helppo pyyhittävä, mutta tasona on paras käyttää laminaattia, lasia, metallia tai uusista

kierrätettävistä materiaaleista esim. Durattia. Kivikin vielä menettelee tässä tilassa, mutta lakattu puu on mielestäni liian herkkä materiaali tähän käyttöön.

Peilipaikkojen, myymälä- ja vastaanottokalusteiden lisämateriaalina huomaa usein käytettävän akryyliä. Akryyli on sähköisyytensä vuoksi kuitenkin parturikampaamossa täynnä pieniä hiuksia ja epäsiistin oloinen. Väriaineita se kestää melko hyvin, mutta silti parempi vaihtoehto on lasi, joka on helppo pitää puhtana.

Verhoilukankaina asiakas- ja työtuoleissa käytetään keinoahkaa. Keinoahka kestää kostea pyyhkimistä

Laitoin leikattuja hiuksia akryylin sekä lasin päälle ja yritin puhaltaa hiukset pois. Akryyli oli niin sähköinen, että hiukset eivät lähteneet.

Akryyli, väri imeytyi vähän.

a)

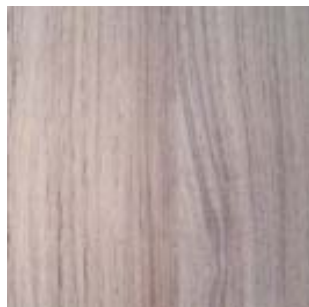
b)

c)

d)

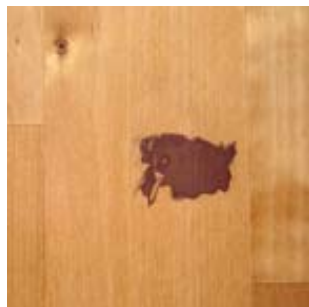
e)

f)

g)

h)

Materiaalitestit hiusväriaineella:

- a) Keinonahka, väriä imeytyi vähän.*
- b) Maalattu levyseinä, väriä imeytyi.*
- c) Homogeeninen muovimatto, väriä imeytyi.*
- d) PVC – pintainen muovimatto, väriä imeytyi vähän.*
- e) Sileä lattialaminaatti, väriä lähti pois*
- f) Kuultopinnoitettu laminaatti, väriä imeytyi.*
- g) Linoleumi, väriä imeytyi.*
- h) Lakattu parketti, väriä imeytyi.*

ja kovaakin kulutusta. Keinonahan huono puoli on sen hiostavuus. Keinonahkaankin väriaine imeytyy, jos sitä ei pyyhitä heti pois. Jo 15 minuutin jälkeen, on keinonahkaan väriaine jättänyt jälkensä. Pintastruktuurina sileä ja sävynä tumma keinonahka on varmasti helpoiten siistinä pidettävä verhoilumateriaali.

Huoneiston pintamateriaaleihin ei aina pystytä vaikuttamaan, mutta jos mahdollisuus siihen on, kannattaa valita kestäviä materiaaleja. Seinämateriaalina hyvä ja helposti huollettava ratkaisu on maali. Maalin on hyvä olla pesun kestävä, koska väriaineita saattaa roiskua seinille. Maalatun pinnan pohjama-

teriaalista riippuu, kuinka helposti lika irtoaa. Maali on kuitenkin helppo uusia ja maaleissa löytyy paljon erilaisia ratkaisuja, kiiltoasteita ja sävyjä.

Tapettia tai muita huokoisia seinämateriaaleja ei ole syytä käyttää kuin tiloissa, joissa aineita ei käsitellä. Kevyinä väliseininä on lasi tyylikäs ratkaisu. Lasejakin löytyy värillisiä ja kuviollisia ja niihin saadaan painettua kuvia. Lasissa tulee huomioida turvallisuusnäkökohdat. Sen koosta riippuen käytetään karkaistua ja laminoitua lasia. Hiekkapuhallettua lasia ei ole syytä käyttää, koska sen pinta on arka pyyhkimiselle.

Lattia joutuu parturi-

kampaamoissa kovimmalle kulutukselle välinehuollon jälkeen. Lattiamateriaalin tulee kestää mahdollisimman hyvin kulutusta ja kemikaaleja. Täydellistä lattiaa, jolla olisi kaikki parturikampaamon vaatimat ominaisuudet ei taida olla olemassakaan. Lattiamateriaaleja valittaessa tulee muistaa myös, että pesupaikoilla lattialta vaaditaan kosteuden kestävyyttä. Lattiakaivoja näissä tiloissa ei ole, joten siellä voidaan käyttää hyvää muovimattoa.

Muovimatoista homogeeniset lattiat ovat kestäviä, mutta vaikuttivat kaikkein huokoisimmilta. Niissä on aluksi vaha, joka estää väriaineiden imeytymistä hetken, mutta se kuluu melko nopeasti pois.

Vahaus tulisi muistaa uusia tällaisissa tiloissa riittävän usein.

PVC- pinnoitetut muovimatot tai lattialaatat ovat kestäviä, mutta nekin ovat huokoisia. Ne kestävät, jos väri pyyhitään heti pois, mutta jo 5 minuutin jälkeen niihinkin imeytyi väri. Näitäkään en suosittelisi vaaleina pintoina alueille, joissa väriä käsitellään.

Muovilattian hyviä ominaisuuksia on, että muovilaatoilla on helppo tehdä kuvioita ja niistä löytyy valtava määrä kuoseja ja se on materiaalina joustavampi seistä, kuin esimerkiksi laminaattilattia.

Muovilattian kiinnitys tulee aina tehdä puhtaalle pinnalla liimaten.

Laminaatti on materiaali, josta löytyy paljon malleja, jotka eivät ime väriä itseensä. Vielä tunninkin kuluttua niistä lähti hiusvärin pois. Nyt on markkinoille tullut laminaatteja, joissa on pintakuviointia ja väriltään ne ovat valkovahattuja. Niillä ei ole samaa kestävyyttä väriaineiden suhteen kuin toisilla laminaateilla. Ne valmistetaan siten, että valmiiksi pinnoitetun laminaatin päälle levitetään valkoinen väri, joka kuivuu uriin, ja tähän valkoiseen pääsee hiusväri imeytymään. (Oikarinen 2007.)

Laminaatin hyviä ominaisuuksia ovat, että se on helppo ja nopea asentaa lähes minkä tahansa tasaisen

materiaalin päälle (alusKate on muistettava) ja siitä löytyy jo muitakin kuin puukuoseja. Negatiivisia ominaisuuksia ovat huono kosteudensietokyky ja joustamattomuus. On aina muistettava, että sitä ei saa asentaa pesupaikkojen alle, koska sen rakenne ei kestä kosteutta.

Laminaatti on kova materiaali ja sillä on raskaampaa seistä koko päivän kuin joustavalla materiaalilla. Laminaattilattioissa tulee huomioida niiden kulutuskestoluokka. Parturi-kampaamoissa tulisi kulutusketoluokan olla vähintään 32.

Keraamiset laattalattiat

kestävät hiusvärin ja kosteuden. Sen ainoa haittapuoli ovat saumat.

Saumat keräävät hiuksia ja pölyä ja niiden puhdistus on hankalaa. Laminaattilattian kanssa on kuitenkin pesupaikoilla käytettävä keraamista laattaa tai muovimattoa.

Kuva 30.

Perinteisesti keraamiset laatat kiinnitetään aina kiinnityslaastilla. Nyt markkinoille on tullut uusi keraaminen lattia-laatta, jota ei liimata lattiaan, vaan siinä on kiinnitysmoduuli, jolla laatat napsautetaan yhteen. Saumana toimii laattaan kiinnitetty kumi. Tämä laatta ei sovi märkätiloihin, mutta pesupisteessä se toimii.

Kivi materiaalina on kova, mutta aina huokoinen. Kivestä riippuen, eri kivilajit imevät väriaineita eri tavalla. Kivilattia vaatii aina suojavahan. Mosaiikkibetonilattia on

yleinen varsinkin ostoskeskuksissa.

Linoleumi kestää kulutusta, mutta ei väriaineita. Linoleumimaisi hetkessä väriaineen sisälleen.

Materiaali, joka on kaikkein herkin kulutukselle ja aineille on puu. **Lakattu parkettilattia** imee hetkessä väriaineen lakkaan ja puuhun. **Maalattu laotalattia** ei myöskään kestä ja siinä on usein niin paljon painaumuksia ja kolhuja, että väriaine jää koloihin.

.....

Kaakelilattian saumat ovat vaikeita puhtaana-pidettäviä.

Kiiltävät materiaalit koetaan helpompina pitää puhtaina kuin matat. Se koskee lähinnä materiaalien pyyhintää, mutta se ei liity huokoi-suuteen tai kestävyuteen.

Värit

Värien käytön kanssa on syytä olla huolellinen parturi-kampaamoissa. Parturi-kampaamot ovat täynnä heijastavia peilipintoja, joten yksi punainen seinä saattaa näkyä kaikkialla. Jokainen kampaamo hakee väreillä ja materiaaleilla jotakin, mitä toisilla ei olisi. Halutaan olla omaperäisiä ja jäädä asiakkaiden mieleen. Väreillä on vaikutus tilaan ja mielialaan. Voimakkailla kirkkailla väreillä on tapana myös sitoutua tiettyyn aikakauteen. Vaaleat sävyt viestittävät

puhtaudesta ja raikkaudesta. Ne laajentavat tilaa ja ovat hyviä valintoja seinäpinnoilla parturi – kampaamoissa.

Jos lattialle halutaan kovin vaaleaa sävyä, materiaalin tulee olla helposti puhtaanä pidettävä, kuten laminaatti. Voimakkaat kirkkaat seinävärit ovat vaarallisia peilipaikkojen yhteydessä, koska ne heijastavat väriään hiuksiin ja kasvoille. Heijastuva sävy saattaa vääristää oikeaa hiusten sävyä tai saada asiakkaan kasvot näyttämään luonnottomilta.

Voimakkaat seinävärit saattavat heijastuessaan vääristää hiusten ja kasvojen väriä.

Kuva 31.

Kuva 32.

Vaaleat pinnat sisustuksessa ovat tyylikäs ratkaisu. Valolla saadaan ilmettä vaaleisiin pintoihin.

Voimakkaita sävyjä voidaan käyttää tiloissa joissa varsinaista kampaustyötä ei tehdä, kuten vastaanotossa ja pesupisteissä.

Kuva 33.

Voimakkaita värejä on paras käyttää pesutiloissa, vastaanotto- tai odotustiloissa, joissa ei varsinaista kampaamotyötä tehdä. Yleensä on syytä välttää käyttämästä kahta voimakasta väriä yhtä laajoina kilpailevina pintoina. Toisen on mieluummin oltava alistettu.

Kuva 34.

Voimakkaampi lattiapinta on hyvä valinta parturi-kampaamoihin. Voimakkaalla lattiapinnalla näkyvät pöly ja kura, mutta väriaineiden jättämät jäljet jäävät piiloon. Puun eri sävyillä on helppo luoda lämmin tunnelma. Lattia- ja kalustelaminaateista on saatavana satoja eri puu sävyjä.

Parturi – kampaamoissa on yleisesti parempi tuoda ilmettä lattialla, valolla ja muodoilla, kuin voimakkailla seinien värityksillä. Jos liike on suuri, voi lattia-kuviointilla, materiaaleilla ja värityksellä jakaa tiloja ja näin myös ohjata asiakaskäyttäytymistä.

Kuva 30.

Henkilöstötilojen väritys on hyvä olla aivan toinen kuin liikkeen puolella. Tämä antaa työntekijälle tunteen, että on tauolla. Sillä on näin ollen suuri psykologinen vaikutus. Kiiltoasteella on väriin suuri vaikutus.

Matta oranssi saattaa olla tumman oloinen, kun taas sama väri kiiltävänä hehkuu raikkaana ja kirkkaana. Pienillä kiiltoasteen muutoksilla valkoisessakin

värissä saadaan aikaan elävyyttä pintoihin ja arvokkuutta tilaan.

Suuret värikontrastit ovat hyviä, jos halutaan herättää huomiota. Esimerkiksi valkoinen teksti tulee paremmin esille mustalta pinnalta kuin harmaa. Näiden värien rajakontrasti on tällöin mahdollisimman suuri.

Kylmien värien ja valkoisen valon käyttö antaa viileän tunteen ja lämpimien värien ja keltaisen valon käyttö antaa lämpimän tunteen. Tätä kannattaakin hyödyntää, jos tietää, että liiketila on kuuma kesäisin tai kylmä talvisin. Viileät sävyt puun sävyjen kanssa yhdistettynä eivät anna liian kylmää vaikutelmaa, koska puunsävy

tuottaa lämpöä. Lämpimien värien ja puun sävyjen yhdistämisessä kannattaa huomioida, että tilasta ei tule liian tukahduttavaa.

Kuva 36.

Kuva 38.

Kuva 37.

Valaistus on heikko ja se on toteutettu pelkästään pistemäisillä halogeeneilla. Peilin päällä oleva valaisin luo varjon asiakkaan kasvoille ja vaikeuttaa työskentelyä.

Valaisin on sijoitettu oikeaan kohtaan ja valaisimissa on huomioita värintoisto.

4.3.3 Valaistus

Valaistus vaikuttaa siihen kuinka näemme asioita ja niin myös työn lopputulokseen. Hyvä valaistus syntyy Olympin kalustehtaan suunnittelijan mukaan epäsuoran ja suoran valaistuksen yhdistelmästä.

Tavoite on saavuttaa tasapaino tilan perusvalaistuksen ja kohdevalaistuksen välillä ja siksi valaistuksen sijoittelu on tärkeää. Hyvässä valaistuksessa työskentelypisteessä ei ole varjoja. Kohdevalaistus lisää tilaan jännitteitä, tuo esille yksityiskohtia ja antaa lisäkirkkautta. Oikea valaistus takaa hyvän hiustenleikkuutyöskentelyn.

Valonlähteellä on oltava käytössä koko värispektri,

jotta se toistaa värit mahdollisimman hyvin. (Ruecker 2006). Tärkeää siis on, että valaistus toistaa värit parhaalla mahdollisella tavalla.

Värin lämpötilan on hyvä olla viileä, jotta vaikutelma on puhdas. Tavallisimmin valaisimet, jotka luuluvat erittäin hyvään värintoistoluokitukseen (Ra 90), ovat värilämpötilaltaan valkoisia tai viileitä.

Monet kampaamot ovat valaistuja pistemäisillä halogeenilampuilla, jotka aiheuttavat kiusahäikäisyä, myös heijastuessaan peileistä. Jos halogeenien taustalla on vielä tumma pinta, koettu kirkkaus on suurempi kuin vaaleaa pintaa vasten. Halogeenien ja hehku-

Olympin uusi valaisin hierovien pesupisteiden päälle. Valaisin luo rauhallisen tunnelman, ei häikäise silmiin ja antaa silti työskentelyvaloa työntekijälle.

lampujen värintoistoindeksi Ra on 100 (paras mahdollinen), mutta värilämpötila on kuitenkin lämmin. Niiden valo on keltaista valoa ja se ei ole suositeltavaa koko liikkeen valaistukseksi. Jos halutaan

kohdevalaistuksessa lämmintä valoa, halogeeneja ja hehkulamppuja voidaan käyttää, mutta tähänkin energian kannalta järkevämpi ratkaisu ovat pienoislöisteputket tai energiansäästö-

lamput. Valaistuksen määrän tulee liikkeessä olla riittävä, koska työskentely on tarkkaa ja ihmiset näkevät eri tavalla. Valaistus saa vaihdella liikkeen eri tiloissa. Työpisteissä tarvitaan paras valaistus, koska siinä tehdään kaikki tarkka työ. Myymälässä tarvitaan kohdevalaistusta ja kenties kalustevalaistusta, jotta saadaan tuotteet esille houkuttelevasti. Pesupisteissä saa olla pehmeämpi valaistus, joka rentouttaa eikä häikäise silmiin.

Näin valaistuksella saadaan mielenkiintoinen ympäristö, joka ohjaa käyttäjänsä liikkumaan tilasta toiseen. Hyvä idea on valaistuksen ryhmittely. Valaistuksen ryhmittely, energiansyöttö ja ohjaus voidaan toteuttaa

siten, että valaistusta voidaan vaihdella tehtävien toimintojen ja luonnonvalon määrän mukaisesti. Näin valaistus säilyy koko ajan kaikissa työpisteissä miellyttävänä.

Valolla voidaan värjätä tilaa. Väri suunnataan aina tiettyyn kohtaan, jossa efektiä halutaan. Väriä voidaan vaihtaa tilanteiden ja sesonkien mukaan.

Ledi-valaisimilla värjäys onnistuu helposti. Tällöin värillinen valo tulee valaisimesta. Perinteinen vaihtoehto on laittaa loisteputkivalaisimien päälle tarkoitettua transparentti kalvo, joka värjää valon.

5 Nykytilojen analyysijä

5.1 Erilaiset kampaamot

Olemme kaikki yksilöitä ja siksi kaikki parturi-kampaamotkin ovat erilaisia. Jokainen parturi-kampaamo kertoo omistajansa persoonasta, ajatusmaailmasta ja jopa ideologiasta.

Ympäristö antaa yrittäjälle omat rajoituksensa ja tietysti asiakaskunta. Jotta jokainen asiakas voisi tuntea olonsa miellyttäväksi, tulee maailmaan mahtua monenlaisia parturi-kampaamoita. Helsingissä ja muissa suurissa kaupungeissa löytyy eniten erityyppisiä kampaamoita.

Hiusalan palveluita tarvitsevat lähes kaikki ihmiset säännöllisesti, joten parturi-

kampaamoita löytyy jokaisesta suomalaisesta kylästäkin. Kampaamot voisi jakaa kuuteen ryhmään:

- kotikampaamot
- kyläkampaamot
- liikekeskuskampaamot
- trendikampaamot
- ketjukampaamot
- salongit

Kotikampaamot

Kotikampaamot ovat yhden hengen yksityiskodeissa toimivia tai hoitolaitoksissa kiertäviä hiusalan ammattilaisia. Kiertävät parturikampaajat saattavat työskennellä osan viikosta kotona ja osan viikosta heillä on vuokrattuna parturi-kampaamotyöpiste hoitolaitoksessa. Laitoksen työpiste on varustettu pesupisteellä, joka sopii liikuntarajoitteisille. Koti-

kampaamoita löytyy sekä maaseudulta että kaupungeista. Asiakaskunta on yleensä hyvin vakiintunutta ja kokee saavansa peruspalvelua vaivattomasti. Hinnat ovat edullisia, koska vuokratuloja ja muita liikkeen ylläpitoon normaalisti liittyviä kuluja ei ole tai ne ovat vähäisiä. Näistä kampaamoista ei välttämättä haeta viimeisintä muotia olevia mallileikkauksia.

Kyläkampaamot

Kyläkampaamot sijaitsevat yleensä kylien kauppakeskitymissä tai kauppakeskuksissa pankin, postin ja kaupan yhteydessä. Kampaamotilat tuntuvat olevan isoja ja niissä työskentelee tyypillisesti 1-2 henkilöä. Heidän asiakaskuntansa koostuu

Kuva 40.

kaikista ikä- ja sosiaaliluokista. Mikäli lähellä on suurempi kaupunki saattavat nuoret ja kaupungissa työskentelevät käyttää kaupungin palveluita. Kylä-

Kuva 41.

kampaamoiden sisustus on usein melko vanhaa ja "kodikasta". Ilmettä ei uusita, koska asiakkaita riittää joka tapauksessa. Toisaalta kyläkampaamot eivät halua olla liian tyylikkäitä, koska asiakkaan on uskallettava tulla sisään suoraan töistä tullessa ja työpaikka voi olla navetta. (Koskinen 2006.) Kylästä löytyy harvoin kahta kampaamoita enempää ja kampaamo säilyy tavallisimmin yhdellä omistajalla. Kyläkampaamot myyvät hiusalan tuotteita sekä usein myös koruja ja huiveja.

Liikekeskuskampaamot

Liikekeskuskampaamot ovat 2-5 hengen kampaamoita. Näihin kampaamoihin jokainen uskaltaa astua sisälle, sillä ne eivät ole liian

hiljaisia tai "liian hienoja". Näissä panostetaan ulkonäköön ja siisteyteen, sillä kilpailu on kovaa ja asiakkaiksi toivotaan jokaista kadulla liikkujaa. Kampaajat ovat tietoisia alan trendeistä ja kouluttavat itseään eri tuotteisiin. Nämä kampaamot mainostavat itseään ja sen myötä asiakaskunta uusiutuu, mutta kilpailun vuoksi myös henkilökunta vaihtuu usein. Tilan käyttö on kaupungeissa tarkkaan mietitty, koska neliövuokrat ovat kalliimpia ja siksi tuotemyyntiä on vain vähän. Näistä löytyvät usein myös solarium ja kosmetologi.

Trendikampaamot

Trendikampaamot saattavat olla 1-20 hengen liikkeitä. Niiden perustajat ovat usein

nuoria tai tunnettuja alan ammattilaisia ja ne sijaitsevat vilkkailla liike-elämän keskuspaikoilla. Tilat ovat hyvin esteettisiä ja ympäristöön on todella panostettu. Usein tämä on myös johtanut siihen, että ergonomiasta on tingitty. Näiden kampaamoiden alta löytyy myös erilaisiin kulttuuriryhmiin erikoistuneita kampaamoita.

Sellaisia ovat esimerkiksi etnisiin kampauksiin erikoistuneet liikkeet tai pelkästään luomutuotteita käyttävät liikkeet. Nykyään on myös hajusteisiin herkästi reagoiville ja astmaatikoille omat hajuttomia tuotteita käyttävät parturi-kampaamonsa.

Ketjukampaamot

Ketjukampaamoiden liike-

Kuva 42.

ideana ovat suuret volyymit ja kohtuulliset hinnat. Niissä ovat suuret tuotemyymälät ja asiakaspaikkoja on useita.

Ketjukampaamot rakennetaan saman konseptin mukaan kaikkialla. Liikkeet sijaitsevat lähinnä suurem-

Kuva 43.

missa kaupungeissa ja niiden ostoskeskuksissa. Suomen suurin kampaamoketju on Hair Store, jolla on 25 myymälää ympäri Suomea ja kolme Tallinnassa. Ketjukampaamoiden tuotteita voi tavallisesti ostaa jo internetin välityksellä.

Kuva 45.

Kuva 46.

Salongit

Salongit ovat täyden palvelun kauneushoitoloita. Liike-ideana on tarjota kampaamo-, kynsi-, kosmetologi-, meikkaus-, ja solarium sekä usein myös hierontapalvelut. Näissä asiakas odottaa saavansa jotakin luksusta.

Ympäristön tulee vahvasti tukea luksuspalvelua. Pesupisteet ovat hierovia ja niissä saattaa soida lempeä musiikki. Erikoispalveluna on myös niin sanottu väribaari, joissa tutkitaan mahdollisia eri vaihtoehtoja asiakkaan hiuksiin ja meikkaukseen.

Kauneushoitosalonkien määrä on varmasti kasvussa. Toistaiseksi niitä löytyy keskikokoisista kaupungeista vain muutamia, mutta jo useampia isommista kaupungeista. Moni parturi-kampaaja haaveilee salongista.

5.2 Kalustetarjonta

Kalustetarjontaa on laidasta laitaan, mutta yhtään Suomalaista asiakastuoli- tai pesupistevalmistajaa ei markkinoilla ole. Pääosa kalusteista tulee Euroopasta. Suurimmat kalustetoimittajat ovat:

- KPSS Finland Oy, kalustemerkki on saksalainen Olymp
- Hakanit Oy, kalustemerkki italialainen Maletti
- Wella Oy, kalustemerkki englantilainen Welonda
- Cutrin Oy, kalustemerkki italialainen Maletti
- SKT Group Oy, kalustemerkit ovat

italialaiset Salon Ambiente ja Sassi
· Suomen hoitolatukku Oy, kalustemerkki englantilainen Rem

Kaikilla kalustetoimittajilla päätuotteina ovat hiusaineet ja työvälineet. Kalusteet ovat tulleet markkinoille kampaamotuotteiden myötä, mutta edelleen niillä on hyvin pieni osuus vuotuisesta myynnistä.

Markkinoille on kuitenkin koko ajan tulossa lisää uusia hiusainetoimittajia ja sitä myöten myös uusia kalustemerkkejä. Kalusteiden hinnat ovat jokaisella toimittajalla korkealla. Tämä varmasti omalta osaltaan houkuttelee uusia maahantuojia markkinoille. Markkinoilla olevien

asiakastuolien hinnat vaihtelevat 400 - 2000 € välillä ja pesupisteiden hinnat 1000 - 3500 € välillä.

Halvimmat ja kalleimmat kalusteet ovat harvoin ergonomisia. Halvimmissa on jätetty kaikki säädöt pois ja kalleimmissa on panostettu ainoastaan muotoiluun. Trendinä tällä hetkellä selkeästi ovat valaistut kalusteet.

Pesupaikoissa on syytä huomioida, että niissä löytyy erilaisia runkoja. Rungoilla on erilaiset kiinnitysmenetelmät lattiaan. Toiset tulevat ainoastaan kahdella pultilla lattiaan, joten ne vaativat kunnon betonipohjan ollakseen tukevia. Pesupaikoissa, joissa on useampi kiinnityspultti, riittää kevyempikin

Kuva 47.

Kuva 48.

Kuva 49.

Kuva 50.

Kuva 51.

Kuva 52.

Erilaisia pesupisteiden kalusteita.

Kuva 53.

Kuva 54.

Kuva 55.

Kuva 56.

Kuva 57.

*Erlaisia
asiakastuoleja
ja jalusta-
malleja.*

lattiarakenne.(Åhman 20007.)

Pesupaikkoihin saa useimilla toimittajilla valita saman tuolin, kuin asiakas- tuolikin on. Tuolista riippuen vaihtelevat myös pesupaikkojen säädettävyydet. Lavuaari on aina kallistettava, lähes aina korkeussäädettävä ja tuoli on säädettävissä.

Osaan pesupaikkoihin saa kiinteän jalkatuen tai irrallisen rahin. Viime vuosina on "Spa-ajattelun" myötä tulleet markkinoille hierovat pesu-pisteet. Näissä on aivan oma runkonsa ja niiden istuimet ovat kuin nojatuoleja. Niistä saa säädettyä eri voimakkuuksilla hierontaa hartioille, selälle ja jaloille.

Eniten markkinoilla valikoidaan on tuoleissa. Hyvä tuoli on tukeva ja säädettävä. Jalkaratkaisuja löytyy useantyyppisiä. Tyylikäs, mutta hankala siivottava ja siirrettävä, on laippajalka. Pyörillä varustettu tuoli on helppo siirrettävä, mutta pyörät pitää muistaa puhdistaa säännöllisin väliajoin, koska niihin kiertyy hiuksia.

Pyöriä löytyy kovia ja pehmeitä. Laminaattilattialle pehmeä pyörä on sopiva, mutta joustavammalle muovimatolle suositellaan kovaa pyörää. Yleisimmin käytetyt jalat ovat nastajalat. Tuoli on edelleen kevyt siirtää ja siivous on helppoa. Nastajalkoihin on saatavana kahta eri korkeutta. Tuoleihin on saatavana erillisiä

niskatukia parranajoa varten. Miehillä on olemassa myös omat parturituolinsa. Niissä on kunnollinen kallistuksen säätö ja jalkatuki. Myös lapsille on saatavana omia asiakastuoleja. Jos tällaiselle ei ole tilaa, saa tuoleihin ostaa irrallisia korokkeita lapsia varten. Kaikkiin tuolimalleihin sitä ei saa, joten asia on syytä tarkistaa ennen ostopäätöstä. Kaikissa istuimissa käytetään verhoilumateriaalina keino-nahkaa. Se on materiaalina kesällä hiostava, mutta sen puhtaana pito on helpompaa kuin muiden tekstiilien.

Kaikilla kalustetehtailla ovat omat vakiokankaansa ja värinsä. Peilipaikkoja löytyy seinäkalusteita ja keskilattia-kalusteita. Seinän viereen kiinnitettävät kalusteet

vaativat taakseen kunnan seinät, sillä peilipaikat kiinnitetään koko painollaan seinälle. Markkinoilla on malleja, jotka nojaavat seinään, mutta niissä on asiakasta häiritsevää peilin vinous. Osassa peilipaikoista löytyy takaa vaatetanko tai hyllyt, sekä teline hiustenkuivaajalle ja sähköpistokkeet. Tällä hetkellä peilipaikat ovat osittain hyvinkin pelkistettyjä ja materiaalina suosituin on lasi.

Vastaanottokalusteita löytyy jokaisen kalustevalmistajan valikoimista. Melko usein vastaanottotiski kuitenkin päädytään valmistamaan asiakkaalle mittojen mukaan, sillä harvoin löytyy juuri niillä toiminnoilla ja mitoilla varustettua kalustetta, joka vastaa

asiakkaan tarpeita. Hinnaltakaan mittatilaustyönä valmistetusta kalusteesta ei tule juuri kalliimpaa. Myymälähyllysten tarjonta on vähäistä. Tarjolla olevat hyllyt on tarkoitettu lähinnä parturikampaamoihin, joissa

tarvitaan vain muutama hylly. Kalustetoimittajilla olevat hyllyt ovat pieniä ja eikä niissä ole mietitty valaistusta lainkaan.

Seinäpeilipaikat

Keskilattiapeilipaikka

Kuva 61.

Kuva 62.

Kuva 63.

Kuva 64.

*Vastaanotto-
tiskejä ja
myymälä-
kalusteia.*

5.3 Kehitystarpeet

Parturi-kampaamoiden kehitystarpeet koskevat mielestäni pääasiallisesti työterveydellistä puolta. Esteettiseltä näkökannalta puuttuisin visuaaliseen sekavuuteen, joka vallitsee lähes jokaisessa kylä- ja liikekeskuskampaamossa.

Tyylillisiin ratkaisuihin en aio tässä puuttua, sillä parturi-kampaamoita on monenlaisia ja jokaiselle on oma asiakaskuntansa.

Asia, joka on muistettava, on mielestäni se, että jokaisella parturi – kampaamolla on oikeus toimivaan ergonomiseen työympäristöön, joka edistää työterveyttä ja antaa motivaatiota työskentelyyn.

Vierailin useammissa liikkeissä ja kaikilla henkilöstötilat olivat todella surkeat. Pahimmissa tapauksissa henkilöstötilana toimi WC, joka oli myös asiakkaiden käytössä. Näissä liikkeissä saattoi olla kaksi henkilöä työssä, mutta henkilöstötilan puutteen vuoksi heiltäkin jäi lounas nauttimatta ja tauot pitämättä.

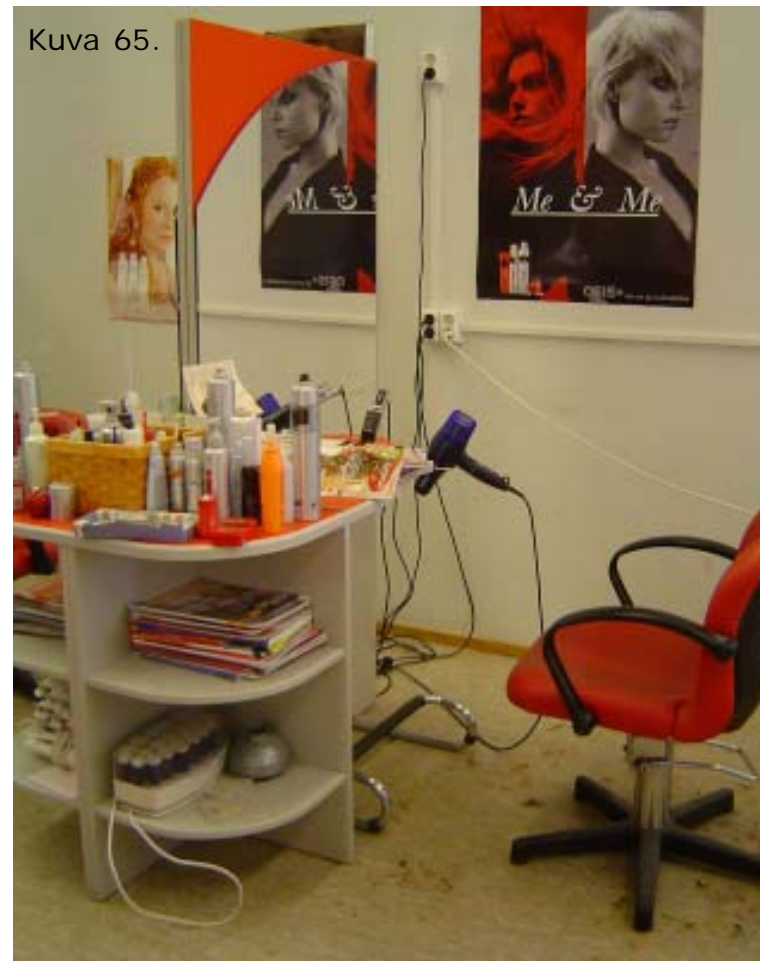
Ilmastointiin ei missään ollut kiinnitetty erityistä huomiota. Ilmastointi oli sama kuin liiketilaan tultaessa oli ollut. Liiketilän tuuletus hoidettiin pitämällä ikkunaa tai ovea avoinna.

Työskentelykorkeudet ja asiakastuolit olivat lähes kaikilla mielestäni kunnossa ja kaikki kertoivat

käyttävänsä asiakastuolien säätömahdollisuuksia.

Työtuolin käyttö oli edelleen vähäistä. Kaikissa myymälöissä ei ollut edes jokaiselle tarjota työtuolia, vaan ne olivat lähes koko ajan tiettyjen henkilöiden käytössä.

Valaistus oli huono jokaisessa myymälässä. Kukaan ei ollut kuullutkaan hyvästä värin-
toistosta. Soitin kahteen alan ammattioppilaitokseen ja kyselin kerrotaanko heillä koulussa valaistuksesta. Molemmissa vastaus oli kielteinen. Koulussa käsiteltiin tilaa koskevana asioina ainoastaan puhtautta ja siisteyttä. Varmasti olisi syytä kertoa näistä asioista ulkopuolisen luennoitsijan avulla jo koulussa, sillä monesta

Epäsiisti työpiste, jossa johdot roikkuvat seiniltä.

hiusalan opiskelijasta tulee yrittäjä.

Liikkeet olivat pääasiassa epäsiistejä ja liian täynnä tavaraa. Kulkuaukot täyttyivät ilmaiseksi saaduilla hyllyillä ja mainoksilla. Vaikka myymälät olivatkin puhtaita, hävisi vaikutus puhtaudesta epäsiisteyden myötä. Monilta pieniltä yrityksiltä puuttuu

myös kunnollinen työterveydenhuolto ja ammattitaudit kattava vakuutus. Ne koetaan liian kalliiksi. Tiedon puute työn ja terveyden välisestä suhteesta parturi-kampaamonalalla on ilmeinen.

Kalusteiden hinnat ovat mielestäni liian korkeita. Yritykset ovat pääasiassa pieniä eikä suuria

investointeja kalusteisiin pystyttyä kovin usein tekemään. Tästä johtuen monien kampaamoiden tuolit ovat jopa 15 vuotta vanhoja, vaikka ne olisi hyvä uusia viiden vuoden välein. Kalliit kalusteet houkuttelevat usein käyttämään niiden sijaan huonoja tilapäisratkaisuja, jolloin ergonomia kärsii.

Useiden kampaamoiden sosiaalitilat ovat WC:ssä, joka oli myös asiakkaiden käytössä. Yleisilme on usein epäsiisti koska tavaraa on paljon ja tilat ahtaita.

Kuva 66.

Kuva 67.

Kuva 68.

Kuva 69.

Kuva 70.

Kuva 71.

Kuva 72.

*Tutustuminen
asiakkaan
nykyisiin tiloihin.*

*Tutustuminen ja
mittauskäynti
uudessa tilassa
ennen remonttia.*

6 Suunnittelutyö ja tavoitteet

6.1 Suunnittelutehtävä

KPSS Finlandin silloinen tuotepäällikkö Raili Paattiniemi kertoi heidän järjestävän hiusalan ammattilaisille useamman kerran vuodessa liikkeen perustamiskoulutuksia. Kurssit ovat suosittuja ja siellä luennoidaan taloudesta, tuotteista ja Helsingin kaupungin terveystarkastaja kertoo kaupungin vaatimuksesta tilan suhteen.

Kysymyksiä kuitenkin tulee aina liikkeen sisustamisesta ja mitoittamisesta. Valitettavasti KPSS Finlandilla ei ole antaa asiakkailleen minkäänlaista ohjeistusta. KPSS Finlandin kaluste-

vastaava Jarmo Åhman kertoi sisustussuunnittelijoiden ja sisustusarkkitehtien kiinnostuksesta kampaamoiden suunnitteluun. Yritykseen on päivittäin yhteydessä suunnittelijoita, jotka kyselevät ohjeita kampaamoiden mitoittamiseen. Puhelimessa annettu muutama mitta ei suunnittelijoita paljoo tyydytä ja näin joudutaan tekemään itse mitoitusratkaisuja, jotka saattavat olla virheellisiä.

Jatkoimme keskustelua ja saimme ajatuksen tehdä perusohjeistuksen parturi-kampaamojen tilasuunnittelua varten. Ohjeistuksen tarkoitus on toimia apuna yrittäjille ja suunnittelijoille. Jotta pääsin kokeilemaan tutkimuksiani ja keräämiäni tietoja myös käytännössä,

sain KPSS Finlandilta toimeksiannon heidän asiakkaansa liiketilojen suunnittelusta. Suunnittelutyön oli toteuduttava kolmessa viikossa ja kohde sijaitsi Maarianhaminassa. Parturikampaamo oli muuttamassa uusiin tiloihin ja uutta henkilökuntaa oli palkattu. Suunnitelmani tuli olemaan parturi-kampaamolle ilmainen, koska asiakkaan hankinnat KPSS Finlandilta tulivat olemaan suuria.

Suunnittelutehtävääni kuuluivat tilaohjelma, pintamateriaalien- ja irtokalusteiden valinnat. Välinehuollon suunnittelu tuli keittiökalu-keittiökalustetoimittajalta, joka oli ennestään yrittäjälle tuttu.

6.2 Toiminnalliset tavoitteet

Asiakkaan tarve oli saada tilaan yhteensä yhdeksän työpistettä ja myymälätila, jossa oli laaja tuotevalikoima. Odotustilassa tarvittiin istumapaikat 4-7 hengelle. Vastaanottotilan tuli olla riittävän suuri, koska kahden työntekijän oli tarkoitus palvella asiakkaita koko ajan ilman ajanvarausta. Atk:lla toimivia kassasysteemejä tuli mahtua vastaanottotiskille kaksi.

Lähdin liikkeelle ajatuksesta, että henkilökunnan viihtyessä viihtyvät asiakkaatkin. Tämä yritys oli jo niin suuri parturi-kampaamoksi, että henkilöstöllä tuli olla kunnan taukotilat ja viihtyisä työympäristö.

Myymälä oli tarkoitus sijoittaa etutilaan ja pesupisteet rauhalliseen takaosaan. tavoitteeni oli saada liikkeessä liikkuminen selkeäksi ja asiakasta itsestään ohjaavaksi. Uuden asiakkaan ei tarvitsisi miettiä miten liikkeessä toimitaan vaan tila kertoisi sen hänelle. Tavoitteeni oli tietysti saada kaikille myös riittävästi työskentelytilaa ja asiakkaille yksityisyyttä, jotta he tuntevat olevansa aivan kuin piilossa muiden katseilta.

6.3 Visuaaliset tavoitteet

Parturi-kampaamon toiveena oli luoda asiakkailleen trendikäs, kaunis ja korkealaatuinen parturi-kampaamo. Lattiamateriaaleiksi toiveena oli puuta ja myymälän osalle laattaa. Tunnelman toivottiin

muuttuvan nykyisestä terrasta viileämpään. Maarianhamina toi mieleeni kivikot ja meren. Tarkoitukseni oli luoda raikas ympäristö, johon henkilökunta ja asiakkaat eivät kyllästyisi.

Ajatukseni ei ollut tehdä asiakkaan toiveista huolimatta liian trendikästä parturi-kampaamoja vaan liike, joka on ajaton, siisti ja selkeä. Liikkeen tulisi omalla selkeydellään edistää työntekijöiden siisteyttä. Materiaalivalinnoissa aion käyttää kokeilujeni tuloksia.

6.4 Taloudelliset tavoitteet

Pintamateriaalit tulivat kustantamaan vuokrantaja. Hän oli luvannut asiakkaalle kohtuuhintaisen

lattian ja seinämaalit. Pyrkimykseni oli hyödyntää nämä parhaalla mahdollisella tavalla. Materiaalien tuli olla näyttäviä, laadukkaita ja kohtuuhintaisia.

Kalustetoimittaja oli KPSS Finland ja ne tulivat olemaan saksalaisen Olympin mallistoa. Kalusteiden hintataso sai olla keskiluokkaa, mutta varsinaista budjettia ei asiakas antanut. Ehjä kokonaisuus oli hänelle ratkaiseva tekijä.

7 Suunnittelutyön kohde

7.1 Tilan esittely

Tila sijaitsi aivan Maarianhaminan keskustassa vilkkaasti liikennöidyllä ostoskadulla. Liiketila oli rakennuksen sisäkäytävällä, pienellä ostoskadulla. Päivänvaloa tilaan ei juuri käytävän ikkunoista tullut.

Tila oli vuokratila ja sen kokonaispinta-ala 151 m². Huonekorkeutta tilassa oli ainoastaan 2400 mm ja osittain vain 2300 mm. Ikkunapinta-alaa oli 24 m², joka täytti hyvin terveysviranomaisten vaatimukset.

Kattorakenteet olivat osittain sälekattoja ja osittain betonia.

Sälekatto-osuus oli mahdollista uusida.

Vanhat väliseinät oli tarkoitus purkaa ja uudet rakentaa pohjasuunnitelman mukaisesti. Tilan rajoittavat seinät olivat kiviseiniä.

Putkivetoja ei lähdetty uusimaan kokonaan vaan olemassa olevat WC-tilat ja lavuaarien kohdat aiottiin hyödyntää. WC-tiloille ja siivouskomerolle ei tehty mitään muutoksia, ainoastaan siivous.

7.2 Mahdollisuudet

Koska neliöitä oli käytössä paljon, oli mahdollisuuksia kokeilla toiminnallisesti monenlaisia pohjaratkaisuja. Kaikille toiminnoille oli riittävästi tilaa, jopa odotustilalle ja henkilö-

stötilalle. Liikehuoneisto oli yhtä avointa tilaa, joten sinne oli mahdollisuus saada avaruuden tuntua. Parturi-kampaamon omistaja oli nuorekas, ennakkoluuloton ja uusien ideoiden suhteen vastaanottavainen. Vaikka hänen tuli toteuttaa remontti lyhyessä ajassa, ei hän antanut suunnittelulle rajoituksia.

Koroketta ei pesupaikkojen kohdalle lattiaan tarvittu, koska putkivedot olivat lattian sisällä. Pientä piikkausta lattiassa putkien osalta oli mahdollista tehdä, jotta kalusteet saatiin sijoitettua oikeille kohdilleen.

Kalusteiden suhteen on harvoin tilannetta, että kaikki kalusteet uusitaan kerralla.

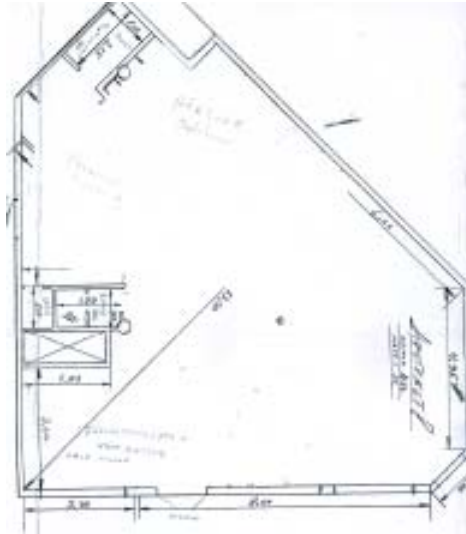
Tällä kertaa tarkoitus oli uusita kaikki kalusteet, joten en ollut sidottuna mihinkään olemassa olevaan kalustoon. Asiakas oli näin ollen tärkeä myös toimeksiantajalleni ja hän halusi palvella asiakastaan mahdollisimman hyvin.

7.3 Rajoitukset

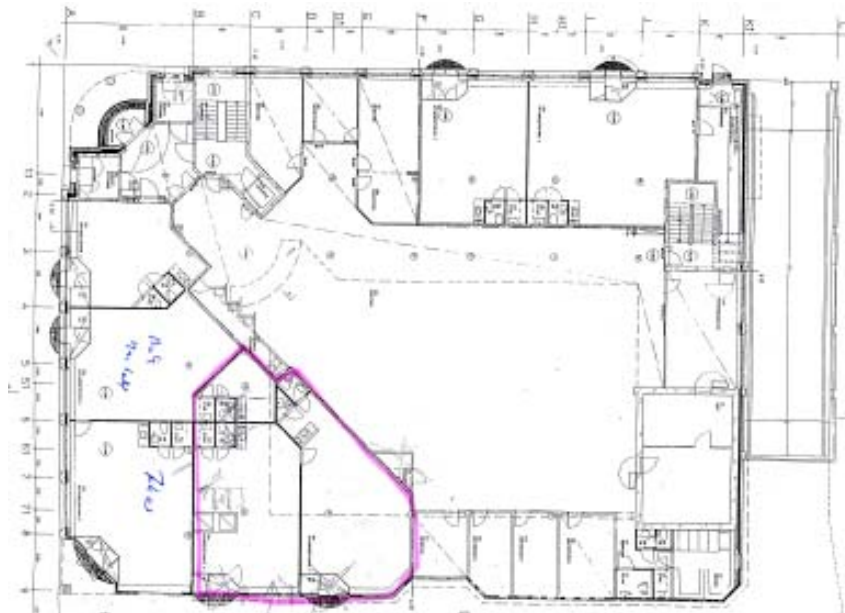
Suunnittelua hankaloitti nopea aikataulu ja se etten päässyt heti käymään itse kohteessa. Vaikeaa oli myös suunnitella asiakkaalle, jota ei itse ollut tavannut vaan toiveet tulivat toisen henkilön välityksellä.

Ongelma tuli olemaan myös ruotsin kieli, jonka kampaamosanastoa en tuntenut. Väärinkäsityksiä siis saattoi tulla herkästi.

Tilan käyttöä rajoittamassa olivat vesipisteiden valmiit paikat. Toisaalta ne toimivat ohjenuorana muuten niin rajattomille tilankäyttö mahdollisuuksille. Matala tila vaati myös vaaleutta ympärilleen, jotta se ei tuntuisi ahdistavalta. Vuokranantajan kustantaessa materiaaleja ajattelin hänen ottavan myös kantaa ulkonäöllisiin seikkoihin. Päätin kuitenkin antaa asian olla rajoittamatta valintojani.

Asiakkaan toimittama pohjapiirros tilasta.

Tilan sijainti rakennuksessa. Asiakkaan toimittama pohjapiirros.

8 SUUNNITTELUPROSESSI

8.1 Tilaohjelma

Sain toimeksiannon KPSS Finlandilta siis hyvin nopeassa aikataulussa. Suunnitteluun oli aikaa noin kolme viikkoa. Postissa sain kaksi pohjapiirrosta tilasta. Toinen kuva oli arkkitehtipiirros, johon liiketila oli rajattu ja josta näki suunnilleen vesipisteiden sijainnit. Toinen oli 1:50 käsin piirretty luonnos, johon oli merkitty mittoja.

Aloitin luonnostelun välittömästi asiakkaan toiveiden ja omien näkemysteni perusteella. Tein muutaman nopean luonnostelun tilan käytöstä

ensin käsin, mutta siirryin nopeasti koneelle, koska halusin saada kunnollisen pohjapiirroksen. Ensimmäisissä luonnoksissa tuntui käyttämättömiä neliöitä liikkeen keskelle tai kulmiin.

Ajatus oli, että henkilöstölle halusin 16-20 m² tilaa. Henkilöstötilan linjaus oli melko selvä. Se oli järkevä linjata asiakas WC:n ja henkilökunnan WC:n välille. Hankalimmat sijoitettavat olivat vastaanotto- ja odotustila.

Tein luonnosten perusteella ensimmäiset pohjakuvat koneella. Edelleen jatkoin vastaanottotilan hakemista.

Tila alkoi tuntua hankalalta ja sekavalta. Huomasin tässä kohtaa, että olin unohtanut ajatuksen tilan jakamisesta lattialla. Lähdin jakamaan tilan toimintoja osittain lattian avulla.

8.2 Tekniset ratkaisut

Ilmastointiin en päässyt puuttumaan. Pystyin ainoastaan muistuttamaan ja kertomaan heille sen tärkeydestä. Sähköt saatiin kuljettua seinän pinnassa seinän reunoilla oleviin työpisteisiin. Päätin valita kalusteen, jossa oli pistorasiat valmiina, jotta seinä pysyisi siistinä.

Keskilattiakalusteiden sijoituksessa tuli vielä huomioida pilari ja sähköjen

saanti. Keskilattiakalusteet sijoitettiin sälekaton alueelle, jotta sähkö saatiin kuljetettua säleiden takana ja laskettua alas työpisteisiin. Näin saatiin kaikki johdot piiloon. Atk- ja puhelinliitännät päätettiin tuoda lattian päällä listan alla seinästä kassatiskiin.

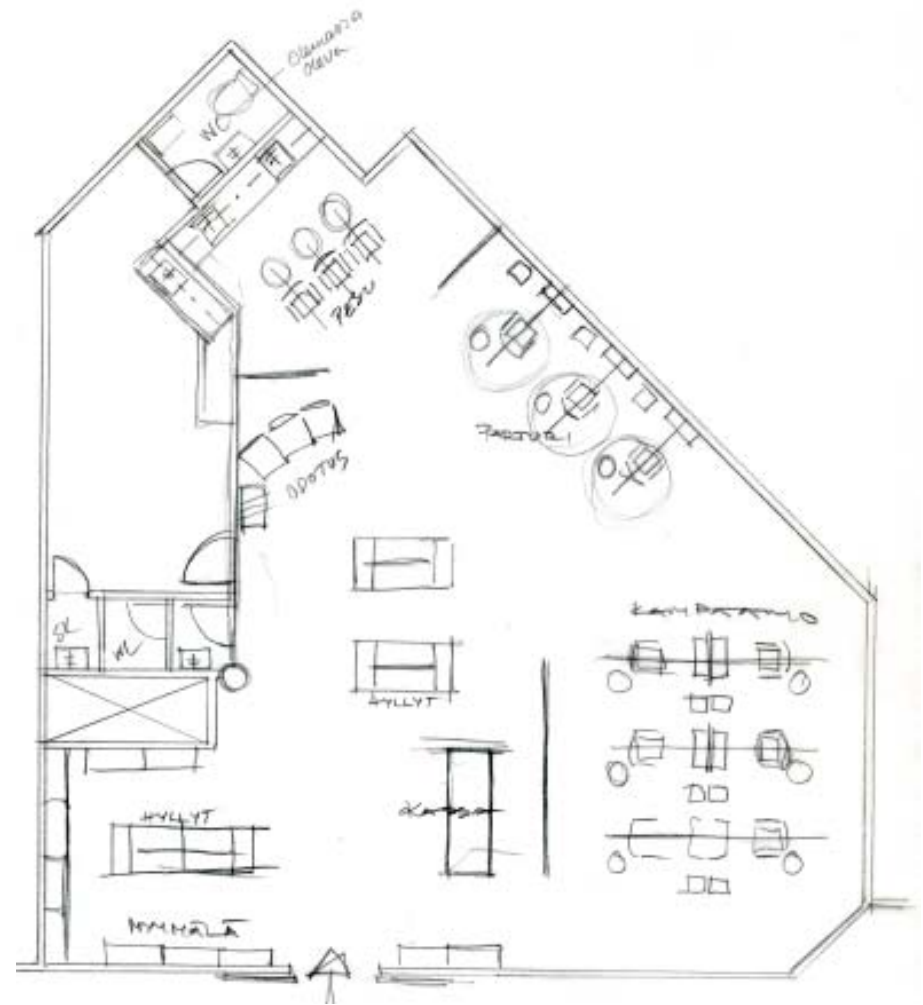
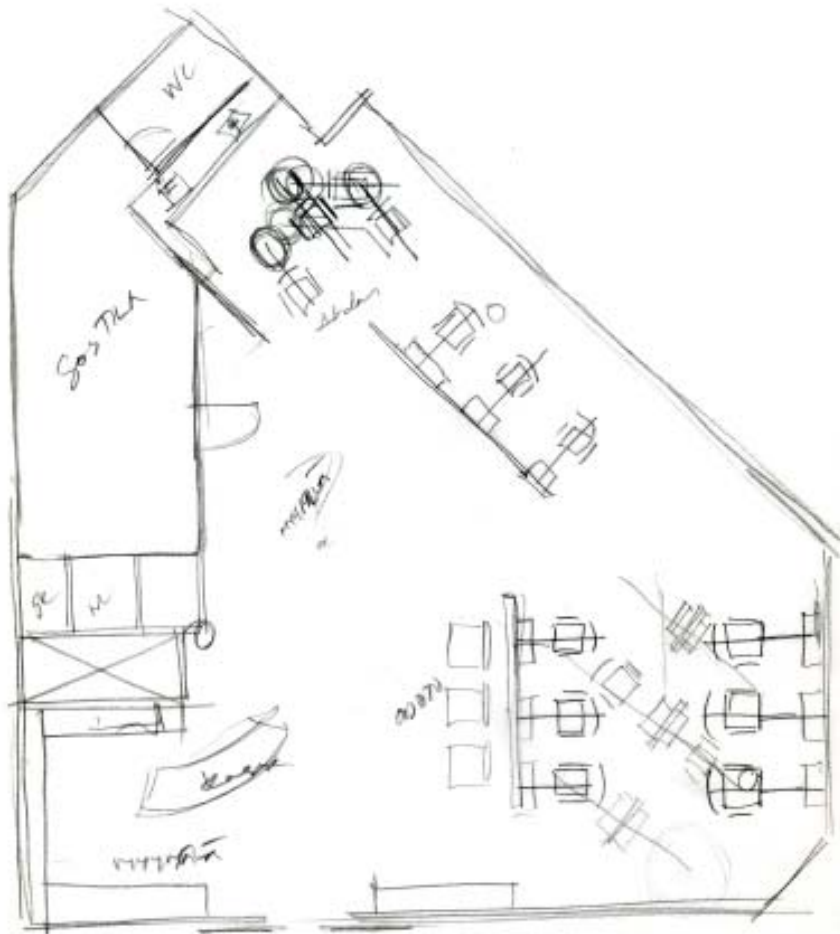
Vesipisteitä emme siirtäneet, joten ainoastaan pesupaikoilla jouduttiin lattiaa piikkaamaan auki muutamia kymmeniä senttimetrejä. Näin saatiin kaikki putket piiloon eikä lattiaan tarvinnut rakentaa korotusta. Lattiakorotus ei olisi onnistunut tilan mataluuden vuoksi. Sosiaalitilan keittiön suunnittelin välinehuollon seinän toiselle puolelle, joten sillekään ei tarvinnut tehdä erillisiä putkivetoja.

Luonnos3.

Siirsin tiskin kohtaa, mutta tässä se on liian lähellä oviaukkoa. Myymälä oli myös hajaantunut likkaa.

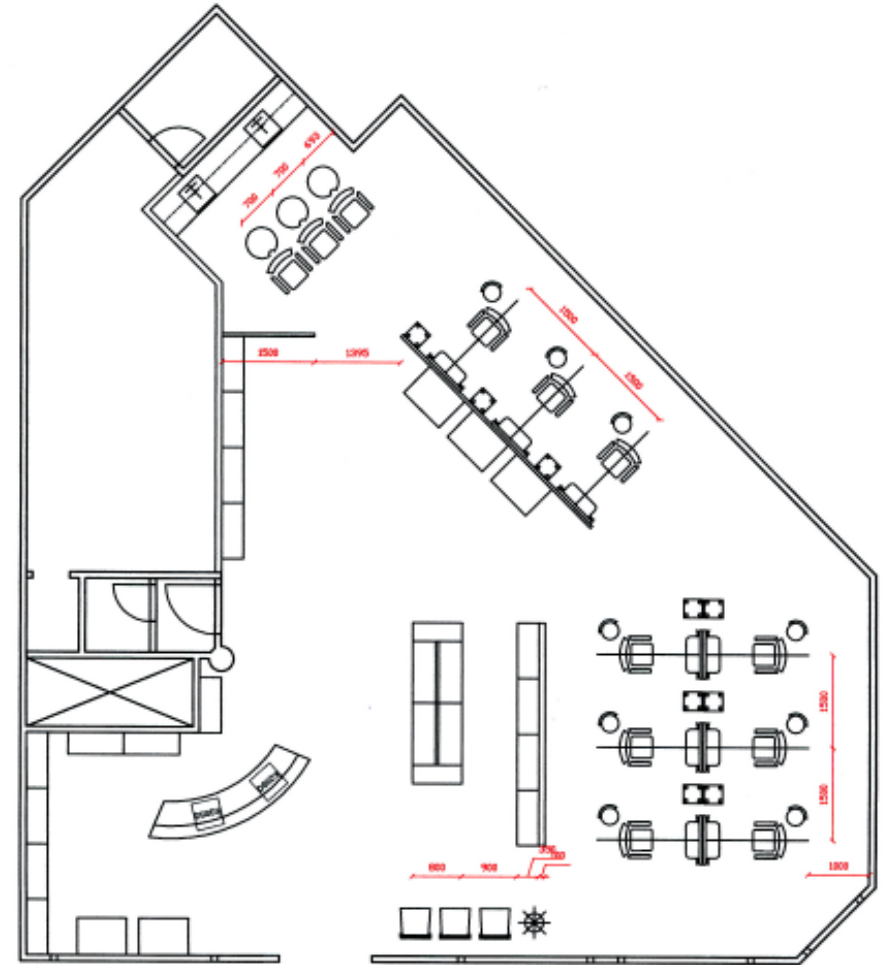
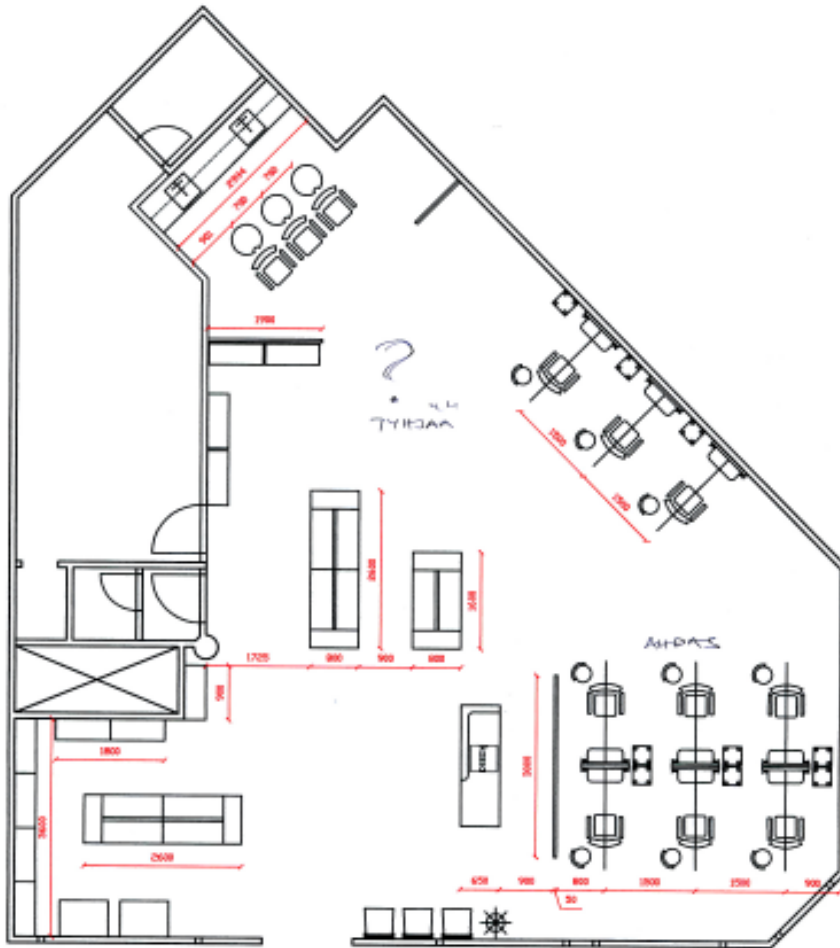

Luonnos 4.

Siirsin vastaanottotiskin väliseinän kohdalle, mutta myymälä jakaantui jälleen likaa. Työpisteet alkoivat kuitenkin löytää kohtansa.

Luonnos 5.

Tämä on ensimmäinen luonnos koneella piirrettyä. Siirsin odotustilan sisäänkäynnin viereen ja laajensin myymälää. Ei tuntunut luontevalta ratkaisulta.

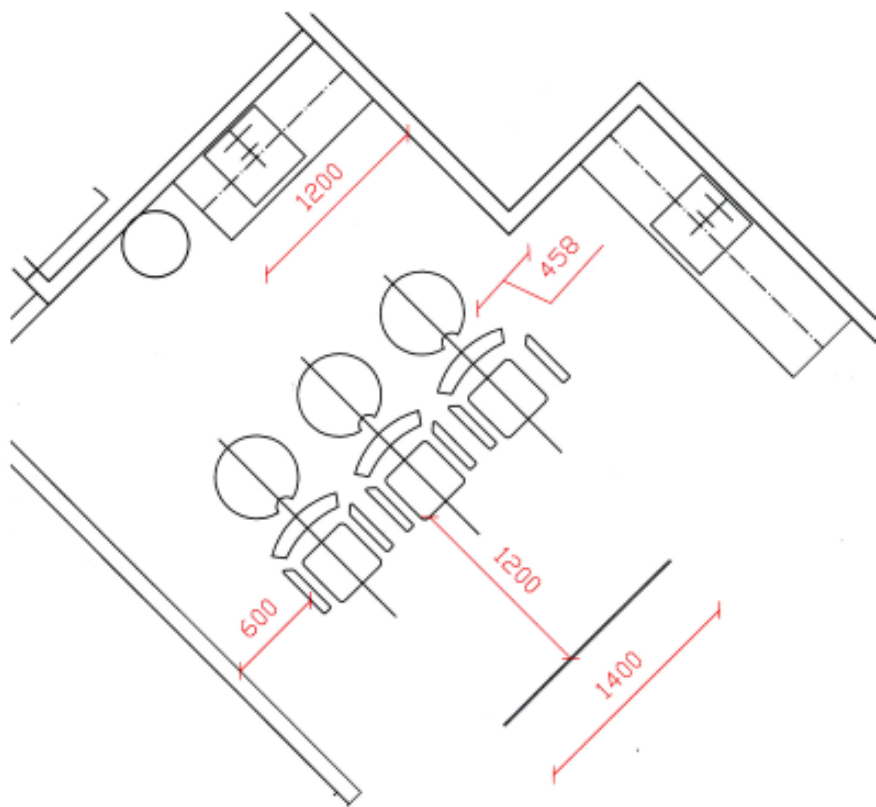

Luonnos 6.

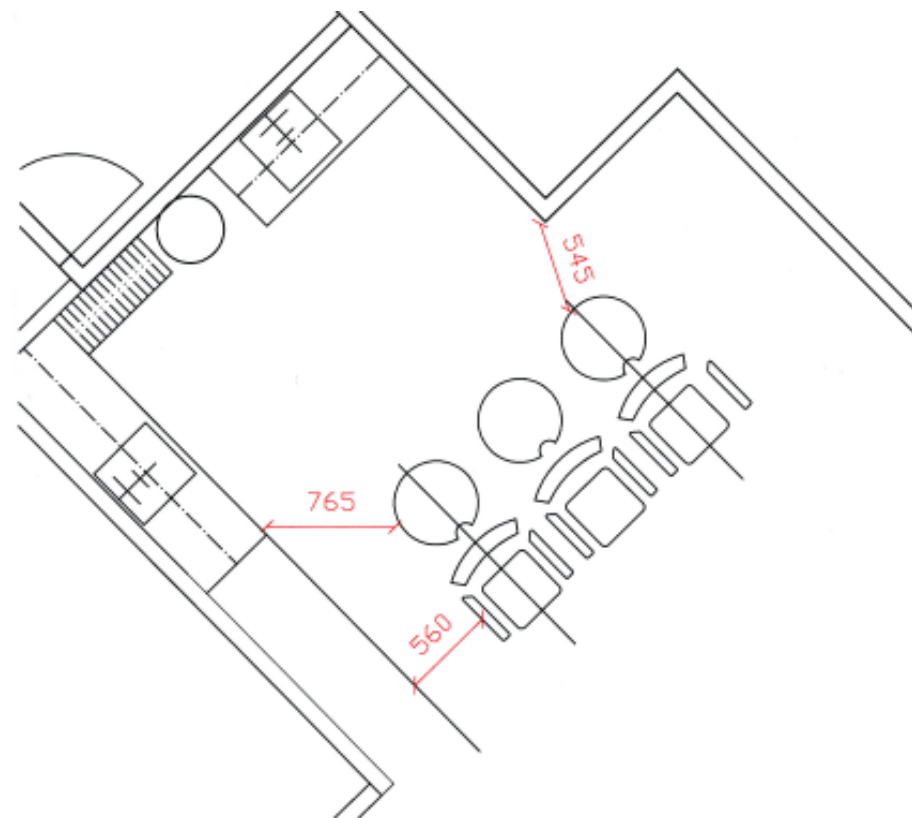
Edelleen pyörittelin vastaanottotiskiä. Se ei mahdu näin lähelle ovea. Kolme työpistettä ovat myös parhaat seinän vieressä.

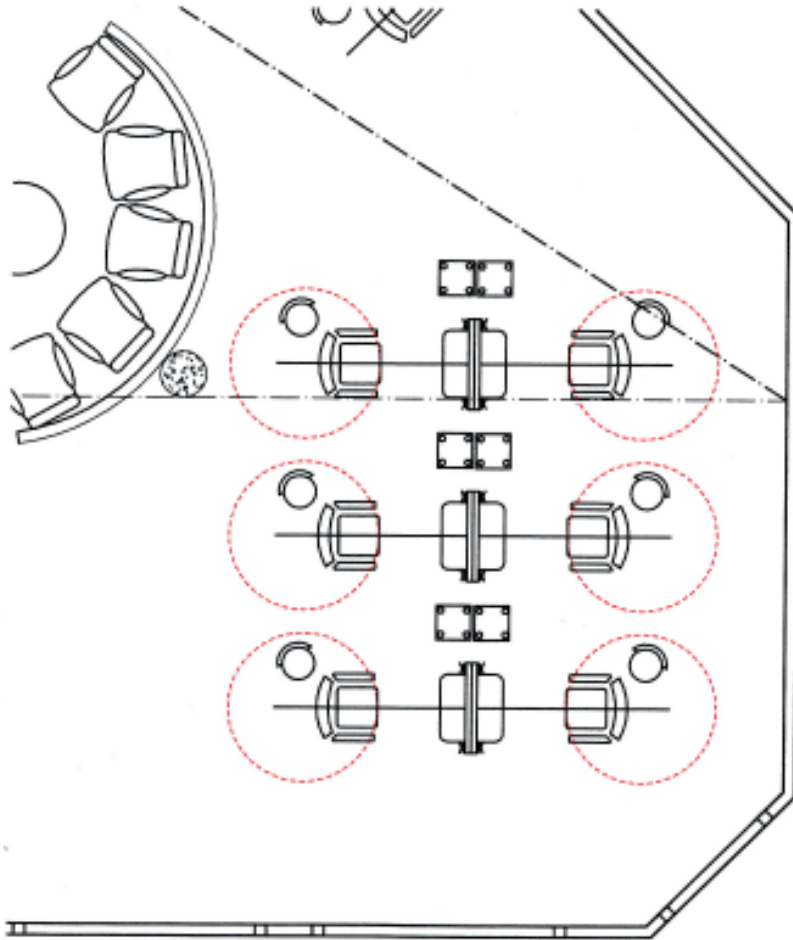
Luonnos 9.
Pilarin vuoksi jouduin miettimään uutta sijoituskohtaa välinehuollolle. Tämä ratkaisu oli liian sivussa.

Luonnos 10.
Tällä ratkaisulla sain tilan käytettyä parhaiten ja pilarin viereen mahtuivat värilokerot. Kaapisto ei voi jatkua kuitenkaan koko seinän matkaa, koska silloin kulkuvälistä pesupaikkojen taakse tulee liian kapea.

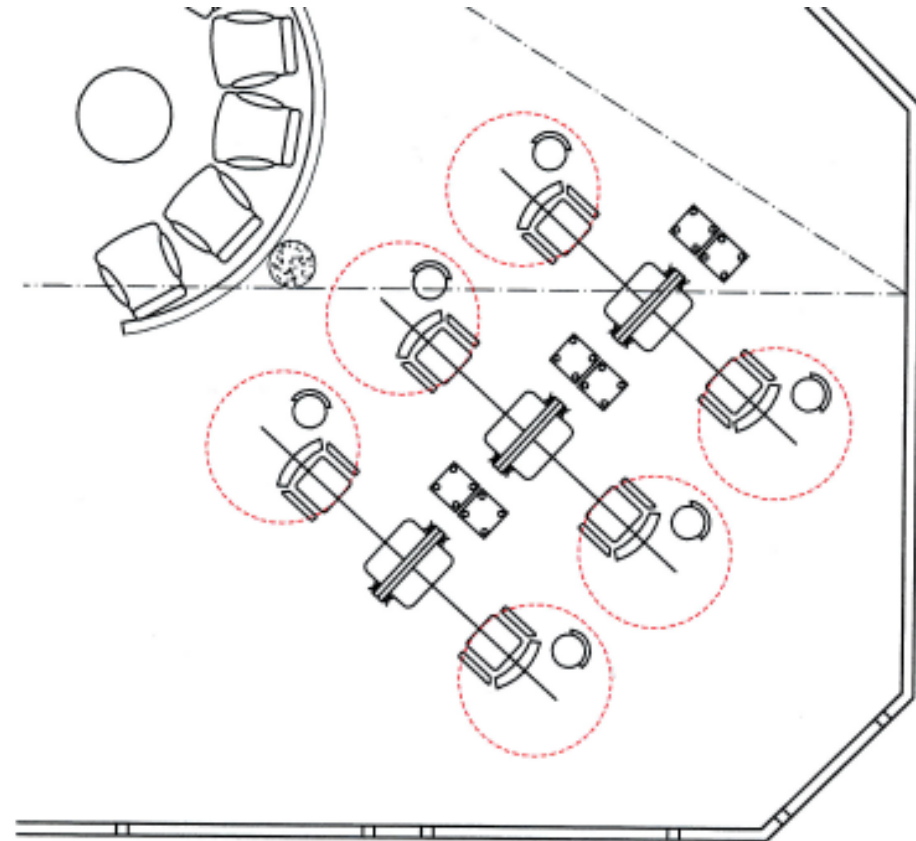
Luonnos 11.

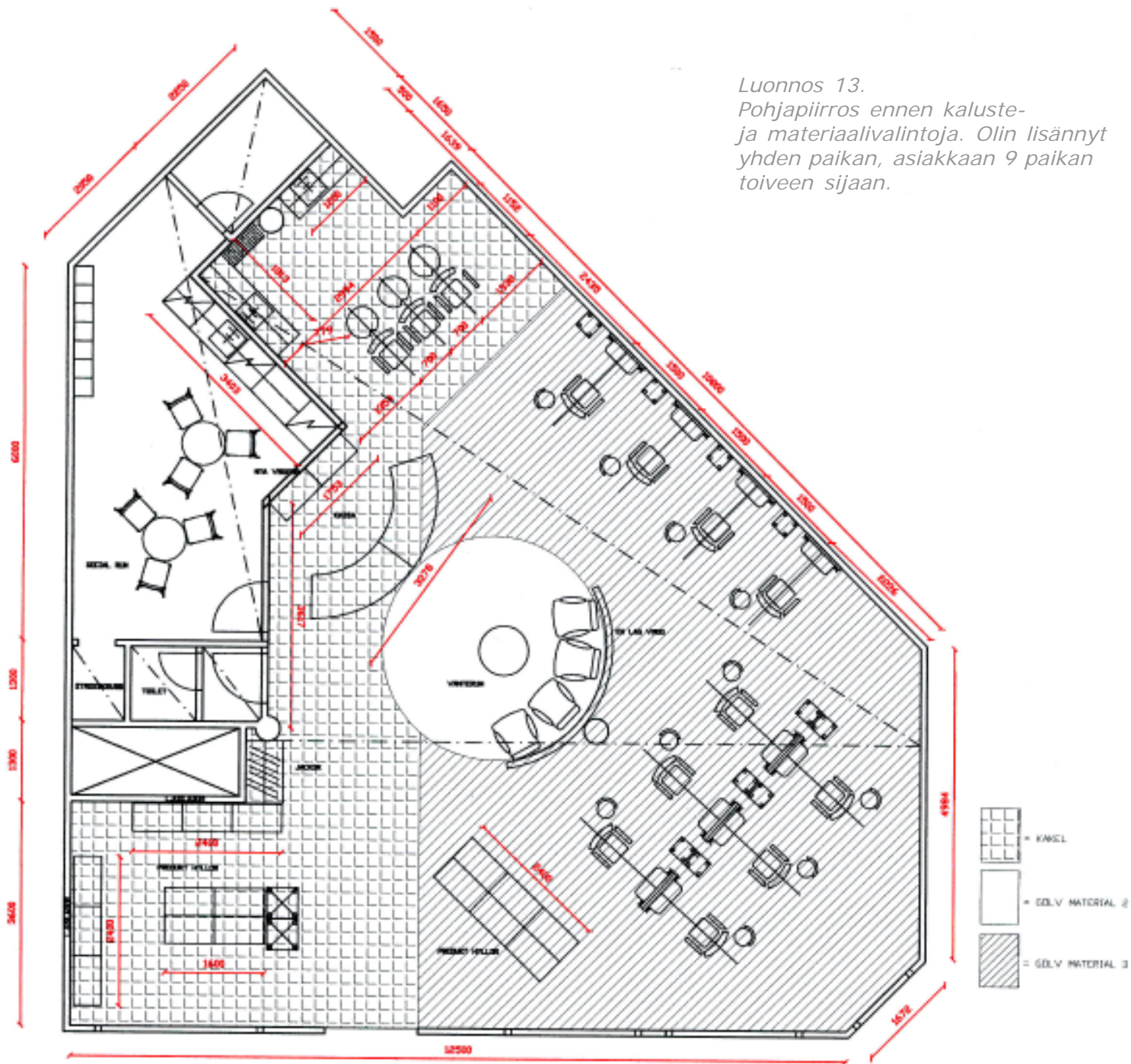
Keskilattian työpisteiden sijoittelussa oli kaksi vaihtoehtoa. Tämä ratkaisu tuntui linjattomalta ja sähköjohtoja olisi jouduttu kuljettamaan vähän sivulle reunimmaisessa pisteessä.

Luonnos 12.

Tällä ratkaisulla johdot saatiin kuljetettua suoraan katosta peilipisteisiin. Ratkaisu vaikutti muutenkin tilavammalta.

Luonnos 13.
 Pohjapiirros ennen kaluste-
 ja materiaalivalintoja. Olin lisännyt
 yhden paikan, asiakkaan 9 paikan
 toiveen sijaan.

8.3 Materiaali- ja kalustevalinnat

Ajatukseni lähti liikkeelle puun sävystä, valkoisesta ja sinisestä. Lähdin liikkeelle lattiamateriaalin valinnasta, koska sillä oli suuri vaikutus pohjaratkaisussani.

Lattiakuvioinnillani olin sulkenut pois keraamiset laattalattiat, koska en halunnut käyttää eritaso-listoja. Kolmella eri lattiakuosilla listoja olisi tullut liikaa.

Vaihtoehtoisiksi jäivät ainoastaan muovilaatat ja -matot sekä saumattomat kivilattiat. Kivi oli liian kova ratkaisu ja sieltä en löytäisi etsimääni puun sävyä. Päädyin muovilaattaan, koska siinä oli

saatavana kuoseja riittävästi.

Ensimmäisenä löysin muovilaatan, jossa oli pieniä kiviä ja se viehätti minua ajatuksena. Sen paikka oli mielestäni odotustilan pyöreänä mattona. Jos kivikuvioista laattaa oli paljon, sen kuosi häviäisi. Työpisteiden alle etsin tummaa puunsävyä tuomaan lämpöä ja arvokkuutta. Keraamisenlaatan tai kivilattian kuosia etsin harmaan myymälä ja pesutiloihin.

Lähetin muutaman materiaalin kuvan ja pohjaluonnoksen sähköpostilla asiakkaalle, jotta tietäisin hänen ajatuksistaan enemmän. Hän piti ajatuksistani.

Soitin lattiavalmistajalle ja tarkistelin lattiasävyjen toimitusmahdollisuuksia. Sen perusteella minulle jäi vain muutama vaihtoehto mistä valita, mutta ne olivat mielestäni hyviä. Onneksi pientä kivikuosiakin löytyi sen verran varastosta, että oli mahdollisuus käyttää sitä.

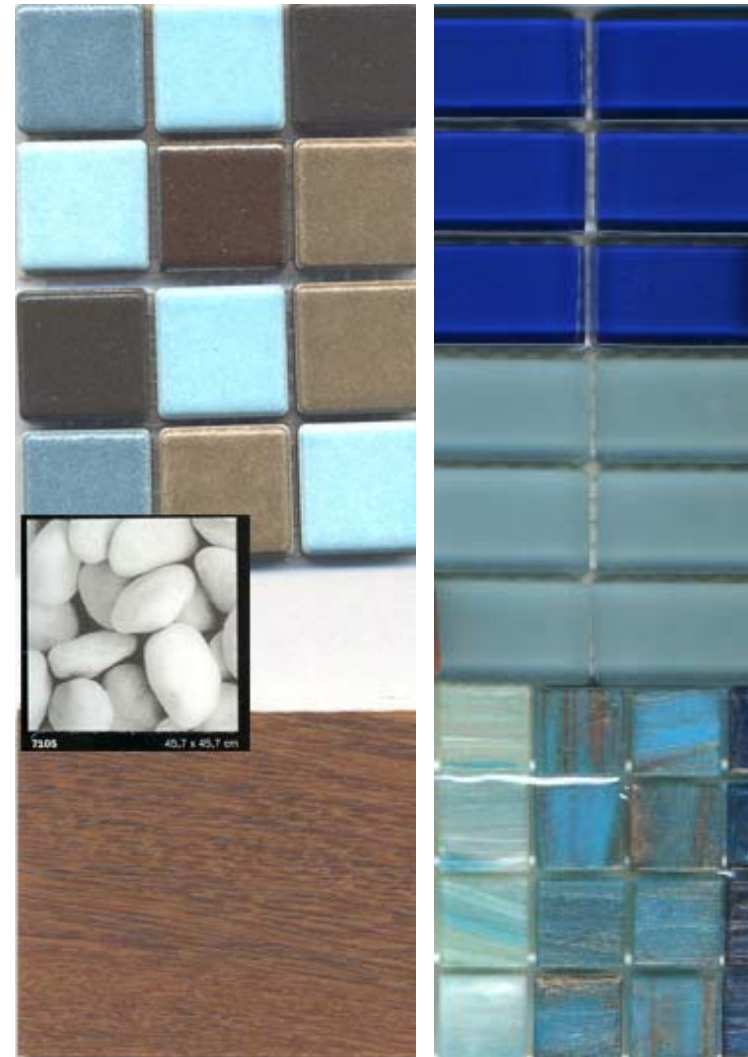
Odotustilan taakse tulevan seinän ajatus oli mielestäni selvä. Se päällystettäisiin mosaiikkilaatalla. Hain malleja eri toimittajilta, mutta totesin kaikkien olevan liian kalliita ratkaisuja. Seinän kokonaishinta olisi noussut liian korkeaksi ja vuokran loppuessa, asiakas ei pystyisi edes hyödyntämään sitä, ellei siitä rakennettasi irtonaista.

Seinälle piti miettiä jokin edullisempi ratkaisu. Kaikki kaarevat ratkaisut vaikuttivat hinnakkailta, joten kokeilin ratkaisu kulmikkaalla tiskillä ja seinällä. Tämä ratkaisu pilaisi koko lattia ajatukseni, joten jatkoin seinän miettimistä.

Lopulta päädyin akryyliin, koska sen saa taivutettua kaarelle, kohtuuhintaista, siitä löytyi sävyjä ja sitä oli heti varastossa. Akryyli oli sähköistä, mutta päätin tehdä kompromissin.

Seinille olin miettinyt osittain sinistä sävyä, mutta päädyttyäni siniseen akryyliin väliseinässä, päätin tehdä akryylin loppupaloista seinäteoksen. Näin seinät

Materiaali-idea, jotka lähetin sähköpostilla asiakkaalle sekä vaihtoehtoja odotustilan väljakajaseinään.

saisivat ainoastaan yhden sävyn, joka tuli olemaan taitettu valkoinen. Tässä vaiheessa asiakas soitteli ja kyseli ajatustani välinehuollon sävyiksi, koska kaappien tilauksilla alkoi olla kiire. Kalustevalmistaja oli tehnyt pohjaluonnokseni perusteella kuvat kaapeista.

Ehdotin asiakkaalle tummanharmaata tai musta laminaattia etusarjoihin ja RST- tasoa sekä taustalevyä.

Kuva 73.

Työn aloittamisesta oli kulunut viikko ja olin menossa käymään asiakkaalla muutaman päivän kuluttua. Tarvitsin mukaan ehdotuksia myös kalusteista. Asiakas ja pesupisteiden tuoleissa päädyin mustaan sileään keinoonahkaan. Musta oli helppo pitää puhtaana, koska oli tumma, tuoleja saisi aina lisää samalla sävyllä ja se nousisi esiin tyylikkäästi valitsemiltani lattiapinnoilta.

Tuoliksi aion ehdottaa pesu- ja työpisteisiin Olympin Cosmo-tuolia laippajalalla. Mielestäni malli on kevyt ja sopii sekä miehille että naisille. Laippajalan valitsin, koska se on mielestäni tyylikkään. Pesupaikkojen runko määräytyi Olympin varastotilanteen mukaan. Peilipaikkojen kriteereinä minulla oli, että samasta

Kuva 74.

Halusin peilipisteen peilin tulevan alas asti, jotta vaikutelma olisi rauhallinen.

Kuva 75.

Peilipaikka, jossa peili päättyy tason korkeuteen.

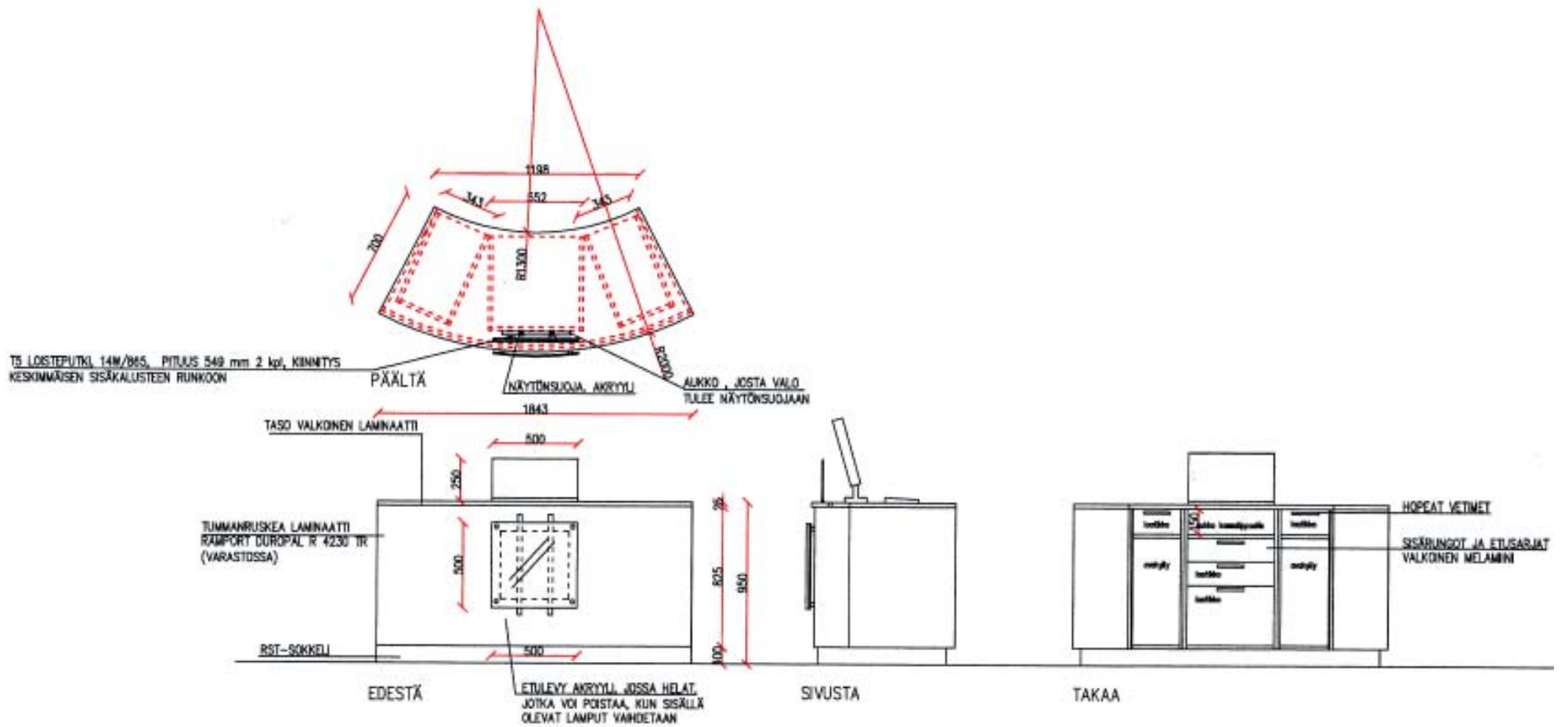
sarjasta tuli löytyä seinä- ja keskilattiapaikka ja niissä tuli olla pistorasiat valmiina. Valinta oli helppo, sillä minua ei miellyttänyt lasinen runko malli, vaan peilillä piti olla kehukset. Kolmas vaihtoehto oli peilipaikka, jossa peili päättyi tason korkeuteen. Tilan vaikutelmasta tällaisella peilipaikalla tulisi mielestäni liian levoton. Päädyin Olympin hopearunkoiseen Balance-peilipaikkaan, jossa oli takana säilytystilaa.

Myymälähyllyyissä päädyin eleettömään Sale-sarjaan, koska asiakkaalta löytyi hyllyjä ennestään ja se oli käytännössä ainoa kevyt Olympin hyllyistä. Vastaanottotiski tuotti ongelmia. Olympin mallistosta ei löytynyt

sopivaa, joten se piti suunnitella ja pyytää kuvan mukaan tarjousta puusepiltä. Toimitusaika oli myös tiukka. Tein koneella luonnoksen tiskistä ja valitsin materiaalit, jotta sain tarjouspyynnöt heti kilpailutettaviksi. Käytin tiskissä samoja sävyjä kuin muualla sisustuksessa.

Mielestäni tummanruskea etulevy oli kaunis harmaalla lattialla. Lisäsin tiskiä valot ja sinistä akryyliä, jotta akryyli toistuisi muuallakin kuin väliseinässä. Jaoin tiskin kahteen moduulin.

Tarkoitus oli, että samaa tiskiä voitaisiin käyttää muissakin parturi-kampaamoissa. Asiakkaalle oli tulossa kaksi

AKRYYLI ESIM. VNK FINLAND OY,
PERSPEX FROST ELECTRIC BLUE,
3 mm.

*Vastaanottotiskin piirros
tarjouspyyntökyselyyn.*

Kalustemateriaalit

Lattiamateriaalivaihtoehdot

Luonnos vastaanottotilan kassatiskistä.

kassayksikköä, joten kaksi samanlaista mallia oli helppo yhdistää vierekkäin. Odotustilan sohvilla päädyin metrisohvaan, koska nojatuolit vaikuttivat liian irtonaisilta. Löysin edullisen metrisohvavalmistajan, joka pystyi kiireelliseen toimitusaikatauluun. Verhoilukankaaksi valitsin tummanruskean keionahan vaaleaa lattiaa vasten. Näillä materiaaleilla lähdin ensimmäiseen ja ainoaan asiakasneuvotteluuni, jolloin pääsin myös tarkistusmittaamaan tilan. Minulla oli mukana kalustekuvat ja luonnos pohjasta ja materiaalikartta, sekä heille katsomani lattiamateriaalien palat, johon olin testannut väriä.

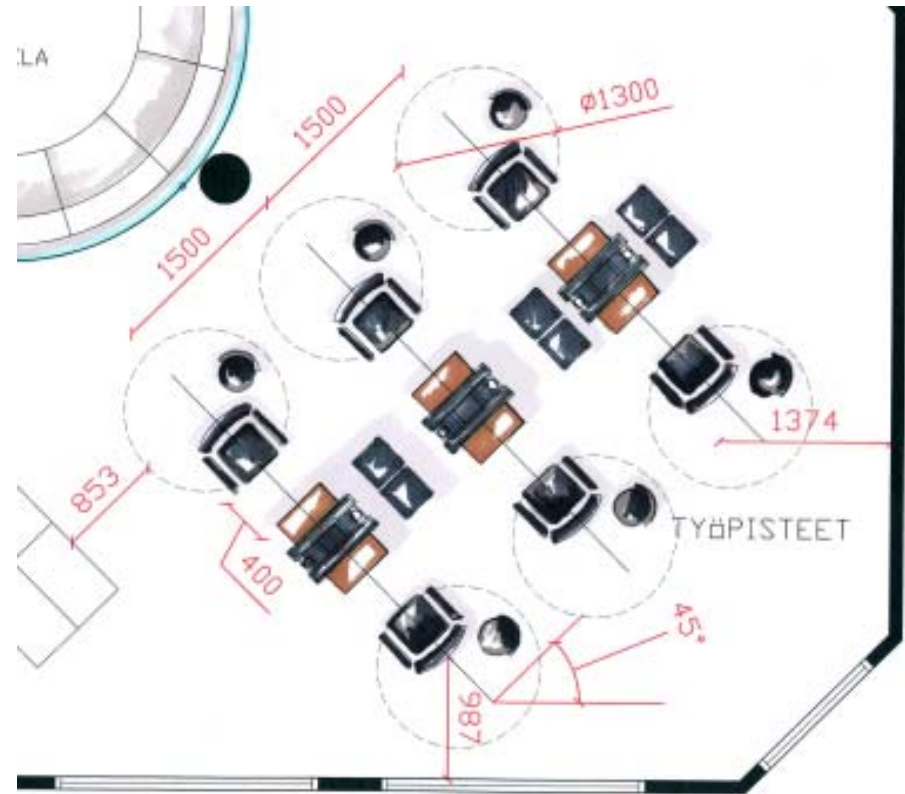
Tapaamisemme meni vauhdikkaasti ja muutoksia tuli vain yksi. Mitoissa oli vain parin senttimetrien heittoja, joten pohjaratkaisu toimi edelleen. Odotustilan sohvaksi asiakas toivoi valkoista keionahkaa. Hän valitsi myymälän lattiaksi tummemman lattiavaihtoehdon, koska halusi vahvuutta lattiaan. Hän hyväksyi tosiasian, että väri imeytyy lattiaan, jos siitä ei pyyhitä heti pois, mutta piti niin paljon kivikuosista, että halusi jatkaa valitsemallani materiaalilla.

Akryylistä hän toivoi myös väliseinäkettä pesupaikkojen eteen, jotta se oli vähän suojassa. Vaikutti hyvältä ratkaisulta ja tilaa sille oli reilusti. Asiakas myös hyväksyi ehdottamani ylimääräisen

työpisteen, koska se mahtui tilaan luontevasti. Henkilöstötilaan työntekijät saivat itse valita seinävärin, mikä vaikutti mukavalta ajatukselta. Keskustelimme samalla ritiläkaton osuuden vaihdosta kenties akustiseen levykattoon, jonne saisi upotettua moduulivalaisimet. Sovimme, että teen ehdotuksen ja hän keskustele vuokranantajan kanssa.

Valitsin katoksi Ecophonin Advantage A mallin, koska se oli hinta luokaltaan edullinen ja riitti akustisilta ominaisuuksiltaan tilaan. Tuote on lasivillaa, jossa on valkoinen pinta. Järjestelmä ripustetaan valkoisilla näkyvillä T-listoilla ja katosta muodostuu valkoinen ruudukko. Kaikki levyt voidaan avata.

Peilipisteen
jalkatuen ja tason
korot.

Työpisteiden
mitoitukset
pohjapiirroksessa.

Välinehuollon
mitoitukset
pohjapiirroksessa.

8.4 Mitoitukset

Mitoituksen kanssa tilassa ei tullut ongelmia. Sain jäämään työpisteiden välille 1500 mm kaikkialle ja työskentelypisteiden ympärille jäi liikkumatilaa. Asiakkaat pääsivät liikkumaan pesupisteille vaivatta, mutta kauimmaisesta pesupisteestä tuli valitettavasti matkaa jo jonkun verran.

Pesupisteiden taakse jäi reilusti tilaa ja välinehuolto oli väljä. Värejä mahtui sekoittamaan samanaikaisesti, kun toinen pesi asiakkaan hiuksia.

Kassatiskin mitoituksessa jätin tietoisesti pois korkeamman asiakastason. Halusin pitää kassatiskin yksinkertaisena, koska se oli

niin iso. Työskentelykorkeudet sain muuten kaikki sijoitettua 900 mm korkoon, kuten pitikin. Myymälähylllyissä alin taso oli turhan matalalla, mutta muuten ne olivat mitoitukseltaan toimivia.

Koska peilipisteissä oli valmiina pistorasiat, tulivat kaikki työpisteiden pistorasiat mitoitettua oikein. Olympilta saimme peilikalusteen kiinnityskorkeuden ja se asennettiin siten, että jalkatuki tuli 180 mm irti lattiasta.

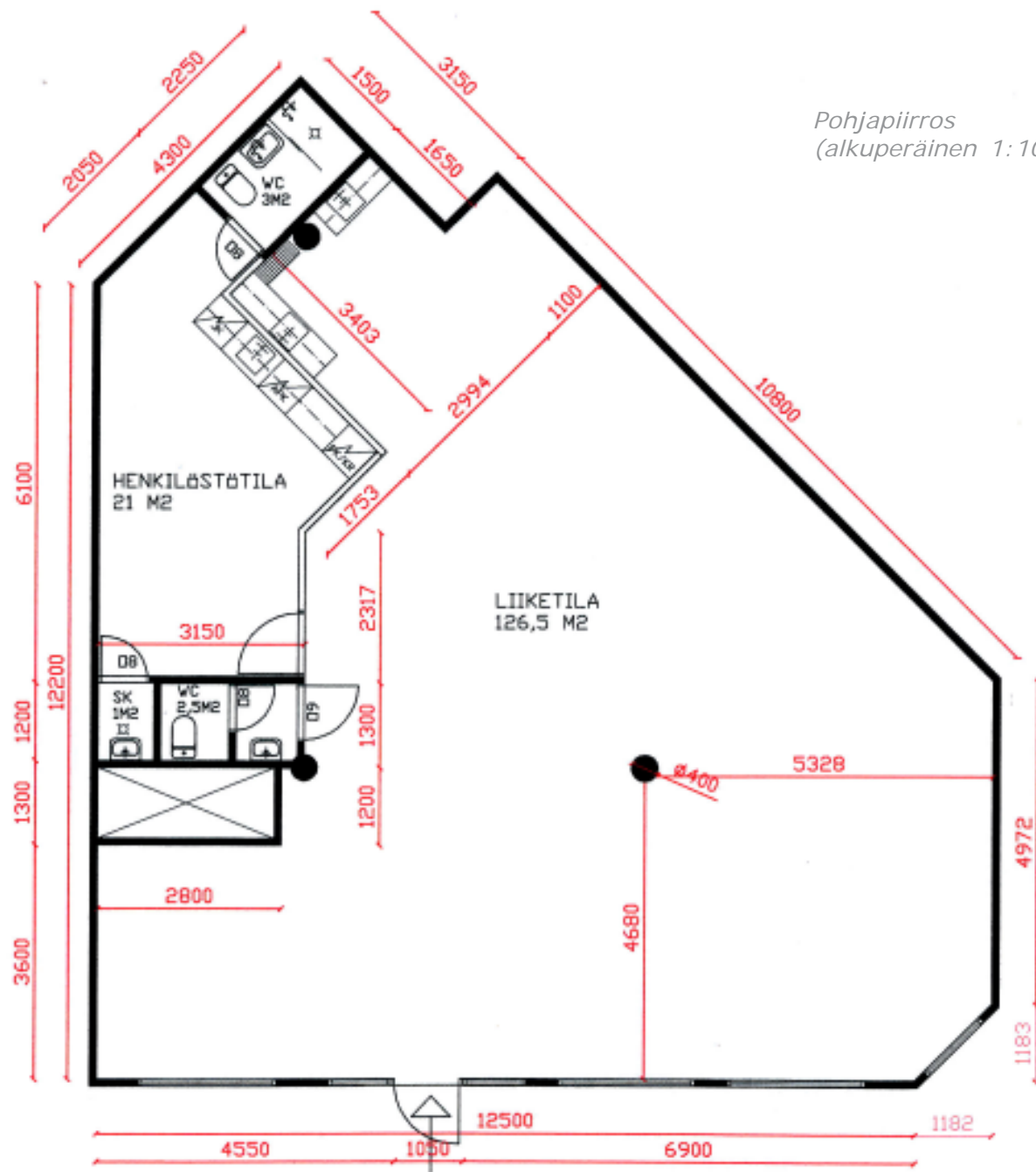

Väritetty kalustepohjapiirros
(alkuperäinen 1:100)
Parturi-kampaamo
Maarianhamina

9 TILASUUNNITELMA

- Pohjapiirrokset
- Kalustepohjapiirros
- Leikkauskuvat
- Kalustekuvat (palvelutiski)
- Perspektiivikuvat
- Lattiakuva
- Kattokuva
- Valaistussuunnitelma
- Pintamateriaaliluettelo
- Kalusteluettelo
- Valaisinluettelo

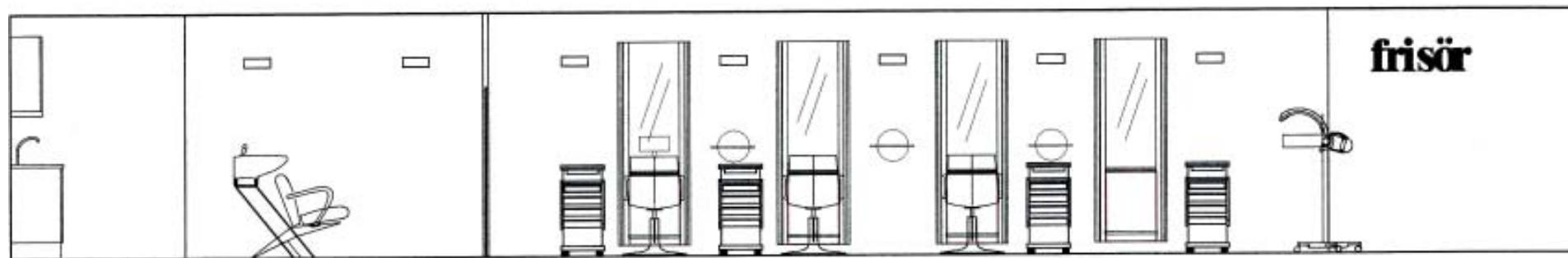

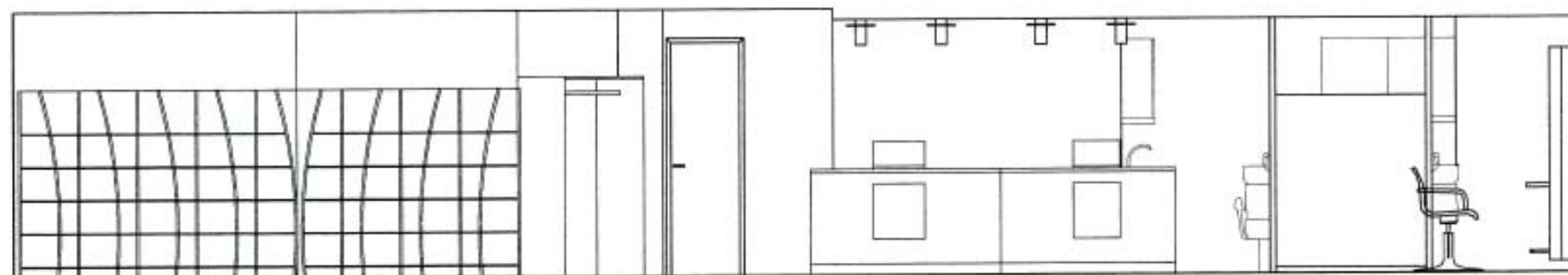
Pohjapiirros
(alkuperäinen 1:100)

Kalustepohjapiirros
(alkuperäinen 1:100)

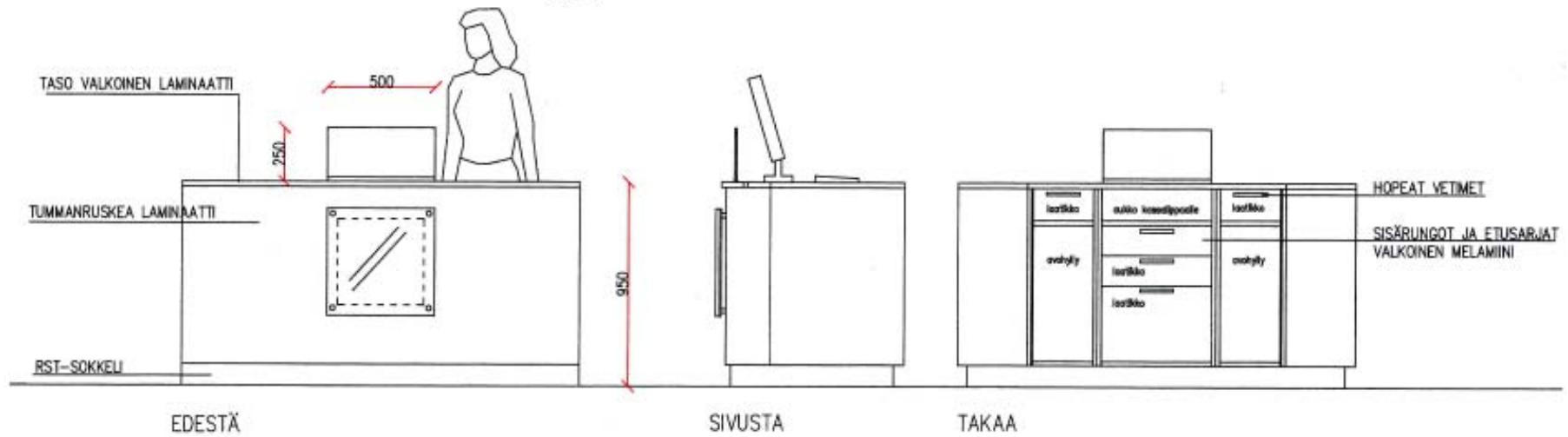
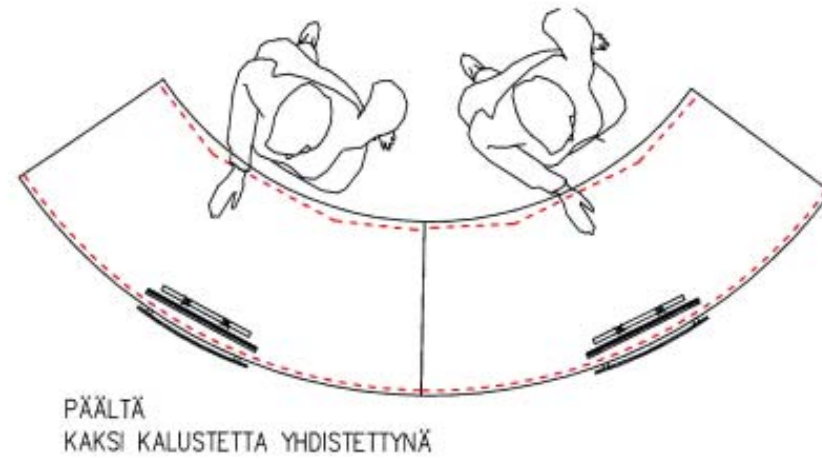
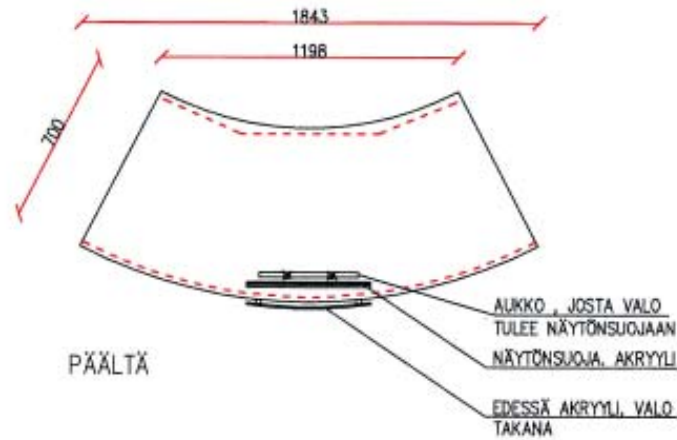

LEIKKAUS A-A

LEIKKAUS B-B

Vastaanottokalusteen
periaatekuva
(alkuperäinen 1:25)

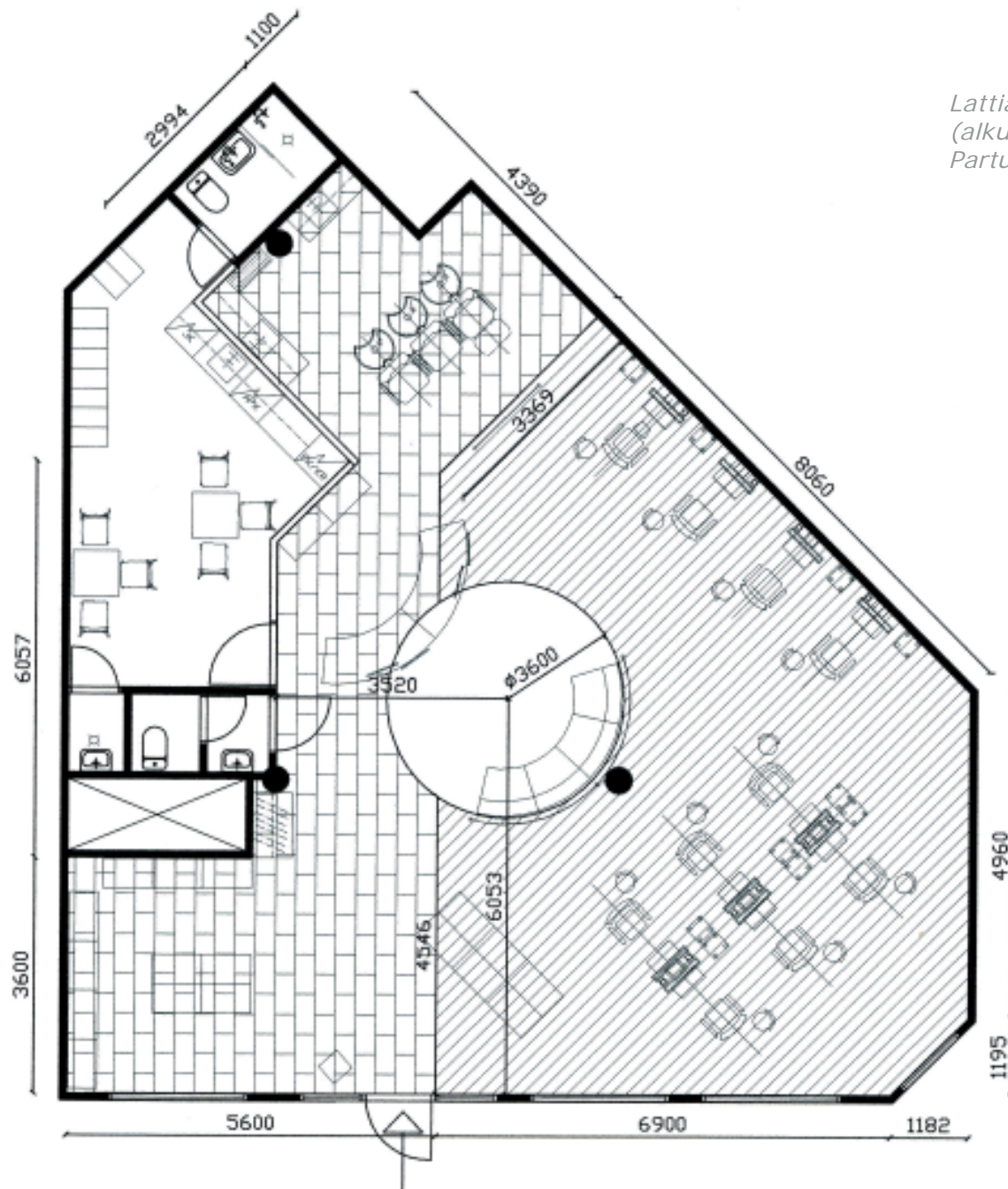

Perspektiivikuva 1.

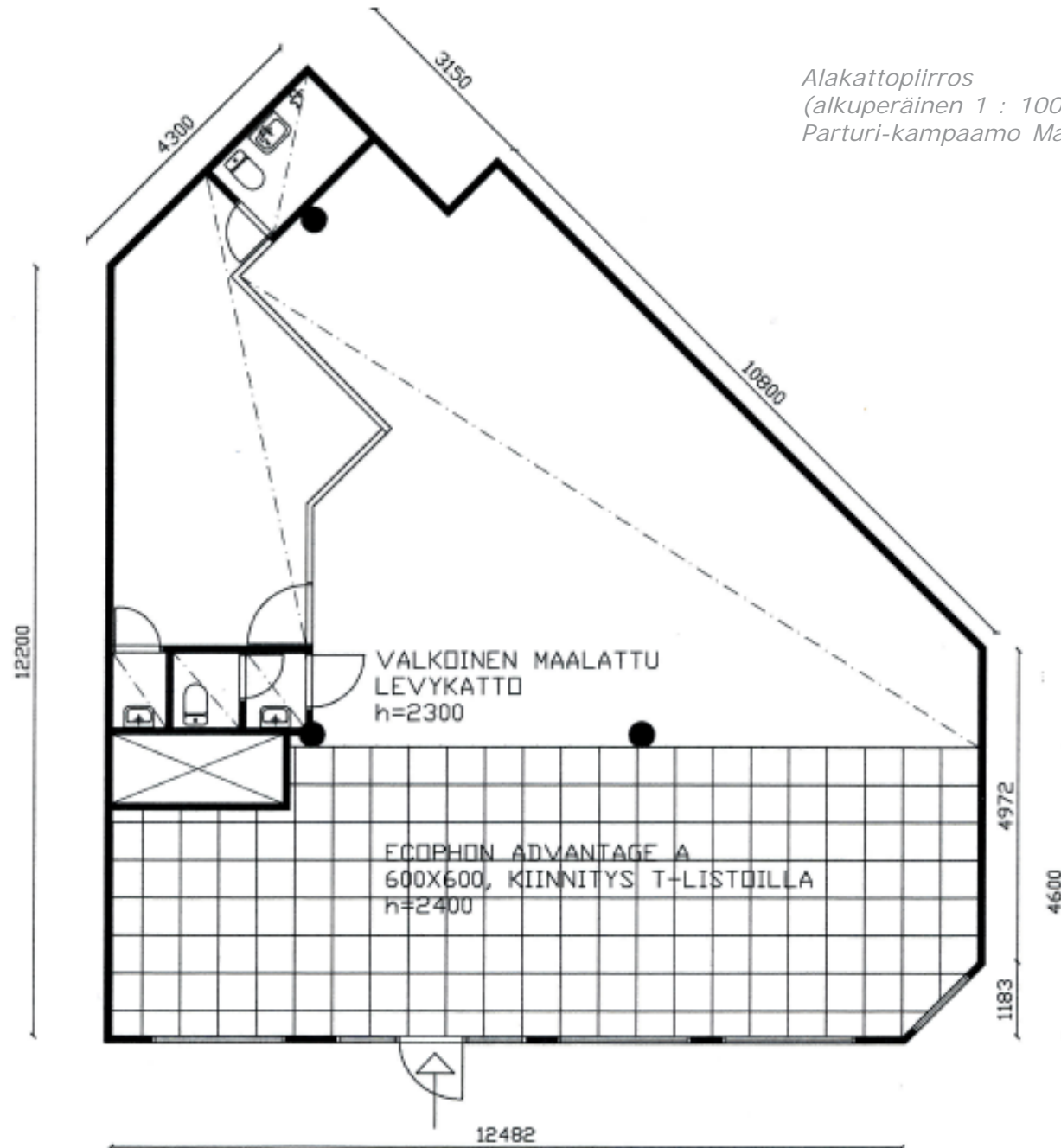

Lattiakuva
 (alkuperäinen 1:100)
 Parturi-kampaamo Maarianhamina

- = MUOVILAATTA, HARMAA
EXPONA 7154, 610X305X3
- = MUOVILAATTA, KIVIKUVID
EXPONA 7105, 457X457X3
- = MUOVILAATTA, PUUKUUSI
EXPONA 6144, 914X152X3

Alakattopiirros
 (alkuperäinen 1 : 100)
 Parturi-kampaamo Maarianhamina

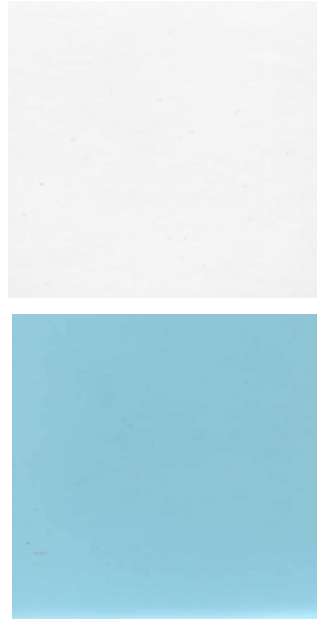
Valaistussuunnitelma
(alkuperäinen 1:100)
Parturi-kampaamo Maarianhamina

Lattiat

Seinät

PINTAMATERIAALILUETTELO

1. Seinät

Maalattu himmeä, Sävy Tikkurila Symphony F486, taitettu valkoinen.

2. Matalat väliseinät

Akryyli Vink Finland Oy, Perspex Frost Electric Blue, 5mm, levyn koko 2030x3050
Seinän runko harjattuteräs.

3. Katot

Matalaosuus: maalattu himmeä valkoinen levykatto. (nykyinen)

Levytetty osuus: Ecophon Advantage A PE, valkoinen, 600x600x15.

Asennus Connect T-listäjärjestelmällä, valkoinen, jatkojousiripustus 1200 mm välein.

Kts. kattokuva

4. Lattiat

Myymäla-, vastaanotto- ja pesutila:

Resta-Lattiat Oy Expona 7154, harmaa muovilaatta, 610x305x3.

Odotustila:

Resta-Lattiat Oy Expona 7105, kivikuvio muovilaatta, 457x457x3.

Työpisteet:

Resta-Lattiat Oy Expona 6144, puukuvio muovilaatta, 914x152x3.

Kts. lattiakuva

KALUSTELUETTELON TUOTEKUVAT

1. Peilipiste

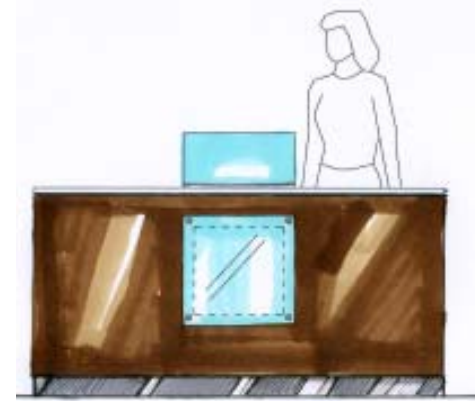
3. Asiakastuoli

4. Pesupiste

5. Työtuolit

6. Vastaanottokaluste

7. Apukärryt

8. Kuivalämpökoje

9. Myymälähyllyt

10. Sohvakaluste

11. Naulakko

KALUSTELUETTELO

1. Peilipiste 4 kpl

Olymp Balance, seinäkiinnitys, hyllyt, kehysvävy alumiini, taso tummanruskeaksi petsattu viilu. Sisältää hiustenkuivaintelineen, kaksi sähköpistoketta ja kiinteän jalkatuen. lev.680 mm, syv. 480 mm, kork. 2000 mm.

2. Peilipiste 3 kpl

Olymp Balance, kaksoisyksikkö, lattiakiinnitys, kehysvävy alumiini, taso tummanruskeaksi petsattu viilu. Sisältää hiustenkuivaintelineen, kaksi sähköpistoketta ja kiinteän jalkatuen.

3. Asiakastuoli 10 kpl

Olymp Cosmo S, laippajalka, runko kromattu, verhoilu keinonahka Acidur E 069009 musta. Selkänojan kaltevuuden- ja hydraulinen korkeudensäätö.

4. Pesupiste 3 kpl

Olymp Lavasit Synchro Cosmo S, runko ruostumaton teräs, allas musta, verhoilu keinonahka Acidur E 069009 musta. Selkänojan- ja istuimen-säädöt.

5. Työtuolit 10 kpl

Olymp 1130, istuinkorkeudensäätö 510-700 mm, jalkarengas, pyörät, selkätuki, runko kromattu, verhoilu keinonahka Acidur E 069009 musta.

6. Vastaanottokaluste 2 kpl

Teetetään, runko valkoinen melamiini, taso valkoinen laminaatti, etulevy ja sivut tummanruskea laminaatti Ramport Duropal 4230 TR, näytönsuoja je etulevy 3 mm akryyli Vink Finland Perspex Frost Electric Blue. lev.1843 mm, syv. 700 mm, kork. 950 mm

7. Apukärryt 10 kpl

Olymp Pick-up, musta. lev. 460 mm, syv. 390 mm, kork. 870 mm

8. Kuivalämpökoje 3 kpl

Olymp Hair Master Ultra, muistikortilla, pyörillä liikuteltava, musta.

9. Myymälähyllyt 17 kpl

Olymp Sale, runko polttomaalattuteräs RAL 9006 hopea, kirkaat lasihyllyt. lev. 750 mm, syv. 400 mm, kork. 2000 mm

10. Sohvakaluste 4 kpl

Pedro Club S30, kaareva metrisohva, kromatut metallijalat, ympäriverhoilu keinonahka Lauritzon´s Bisonte 47 (SL 1, hankauskesto 75 000 martindale) lev. 930 mm, syv. 730 mm, kork. 810

11. Naulakko 1 kpl

Inno Takit, runko kromattu, tausta ja hattuhylly mustaksi petsattu vaneri, lattiakiinnitys. lev. 1000 mm. syv. 440 mm, kork. 1800 mm

12. Peili 1 kpl

Kirkas peili, hiotut reunat lev. 300 mm, kork. 1600 mm

VALAISINLUETTELO

X1=
Uppoasennettava valaisin
moduulisäkäkattoihin.
esim. Idman TBS230, 600x600,
upotussyvyys 85mm, valkoinen
valonlähde 3 x TL-D18W/950

X2=
Pinta-asennettava valaisin
esim. Idman TCS398, 670x670,
korkeus 73 mm, valkoinen
valonlähde 4 x TL-D18W/950

X3=
Uppoasennettava kohdevalaistukseen
tarkoitettava kardaanisäätöinen
downlight-valaisin.
esim. Idman Fugato MBS244,
upotusaukon halkaisija 97 mm,
upotussyvyys 108 mm, optiikka 36°,
valkoinen,
valonlähde 1 x CDM-TM20W/830

X4=
Kattovalaisin
esim. Fagerhult Tintra ,
halk. 250 mm, kork.230 mm,
lasivarjostimella
valonlähde 1 x TC-TEL18W/830

X5=
Epäsuoraa valoa valaiseva
seinävalaisin.
esim. Fagerhult Wall 1, lev.250,
syv.240, kork.87, valkoinen
valonlähde 1 x TC-DDL26W/830
asennuskorkeus 1800 mm

X6=
Työpistevalaisin
esim. Idman Domina 402CWH,
valkoinen
valonlähde 1 x TL-D18W/950

7 ARVIO

Työni osoittautui minulle koko ajan kiinnostavammaksi ja tunsin tutkivani jotakin, josta on hyötyä useille ihmisille. Aion jatkaa ohjeistukseni työstämistä pidemmälle yhteistyössä KPSS Finlandin ja heidän asiakkaidensa kanssa. Tällaisenaan parturi-kampaamoiden tilasuunnittelun perusohjeistus toimii jo sisustusalan ammattilaisille, mutta haluaisin tutkia vielä enemmän teknisiä vaatimuksia. Aikomukseni on kerätä ylös ongelmia, joita on työmailla tullut vastaan ja kirjat ne ohjeistukseen.

Mielestäni käytin aikaa liiaksi suunnittelutehtävään, joka ei alun perin ollut tarkoitukseni. Suunnittelutehtäväksi oli mielestäni riittänyt pohjaratkaisu ja mitoitusten ratkaiseminen. Näin minulla olisi jäänyt enemmän aikaa ohjeistuksen kokoamiseen. Tästä on kuitenkin hyvä jatkaa.

LÄHTEET

PAINETUT LÄHTEET

Kannisto-Junka, S. & Kokko E., P. 2006. Puuteria & papiljotteja. Pinni-lehti/Lareas Oy: Helsinki.

Leino, T.1995a. Johdanto.Työterveyslaitos. Työterveyttä kampaajille ja partureille. Työterveyslaitos: Helsinki, 3.

Leino, T.1995c. Parturi-kampaajien työolot ja terveyshaitat. Työterveyslaitos. Työterveyttä kampaajille ja partureille. Työterveyslaitos: Helsinki, 5-12.

Pysyvien työpaikkojen puku-, pesu ja WC tilat. RT 94-10053. Rakennustieto Oy.

Sisätilojen sähkövalaistus. RT 75-10569. 1995. Rakennustieto Oy.

Turpeinen, U.1995. Parturi-kampaamojen suunnittelu terveyden kannalta. Työterveyslaitos. Työterveyttä kampaajille ja partureille. Työterveyslaitos:Helsinki, 16-30.

Vilpas, A.1995. Stressitekijät parturi-kampaamotyössä. Työterveyslaitos. Työterveyttä kampaajille ja partureille. Työterveyslaitos:Helsinki, 13-15.

PAINAMATTOMAT LÄHTEET

Leino, T.1995b.Parturi-kampaamo-haasteellinen peruspientyöpaikka (verkkojulkaisu). Työterveyslaitos (viitattu 20.02.2007). Saatavissa: <http://www.ttl.fi>

Leino, T.1996. Kampaajien yliherkkyssairauksia tutkittu Työterveyslaitoksessa (verkkojulkaisu). Työterveyslaitos (viitattu 20.02.2007). Saatavissa: <http://www.ttl.fi>

Lankinen, T. 2007. Turvallisuuden tarkistuslista, kampaamot. Työterveyslaitos:Helsinki.

Ohjeita kampaamon, kauneus- tai jalkahoitolan sekä hierontapisteen perustamiselle ja hoitamiselle. 2006. Nurmijärven kunta:Nurmijärvi.

Suomen Hiusyrittäjät ry.2007.ALV-kokeilu 2007-2010. ALV-kokeilussa tapahtunutta. Saatavissa: <http://www.hiusyrittajat.fi>

Terveyden- ja kauneudenhoitoon tarkoitettujen huoneistojen suunnitteluohjeet. 2005. Helsingin kaupungin ympäristökeskus:Helsinki.

SUULLISET LÄHTEET

Oikarinen, L. 2007. Lattiapäällysteiden kohdemyyjä. Orient Occident Oy. Haastattelu 26.3.2007.

Koskinen, P. 2007. Parturi-kampaaja. Parturi-kampaamo Jasmin.
Haastattelu 18.01.2006.

Levonen, H. 2007. Parturi-kampaaja. Parturi - Kampaamo Salon Headline.
Haastattelu 13.3.2007.

Nurmi, K. 2007.
Valaistussuunnittelupäällikkö. Philips Oy. Luento 19.3.2007.

Åhman, J. 2007. Kaluste- ja tarvikkepäällikkö. KPSS Finland Oy. Haastattelu 23.2.2007.

Ruecker, J. 2006. Interior Designer. Olymp GmbH & Co.KG.
Haastattelu 27.10.2006.

Turunen, P. 2007. Parturi-kampaaja. Hiusateljee Pertti Turunen. Haastattelu 23.10.2006.

KUVALÄHTEET

Kuvat 2, 11, 31, 32, 36, 39
Olymp creating the essentials beyond the visible.

Kuva 3
<http://www.olymp.de>

Kuva 4
Kannisto-Junka, S. & Kokko E., P. 2006. Puuteria & papiljotteja. Pinni-lehti/Lareas Oy: Helsinki, 101.

Kuvat 5-10, 12, 16-25, 29, 30, 38, 40-45, 65-73
Tekijän omaisuutta

Kuva 13
Enderle, S.2007.
Välimerellisissä tunnelmissa. Pinni-lehti 1/07, Lareas Oy: Helsinki, 64.

Kuva 26
<http://www.cantonionline.it>

Kuvat 1, 27, 47, 48, 53, 54, 56, 57, 59, 62, 64, 74, 75
kalusteluettelon kuvat
Olymp produkt range.

Kuva 28
Kiela Styling Guide 06/07.

Kuva 14
Enderle, S.2007. Tuumasta toimeen.
Pinni-lehti 1/07, Lareas Oy: Helsinki, 62.

Kuva 46
Premium inspiration. Olymp.

Kuva 34
http://www.welonda.co.uk/home/salonimpressionen/suat_dayangan.jsp

Kuva 33, 35, 37
Sinclair Eakin, J. 2005. Salons & Spas.
Rockport Puplichers: Cloucester , Yhdysvallat.

Kuva 50
<http://www.diva-italy.com>

Kuva 52, 58, 60, 61
Gammastore tuotekuvasto

Kuva 49
Welonda backwashunits.

Kuva 55
Welonda styling chairs.

Kuva 15
Maletti tuotekuvasto.

Kuva 63
Welonda Reception desks/dis-
play systems

LIITTEET

Parturi-kampaamojen
tilasuunnittelun perusohjeistus
KPSS Finlandille

**PARTURI-KAMPAAMOJEN
TILASUUNNITTELUN PERUSOHJEISTUS**

SISÄLLYS

1 YLEISTÄ	1
2 PARTURI-KAMPAAMOJEN TYÖTILAT	2
3 ILMOITUSMENETTELY	3
4 HUONEISTOLLE ASETETTAVAT VAATIMUKSET	3
5 TEKNISET VAATIMUKSET JA TYÖTURVALLISUUS	4
6 ERGONOMIA JA TILANKÄYTTÖ	6
7 MATERIAALIT	13
8 VIIHTYVYYS	15
9 ESIMERKKEJÄ PARTURI KAMPAAMOJEN POHJAPIIRROKSISTA	17

1 YLEISTÄ

Tämä perusohjeistus on tarkoitettu toiminnanharjoittajien, tilojen suunnittelijoiden sekä niiden rakentajien käyttöön. Parturi-kampaamot on suunniteltava, sijoitettava, rakennettava ja varustettava sekä niitä on kunnossa pidettävä ja hoidettava siten, ettei siellä käyville asiakkaille tai henkilökunnalle aiheudu terveyshaittaa. Mitoitukset ovat suuntaa antavia ja kalustemitoituksissa on syytä tarkistaa aina mitat, tekniset ominaisuudet sekä kiinnitysmekanismit kalusteen toimittajalta. Ohjeistukset koskevat ainoastaan parturi-kampaamo huoneistoja.

2 PARTURI-KAMPAAMOJEN TYÖTILOJA

Vastaanottotila

- vastaanottotiski
- naulakko
- peili
- lukollinen säilytyskaappi

Odotustila

- istuimet
- lehtiteline/pöytä
- juomatarjoilu

Asiakkaiden sosiaalitila

- miesten WC-tila
vesipisteellä
- naisten WC-tila
vesipisteellä
- liikuntarajoitteisten WC
tila vesipisteellä
- suihku (mikäli hieronta-
tai solariumpalvelu)

Työpiste

- peili tasolla

- aputaso/apukärry
- asiakastuoli
- jalkatuki
- työtuoli

Pesupiste

- säädettävä allas ja
vesipiste
käsिसuihkulla
- asiakastuoli
- taso

Välinehuolto/ työainekaapit

- työskentelytaso
- kaapisto
- allas
- vesipiste
- ilmanpoistolaite

Henkilöstötilat

- keittiö
- tuolit ja pöytä
- vaatekaapit
- WC- ja peseytymistilat

Siivouskomero

- kaatoallas
- vesipiste
- kuivausteline
- hyllyt

Liinavaatehuoltotila

- työskentelytaso
- kaapisto
- allas
- vesipiste
- pesukone
- kuivausrumpu ja/tai kaappi
- silitysmahdollisuus

Myymälä

- hyllyt
- tasot

Tuotevarasto

- hyllyt

Toimisto

- työpöytä
- työtuoli
- hylly

3 ILMOITUSMENETTELY

Ennen toiminnan aloittamista toiminnanharjoittajan tulee tehdä terveystarkastuslain 13§:n mukainen ilmoitus terveystarkastajalle.

Ilmoitus uudesta toiminnasta tulee tehdä vähintään 14 - 30 vuorokautta ennen toiminnan aloittamista. Aika vaihtelee kunnittain ja kaupungeittain.

Ilmoituksesta on käytävä ilmi:

- toiminnanharjoittajan yhteystiedot
- selvitys toimintaan varatun paikan sijainnista
- liikehuoneistoa koskeva pohjapiirustus ja kalustepiirustus

- selvitys vedenhankinnasta, ilmanvaihdosta, viemäroinnistä ja jätehuollosta
- selvitys harjoitettavasta toiminnasta
- muut terveystarkastajan edellyttämät tarpeelliset tiedot

Ilmoituskaavake on saatavana paikkakuntien ympäristökeskuksista tai terveystarkastajalta.

Ilmoituksen käsittelyssä kiinnitetään erityistä huomiota ilmanvaihtoon, välineiden desinfiointiin, tilojen toiminnan edellyttämien kalusteisiin, varusteisiin ja pintamateriaaleihin.

Terveystarkastaja tarkastaa toimitilat ilmoituksen perusteella ja tekee päätöksen. Päätöksessä voidaan antaa terveys- ja turvallisuusvaatimuksia. Toiminnanharjoittajan vaihtumisesta ja toiminnan lopettamisesta on ilmoitettava terveystarkastajalle.

4 HUONEISTOLLE ASETETUT VAATIMUKSET

Vuokrattavan tai ostettavan huoneiston on oltava merkittävä rakennuspiirustuksiin liike- tai myymälähuoneistoksi. Huoneistolle voidaan tarvittaessa hakea

käyttötarkoituksen muutosta.

Sisäänkäyntiä varten tarvitaan tuulikaappi tai lämmöneristävyydeltään sitä vastaava ovi- tai ilmaverho.

Lattiapinta-alaa tarvitaan parturi-kampaamoissa 5 m² työpaikkaa kohden.

Pesupisteitä tulee varata yksi neljää asiakaspaikkaa kohden.

Ikkunapinta-alan tulee olla vähintään 1/10 lattiapinta-alasta.

Ilmanvaihdon tulee olla riittävä, vähintään 4 l/s/m²

5 TEKNISET VAATIMUKSET JA TYÖTURVALLISUUS

Ilmanvaihto

Tavoitetasona tulisi olla ilmanvaihto, jossa epäpuhtaudet poistetaan työpisteestä ja puhdasilma tuodaan tilalle. Sama sääntö pätee välinehuoltotilaan. Ilman tulo- ja poistumistiet on voitava osoittaa. Ilmanvaihtokanavat on muistettava puhdistaa säännöllisesti. Ilmanvaihdon suunnittelussa huomioidaan toiminnan laatu, asiakasmäärät, huoneiston koko, kemikaalien aiheuttamat päästöt ja energiatehokkuus.

Suosittelava lämpötila työskentelyyn on noin 18-20

astetta, koska laitteet tuottavat vielä lisälämpöä päivän aikana.

Akustiikka

Parturi-kampaamoissa aiheuttavat melua hiustenkuivaajat ja erilaiset tukanleikkukoneet. Kaikumelua voidaan vähentää akustiikkalevyillä ja muilla sisustusmateriaaleilla.

Sähköistys

Sähköistyksessä tulee huomioida huoneiston sulaketaulun kapasiteetti ja sen lisääminen. Sähköä tarvitaan keskimäärin 2,8-3 KW työpistettä kohden. Liian vanhat johdot ja pistorasiat on syytä uusia. Pistorasioiden sijainnit mietitään peilipaikkojen mukaan ja

siten ettei niihin pääse kosteutta. Niitä on oltava riittävästi. Sähkötekniinen turvavaatimus on, että työpaikkakohtaisille pistorasioille on turvakytin, joka sijoitetaan liikehuoneistossa sellaiseen paikkaan, että vaaratilanteessa sen voi joka puolelta tavoittaa yhtä nopeasti.

Atk- ja puhelinliitännät tulee huomioida vastaanoton kohdalle ja toimistoon. Parturi-kampaamossa käytettävien sähkölaitteiden on oltava kunnossa ja niissä on oltava CE - merkintä. Johtoja ei saa sijoittaa lattialle.

Valaistus

Kampaamoissa suositeltava valon määrä työpisteessä on

500 – 750 luxia. Valaistusta suunniteltaessa kannattaa valaisinvalinnoissa kiinnittää huomiota valaisimen hinnan lisäksi niiden valonlähteiden energiakustannuksiin ja polttoikään. Työskentelyn kannalta valaisin on hyvä sijoittaa työntekijän ja asiakkaan väliin. Kuitenkin siten, että ei synny häikäisyä peilin kautta eikä varjoja työntekijästä asiakkaaseen.

Valoa tulee olla myös työpisteiden sivuilla vähintään 300 luxia. Kulkureitit on valaistava hyvin, sillä valaistus ohjaa ihmisten kulkua. Valaisimien optiikalla on suuri merkitys varsinkin pesupisteiden kohdalla, jotta silmiin ei synny häikäisyä. Henkilöstötiloissa valon

määräksi riittää 100 luxia. Loistelamppujen valon värin on hyvä olla valkea (5000 K) ja värintoistoarvojen erittäin hyviä, Ra 90. Tällaisissa loistevalaisimissa loistelampun arvo merkitään 950. Hehkulampuilla ja halogeeneilla on hyvä värintoisto ja valon väri on lämmin keltainen(2700 K). Keltainen valo ei sovellu parturi-kampaamoiden yleisvalaistukseksi. Liikkeessä on oltava valaistuna myös hätäpoistumisreitti asianmukaisin opastein.

Vesiputket

Pesupisteet ja altaat vaativat vesien tulo- ja poistoputket. Ne ovat harvoin valmiina liiketilan oikeassa kohdassa, jonne pesupisteet halutaan sijoittaa. Jos niitä ei pystytä

tuomaan pesupaikoille lattiarakenteiden alla, on rakennettava lattiakoroke. Lattian korotuksen korkeus riippuu siitä, kuinka kaukaa putkia johdetaan. Jos se nousee korkeammaksi kuin 180 mm, on syytä tehdä porrasaskelma. Lattiassa olevat korokkeet ja korkojen vaihtelut on syytä merkitä hyvin, jotta asiakas ja työntekijä pystyvät ennakoimaan ne. Koron vaihtelut voi merkitä lattiamateriaalin tai värin vaihdolla. Hapettavat ja syövyttävät permanentti- ja väriaineet voivat syövyttää myös viemäriputkia ja niiden haarakappaleita. Putkien sijoitus on huomioitava siten, että niiden korjaaminen ja vaihtaminen on helppoa.

Yleistä on, että hiukset tukkivat vesilukkoja ja siksi niihin tulee päästä helposti käsiksi. Märkätiloissa tarvitaan asianmukainen veden- ja kosteudeneristys. Letkuja ei saa sijoittaa lattialle.

Tehtäessä muutoksia tilojen ilmanvaihto-, sähkö-, lämpö-, vesi- tai viemärirakennelmiin on aina oltava kiinteistön omistajan ja rakennusvalvonta- viranomaisten lupa. Suunnitelmista ja toteutuksista saavat vastata ainoastaan alan ammattilaiset.

6 ERGONOMIA JA TILAN KÄYTTÖ

Työpiste

Pistorasiat hiustenkuivaajia ja muita sähköä tarvitsevia työvälineitä varten tulee sijoittaa sellaiselle etäisyydelle, että säästyään turhalta kurottamiselta. Ne on hyvä sijoittaa työpisteen peilin viereen noin 800 mm korkeuteen lattianrajasta. On muistettava huomioida vasenkätiset ihmiset ja asentaa pistorasioita molemmille puolille.

Asiakastuoleissa on oltava hydraulisella pumpulla toimiva korkeudensäätö, jotta työntekijä saa säädettyä tuolin oikealle korkeudelle hänen omien mittojensa mukaan. Lapsiasiakkaille on

omat tuolinsa tai tuoleihin tarkoitetut korotukset. Selkänojan kaltevuudensäätö ja päänoja ovat välttämättömiä, jos tuolilla tehdään parranajoa tai ripsien värjäystä.

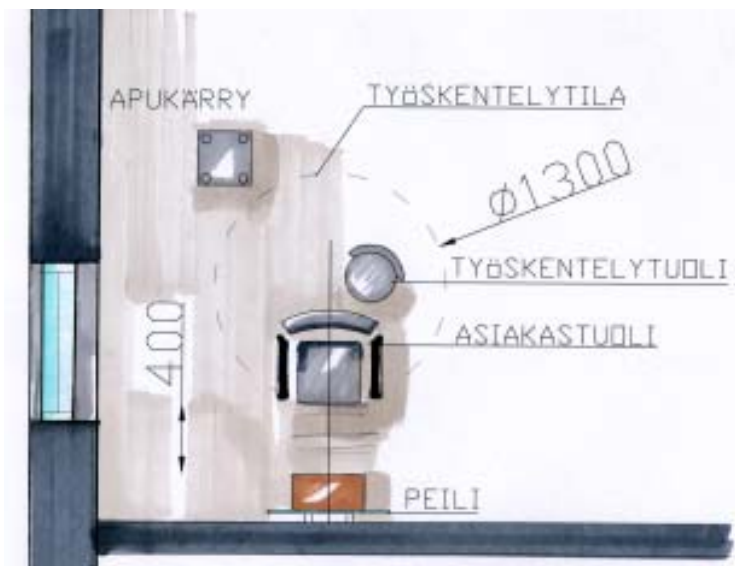
Työntekijä tarvitsee työtuolin, jossa on oltava korkeuden säätömahdollisuus ja istuinpehmuste.

Työpisteen peilipaikan on oltava riittävän suuri. Siinä tulee olla jalkatuki, jotta asiakkaan jalat voivat levätä tuen päällä. Tuen korkeus on noin 180 mm lattiasta ja tuki on irti peilirakenteesta tai seinästä 200 mm. Jos peilin edessä tai sivulla on laskutaso, tason korkeus on 800-900 mm lattiasta.

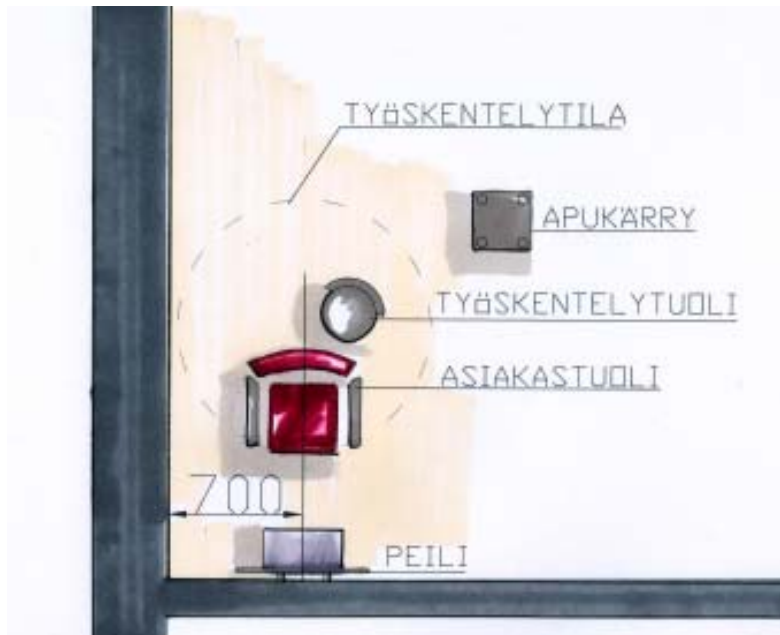
Työpisteen ympärille on jätettävä riittävästi työskentelytilaa. Työskentelytila mitataan piirtämällä ympyrä, jonka on 1300 mm halkaisijaltaan. Ympyrän reuna asetetaan lähemmäs asiakstuolin etureunasta. Asiakkaan pääsyn tuolin istumaan on oltava helppoa. Tuolin ja peilipaikan tason väliin on jätettävä 400 mm kulkutila.

Seinän vieressä olevan peilipisteen seinän puoleiselle sivulle pitää jättää vähintään 700 mm tilaa (mittaus tuolin keskeltä). Jos seinällä on ikkuna, on tilaa jätettävä 1000 mm.

Kahden työpisteen välinen matka on vähintään 1300

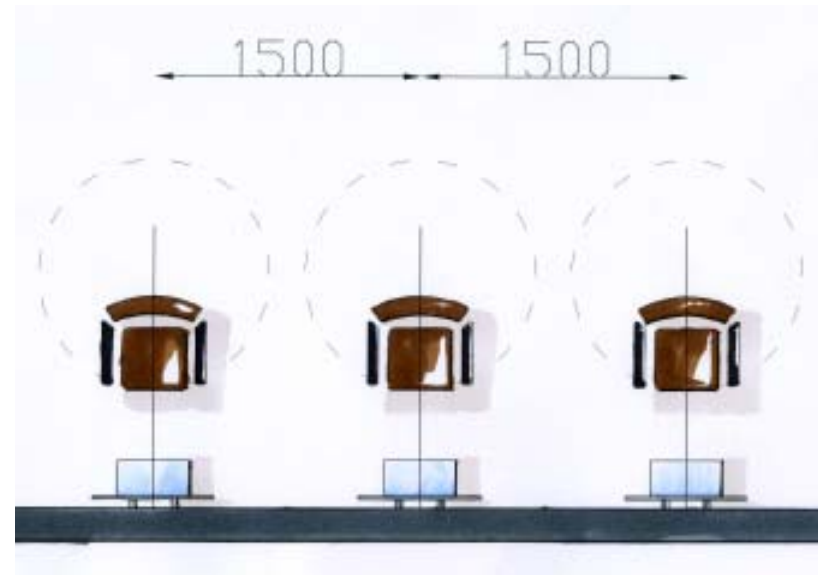

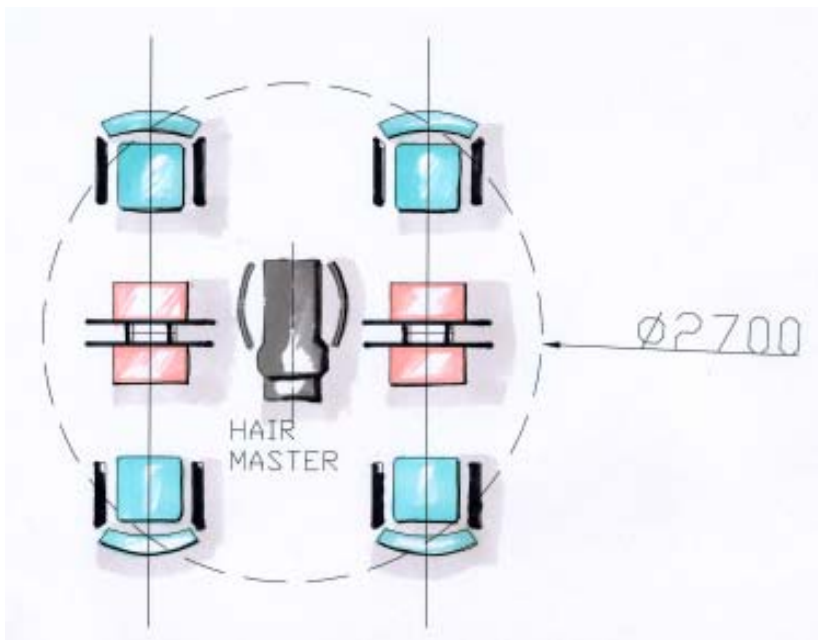

mm. Suositeltava välimatka on kuitenkin 1500 mm. Peilipaikan koko tulee aina tarkistaa kalustetoimittajalta.

Kattoon asennettava kuivalämpökoje vaatii huonekorkeutta vähintään 2100 mm ja enintään korkeus saa olla 2600 mm. Korkeammissa tiloissa vaaditaan jatkopala.

Seinäasennuksessa laitteen alareuna asennetaan noin 2000 mm:n lattiasta. Seinään ja kattoon asennettavan kuivalämpökojeen paino on noin 20 kg ja pitkän varren vuoksi tulee rakenteiden kestää suuri vääntövoima. Seinän tai katon rakenne on syytä varmistaa ennen asennusta.

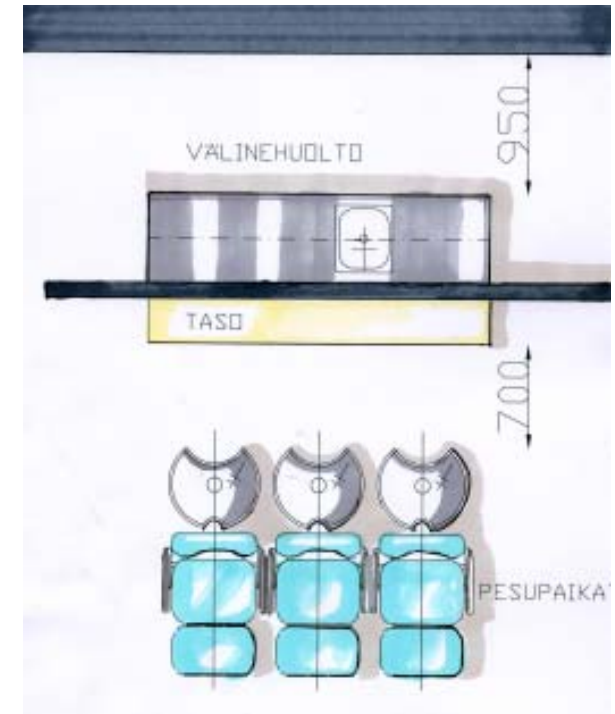
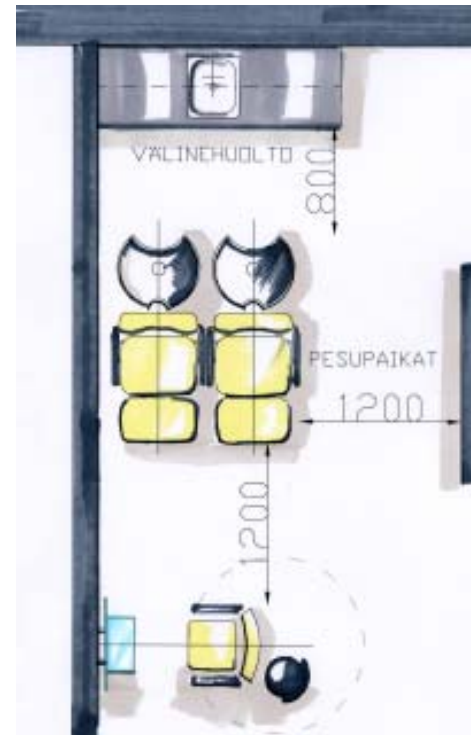
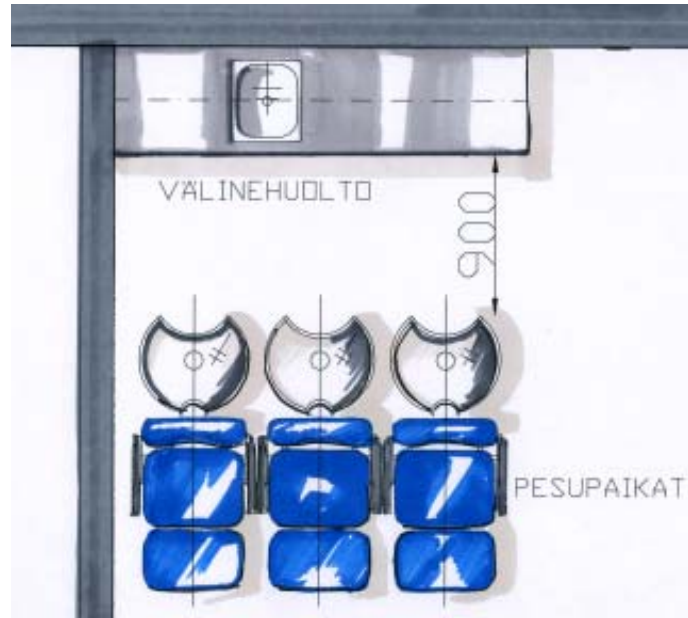

Pesupiste

Työntekijä työskentelee pesupisteissä aina asiakkaan takana. Pesu ei saa tapahtua sivulta, koska siinä asennossa tulee kiertoa kylkiin. Pesupisteen ja takana olevan kalusteen tai seinän väliin on jätettävä riittävä kulkutila.

Pesupisteen eteen on jätettävä 1200 mm kulkutilaa ennen seuraavaa kalustetta, jotta siitä pääsee kulkemaan ohitse tai työntekijä mahtuu työskentelemään työpisteeseensä. Pesupisteen malli on hyvä tietää ennen suunnittelua. Mikäli pesupisteessä on jalkarahi, vaaditaan vapaata tilaa jalkarahin syvyyden verran enemmän. Kahden pesupisteen välinen matka vaihtelee 600 – 750 mm välillä. Suurimmissa hierovis-

sa pesupisteissä välin tulee olla 750 mm (mittaus tuolin keskeltä). Kalustetoimittajalta löytyvät tarkat mitoitusohjeet eri pesupisteisiin. Seinän viereen sijoitettavan pesupisteiden välimatka seinään on

vähintään 450 mm. Nivelvartinen pesupiste asennetaan kahden työpisteiden väliin. Se on mitoitettava siten, että se ylittää molempiin pisteisiin. Kalusteen säteen mitta on

tarkistettava kalustetoimittajalta. Jos liike on varustettu liikuntarajoitteisten pesupisteellä ja pesupisteiden kohdalla on lattiakorotus, korokkeelle on rakennettava nousuluiska.

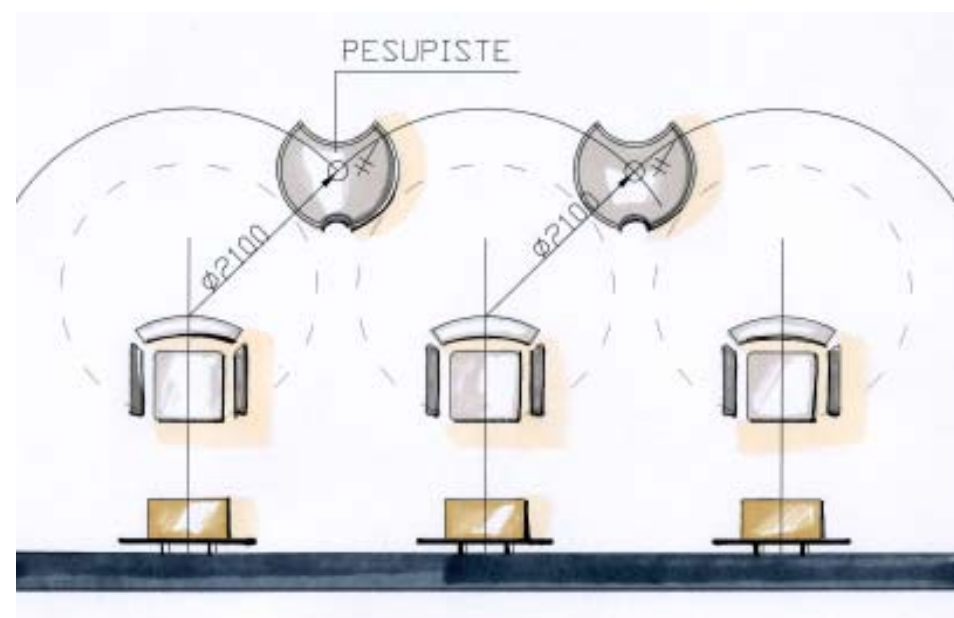
Huomioitava on, että korokkeelle on pyörä-tuolille jätävä vapaa 1500 mm halkaisijaltaan oleva pyörähdysympyrä.

Vastaanotto / työtasot

Työtasot, joissa tehdään seisomatyötä, kuten välinehuollossa ja vastaanottotiskillä, tason tulisi olla

korkeudella 850 - 950 mm. Yhden hengen vastaanotossa asiakkaan puolella tason korkeus on hyvä olla osittain 1100 mm.

Vastaanottotiskin taakse on jätettävä vähintään 700 mm vapaata tilaa. Kahden ihmisen työskennellessä vastaanotossa tarvitaan 900 mm,

jotta työntekijät pääsevät ohittamaan toisensa.

Hyllyt

Säilytyskaappien tai hyllyjen yläraja saisi olla 1800 - 1900 mm ja alaraja 350 mm. Näiden mittojen ulkopuolelta tavaroihin ulottuminen on usein hankalaa ja niiden löytyminenkin vaivanloista.

Muut tilat

Liikkeeseen on jätettävä hyvä kulkutila sisäänkäynnistä vastaanottoon, vastaanotosta työpisteisiin ja työpisteistä pesupaikoille. Kulkutilojen tulisi olla vähintään 900 mm leveitä. Myymälän hyllyjen välisen käytävän leveys tulisi olla vähintään 800 mm. Henkilöstötilan koko lasketaan 1,3 m² / työntekijä.

Kalusteiden sijoittelussa tulee huomioida vaaratekijät, jotka tulevat myymälän ulkopuolelta. Työpisteet ja vastaanottotila on hyvä sijoittaa siten, että niiden molemmilta puolilta pääsee poistumaan. Liian korkeita välisermiratkaisuja ei kannata avoimeen tilaan rakentaa, jotta näkyvyys toisiin työntekijöihin ja kadulle säilyy.

Työterveyslaitoksen www-sivuilta <http://www.ttl.fi> on saatavissa parturi-kampaamoille tarkoitettu turvallisuuden tarkistuslista. Sen avulla voi tarkistaa ja kehittää yritystoiminnan ergonomiaa ja työturvallisuutta.

7 MATERIAALIT

Materiaalivalinnoissa on muistettava millaiselle käytölle ja rasitukselle ne joutuvat. Käytetäänkö vettä, kemikaaleja, kuljetaanko sisään suoraan kadulta jne. Käyttöikä, helppohoitoisuus ja puhdistettavuus ovat materiaalivalinnoissa tärkeitä kriteerejä.

LATTIAMATERIAALIEN OMINAISUUKSIA:

Laminaattilattia – ei ime hiusväriä, ei kestä kosteutta

Laminaattilattia, jossa valkoinen vahapinta – imee hiusväriä vähän, ei kestä kosteutta.

Homogeeninen muovimatto - imee hiusväriä helposti, vahattava.

PVC-pintainen muovimatto

- imee hiusväriä vähän, vahattava.

Kivilattia- imee hiusväriä vähän, vahattava.

Keraaminen lasitettu laattalattia – ei ime hiusväriä, saumat hankalia puhdistaa.

Keraaminen lasittamaton lattia – imee hiusväriä helposti, saumat hankalia puhdistaa.

Linoleumi – imee hiusväriä helposti, vahattava.

Parketti – imee hiusväriä helposti, ei kestä kolhuja.

Maalattu tai lakattu puulattia- imee hiusväriä vähän, ei kestä kolhuja.

Vahattu puulattia – imee hiusväriä helposti, ei kestä kolhuja.

KALUSTEMATERIAALIEN OMINAISUUKSIA:

Laminaatti – ei ime hiusväriä, ei kestä valkaisu- ja permanenttiaineita.

Melamiini – ei ime hiusväriä, ei kestä valkaisu- ja permanenttiaineita.

Maalattu MDF – imee hiusväriä helposti.

Kivi – imee hiusväriä vähän, ei kestä valkaisu- ja permanenttiaineita.

Durat/Corian – imee hiusväriä hyvin vähän, ei

kestä valkaisu- ja permanenttiaineita.

Lasi – ei ime hiusväriä (käytetään välinehuollon tasoissa ja kaapistojen välitiloissa).

Akryyli – imee hiusväriä hyvin vähän, sähköinen.

Ruostumaton teräs – ei ime hiusväriä (käytetään välinehuollon tasoissa ja kaapistojen välitiloissa).

Polttomaalattu teräs – ei ime hiusväriä.

Vahattu puu – imee hiusväriä helposti.

Lakattu puu – imee hiusväriä vähän.

Keinonahka – imee hiusväriä vähän, kestää kosteutta.

SEINÄMATERIAALIEN OMINAISUUKSIA:

Maalattu pinta – imee väriä vähän.

Tapetti – imee hiusväriä helposti.

Lasi – ei ime hiusväriä.

Keraaminen lasitettu laatta - ei ime hiusväriä, saumat hankalia puhdistaa.

Laminaatti - ei ime hiusväriä.

Akryyli – imee hiusväriä hyvin vähän, sähköinen.

Muita huomioitavia asioita:

Kalusteiden sokkelit joutuvat kosteuden kanssa kosketuksiin. Hyvä ratkaisu on ruostumaton teräslevy.

Kalusteiden pyörä valinnoissa on huomioitava lattia-materiaali. Kovat pyörät pehmeille ja pehmeät pyörät koville lattioille.

Välinehuollon taso- ja allas materiaalina toimii parhaiten ruostumaton teräs.

Pesupisteisiin tulee valita kosteutta kestävä lattia-materiaali.

Lattiaa valittaessa on vältettävä käyttämästä liukkaita materiaaleja tai

materiaaleja, jotka kastuessaan tulevat liukkaiksi.

Muovimatoissa ja laminaateissa tulee myös huomioida kulutuksen kestoarvioinnit.

8 VIIHTYVYYS

Värit

Värivalinnoissa on syytä olla huolellinen, koska parturi-kampaamot ovat täynnä heijastavia peilipintoja.

Vaaleat sävyt viestittävät puhtaudesta ja raikkaudesta. Ne laajentavat tilaa ja ovat hyviä valintoja seinäpinnoilla.

Jos lattiaan halutaan valita vaalea sävy, materiaalin tulee

olla helposti puhtaana pidettävä, esim. laminaatti. Voimakkaalla lattiapinnalla näkyvät pöly ja kura, mutta väriaineiden jättämät jäljet jäävät piiloon. Vahvat ja kirkkaat seinävärit ovat vaarallisia peilipaikkojen yhteydessä, koska ne heijastavat väriään hiuksiin ja kasvoille.

Voimakkaita värejä voi käyttää tiloissa, joissa ei varsinaista kampaamotyötä tehdä.

Henkilöstötilojen väri on hyvä olla aivan toinen kuin liikkeen puolella. Tämä antaa työntekijälle tunteen, että on tauolla.

Kiiltoasteella on väriin suuri vaikutus. Voimakas väri

saattaa olla himmeänä tumman oloinen, kun taas sama väri kiiltävänä hehkuu raikkaana ja kirkkaana. Pienillä kiiltoasteen muutoksilla saadaan tilaa muutettua oleellisesti.

Suuret värikontrastit ovat hyviä, jos halutaan herättää huomiota. Esimerkiksi valkoinen teksti tulee paremmin esille mustalta pinnalta kuin harmaa.

Kylmien värien ja valkoisen valon käyttö antaa viileän tunteen ja lämpimien värien ja keltaisen valon käyttö antaa lämpimän tunteen. Tätä kannattaakin hyödyntää, jos tietää, että liiketila on kuuma kesäisin tai kylmä talvisin.

Valaistus

Valaistuksen määrän tulee olla riittävä, koska työskentely on tarkkaa ja ihmisten näkökyky on erilainen. Valaistus saa vaihdella liikkeen eri tiloissa.

Työpisteissä tarvitaan paras valaistus, koska siinä tehdään tarkin työ. Myymälässä tarvitaan kohdevalaistusta ja kenties kalustevalaistusta, jotta saadaan tuotteet esille houkuttelevasti. Pesupisteissä saa olla pehmeämpi valaistus, joka rentouttaa eikä häikäise silmiin.

Valaistuksella saadaan mielenkiintoinen ympäristö, joka ohjaa käyttäjänsä liikkumaan tilasta toiseen.

Hyvä valaistus syntyy epäsuoran ja suoran valaistuksen yhdistelmästä. Tavoiteena on tasapaino tilan yleisvalaistuksen ja kohdevalaistuksen välillä. Hyvässä valaistuksessa työskentelypisteessä ei ole varjoja. Kohdevalaistus lisää tilaan jännitteitä, tuo esille yksityiskohtia ja antaa lisäkirkkautta

Valonlähteellä on oltava käytössä koko värispektri, jotta se toistaa värit mahdollisimman hyvin. Väriin lämpötilan on hyvä olla viileä, jotta vaikutelma on puhdas. Tavallisimmin loisteputkivalaisimet, jotka luuluvat erittäin hyvään värintoistoluokitukseen (Ra 90), ovat väriämpötilaltaan

valkoisia ja viileitä. Halogeenien ja hehkulamppujen värintoistoindeksi Ra on 100 (paras mahdollinen), mutta väriämpötila on kuitenkin lämmin. Niiden valo on keltaista valoa ja se ei ole suositeltavaa koko liikkeen valaistukseksi. Jos halutaan kohdevalaistuksessa lämmintä valoa, halogeeneja ja hehkulamppuja voidaan käyttää, mutta energian kannalta järkevämpi ratkaisu ovat pienoisloisteputket tai energiansäästölamput.

Yleisvalaistusta ei tule suunnitella pistemäisillä halogeenilampuilla, koska ne aiheuttavat kiusahäikäisyä.

Valaistuksen ryhmittely, energiansyöttö ja ohjaus voidaan toteuttaa siten, että

valaistusta voidaan vaihdella tehtävien toimintojen ja luonnonvalon määrän mukaisesti. Näin valaistus säilyy koko ajan kaikissa työpisteissä miellyttävänä.

Auringon aiheuttamaa lämpöä ja häikäisyä voidaan vähentää sälekaihtimilla, teknisillä kankailla ja erilaisilla lämpökalvoilla. Ilmansuunnallisesti paras ikkunoiden suunta on pohjoiseen.

9 ESIMERKKEJÄ PARTURI-KAMPAAMOIDEN POHJAPIIRROKSISTA

Liitteenä on esimerkkejä liiketilojen pohjaratkaisuista. Liiketilän pohjamalli usein ratkaisee työpisteiden määrän.

